

სარჩევნი CONTENTS

2 მთავარი თემა
ინტერვიუ თამარ ტალიაშვილთან
THE MAIN TOPIC
INTERVIEW WITH TAMAR TALIAISHVILI

8 საავტორო უფლებები მსოფლიოში
ინტერვიუ გადი ორონთან
COPYRIGHT WORLDWIDE
INTERVIEW WITH GADI ORON

14 პორტრეტი
ფარჯიანის სელწერა
THE PORTRAIT
PARJIANI STYLE

20 სუბიექტური სივრცე
5 ყველაზე მნიშვნელოვანი ჟურნალისტი მუსიკის სფეროში
THE SUBJECTIVE SPACE
5 MOST IMPORTANT JOURNALISTS IN MUSIC WORLD

24 პრობლემატიკა
ინტერვიუ დავით ალადაშვილთან
THE PORTRAIT
INTERVIEW WITH DAVIT ALADASHVILI

28 სტუდენტური კლუბი
გვანტა შვანგირიძე, ნინო გუგუნავა, სალომე სიგუა
STUDENTS' CLUB
GVANTSA SHVANGIRIDZE, NINO GUGUNAVA, SALOME SIGUA

34 ხელოვნების საგანძური
ბრძოლა „თავისუფალი თეატრის“ ფარდისთვის
TREASURE OF ART
STRUGGLE FOR THE "FREE THEATRE" CURTAIN

42 შედეგის ისტორია
თამაში ვერის უბანში
HISTORY OF MASTERPIECE
PERFORMANCE IN VERA DISTRICT

46 დიზაინტბილისი
ნიგნის ხელოვნების ცენტრი
DESIGNTBilisi
BOOK ART CENTRE

52 ტელესკოპი
ინტერვიუ პაატა შამუგიასთან
TELESCOPE
INTERVIEW WITH PAATA SHAMUGIA

58 ახალი
CHUBIKA CONCEPT STORE, CAFÉ LITTERA, LUCKY 11, კონკურსი „თბილისი“
NEW
CHUBIKA CONCEPT STORE, CAFÉ LITTERA, LUCKY 11, COMPETITION "TBILISI"

COPYRIGHT

გამომცემელი: საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაცია/Publisher: Georgian Copyright Association (GCA)
საქართველო, 0171 თბილისი, კოსტავას ქ. 63/63 Kostava str. 0171 Tbilisi, Georgia Tel: +995 32 2 23 78 87
www.gca.ge contact@gca.ge ნომერზე მუშაობდნენ: სალომე არშბა, ირინე ხიზანიშვილი, ვიკა ბუკია, გიორგი
კალანდია, ნათია დუმბაძე, ელისო ნადიბაიძე, ზურაბ ბეჟაშვილი, ხათუნა გოგიშვილი/The edition was prepared by:
Salome Arshba, Irine khizanishvili, Vika Bukia, Giorgi Kalandia, Natia Dumbadze, Eliso Nadibaidze, Zurab Bezhashvili, Khatuna
Gogishvili ფოტო: მარიამ სიჭინავა/Photo By: Mariam Sichinava გრაფიკული დიზაინი: ნუცა ნადირაძე/Graphic Design:
Nutsa Nadiradze ლიტერატურული რედაქტირება: გაგა ლომიძე/Literature Editing: Gaga Lomidze თარგმანი: მიხეილ
გევორქიანი/Translation: Mikhail Gevorkyan ჟურნალი გამოდის ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრის,
„საქპატენტის“ მხარდაჭერით და დაბეჭდილია მის პოლიგრაფიულ ბაზაზე/The magazine was published with the support
of the National Intellectual Property Center - SAKPATENTI and was printed by its publishing house ჟურნალში გამოქვეყნებული
მასალების გამოყენება გამომცემლის ნებართვის გარეშე აკრძალულია/The use of the magazine content is forbidden
without prior permission of the publisher. ყველა უფლება დაცულია © 2015 All Rights Reserved. ჟურნალი ვრცელდება
უსასაიდლოდ/The magazine is produced for non commercial purpose.

საქართველოს
საავტორო უფლებათა
ასოციაცია
კოლექციური გართვის ორგანიზაცია

მთავარი თემა THE MAIN TOPIC

რუბრიკის ავტორი: სალომე არშბა / Author of Rubric: Salome Arshba

რუბრიკის სტუმარია საკრებულოს განათლებისა და კულტურის კომისიის თავმჯდომარე თამარ ტალიაშვილი.
The Guest of the Rubric is Tamar Taliashvili - Chairman of Tbilisi City Assembly Culture and Education Commission.

თამარ ტალიაშვილი / Tamar Taliashvili

რა განსაზღვრავს დღეს კულტურისა და განათლების პოლიტიკას, რა ძირითადი გამოწვევების წინაშე დგას ამ კუთხით თბილისის საკრებულო, როგორია საავტორო უფლებების დაცვის როლი ქვეყანაში როგორც ეკონომიკური კუთხით, ისე მორალური თვალსაზრისით და რა როლი აქვს სახელმწიფოს ამ პროცესში? რა არის ყველაზე ეფექტური გზა საავტორო უფლებების უკანონო გამოყენების წინააღმდეგ ბრძოლისთვის და რას მიიჩნევს საკრებულოს განათლებისა და კულტურის

What defines the politics of culture and education today? What main challenges does Tbilisi City Assembly face today in this respect? What is the role of the copyright in the country from the viewpoint of both economy and morals? And what is the State role in this process? What is the most effective way of fighting against the copyright infringement? And what is the greatest achievement according to the chairman of Tbilisi City Assembly Culture and Education Commission?

კომისიის თავმჯდომარე ყველაზე დიდ მიღწევად. თამარ ტალიაშვილი ჩვენი რუბრიკის სტუმარია.

როგორ დაახასიათებდით მოკლედ იმ ძირითად პრიორიტეტებს, რაც განსაზღვრავს კულტურის და განათლების პოლიტიკას დედაქალაქის ცხოვრებაში?

ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტი, რომელიც ჩვენი საქმიანობის პრიორიტეტად შეგვიძლია მივიჩნიოთ, ჩვენი ქვეყნის კულტურის სტრატეგიაზე მუშაობაა. უნდა აღინიშნოს, რომ საკრებულოს განათლებისა და კულტურის კომისიის თავისი წვლილი შეაქვს ამ საქმეში. კულტურის ნებისმიერი სფეროს განვითარებისთვის აუცილებელია, არსებობდეს გრძელვადიანი ხედვა. საკრებულოს ინიციატივით ჩვენს ქალაქში ჩატარდება მრავალდარგოვანი კონკურსი „თბილისი“, გამარჯვებულები ხელოვნების პრაქტიკულად ყველა სფეროში გამოვლინდებიან. მსგავსი ფორმატი საშუალებას გვაძლევს, გავაძლიეროთ დიალოგი ხელოვნების სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლებს შორის. საბჭოთა კავშირის პერიოდში ხელოვნების სხვადასხვა დარგის წარმომადგენლებს არ ჰქონდათ შემოქმედებითი თავისუფლება, ისინი შეზღუდული იყვნენ საკუთარ არჩევანში და მანიპულირება ცნობილი ადამიანების სახელებით ხდებოდა. არადა, სწორედ ეს შემოქმედებითი თავისუფლებაა ის მინიმალური აუცილებლობა, რაც ასევე განსაზღვრავს ხელოვნების განვითარების გზას; მინიმალური აუცილებლობა იმისთვის, რომ ხელოვნების სფეროს წარმომადგენლებმა შექმნან ღირებული პროდუქტი. ეს, ალბათ, უფრო ექსპერიმენტული ხელოვნების ნაწილია, ექსპერიმენტი კი ყოველთვის თავისუფლების დიდ დოზას მოითხოვს და, ხშირ შემთხვევაში, ამ პროცესს თან კრიტიკაც ახლავს. ჩვენი მიზანია ესა - სწორად მივუდგეთ ჯანსაღ კრიტიკას, რომელიც აუცილებელია ნებისმიერ სფეროში პროგრესისთვის. შესაბამისად, მიმაჩნია, რომ 21-ე საუკუნეში, როდესაც თანამედროვე ტექნოლოგიები ელვის სისწრაფით ვითარდება, აუცილებელია მათი გამოყენება ხელოვნების კლასიკურ სფეროებში.

რა არის ის ძირითადი გამოწვევები, რაც დღესდღეობით საკრებულოს წინაშე დგას კულტურისა და განათლების კუთხით?

ჩვენთვის მნიშვნელოვანია, რომ ჩვენს მიერ განხორციელებულ თუ დაგეგმილ პროექტებში აქტიურად იყვნენ ჩართული ახალგაზრდები. ჩვენი მიზანია, მათ შეიძინონ ცოდნა ხელოვნების სხვადასხვა სფეროში. რით არიან დაკავებული დღეს ბავშვები და მოზარდები? სხედან კომპიუტერებთან და მოგზაურობენ ვირტუალურ სამყაროში. ეს კი, თავისთავად, ურთიერთობის დეფიციტს იწვევს. ამ დროს, ძალიან სერიოზული ფსიქოლოგიური პროცესი მიმდინარეობს, ზრუნვა ამ პროცესის თავიდან ასაცილებლად ადრეული ასაკიდანვე უნდა დავიწყოთ და სწორედ ამიტომ, ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი გამოწვევა, რომელიც ჩვენს წინაშე დგას, ბავშვების საკითხია. რეალობა ასეთი დავგვხვდა: ბავშვ-ბავშვები არ იყო გათვალისწინებული ფსიქოლოგის პოზიცია, რაც, ბუნებრივია, დიდი შეცდომაა. ამ მიმართულებით მუშაობა უკვე დაიწყო და ვცდილობთ, მაქსიმალურად ყველა ბავშვი უზრუნველყოთ ფსიქოლოგიური დახმარება, ბავშვებთან კი შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე პედაგოგებმა იმუშაონ. არანაკლებ აქტუალური საკითხია

How can you briefly characterize the main priorities which define culture and education politics in life of our capital city?

The work at our country's culture strategy can be named as one of the most important priority aspects in our business. It must be mentioned that Tbilisi City Assembly Commission for Culture and Education makes its own contribution to this business. A long-term perspective is necessary for development of any sphere of culture. The City Assembly has initiated a diverse competition "Tbilisi". The winners will be shown in practically any sphere of art. This format enables us to enforce dialogue among representatives of different art forms. Representatives of different art forms did not have freedom of creation in the Soviet Union period; their choice was restricted and names of famous people were manipulated. However, this freedom of creativity is the minimum necessity which defines the way of art development; the minimum necessity which enables the representatives of art forms to produce worthy works. It is, probably, to a larger extent a part of experimental art and experiments always require large doses of freedom and the process itself usually receives a lot of criticism. We have the following aim – to have a correct approach to healthy criticism, which is necessary for progress in any sphere. Correspondingly I think that in the XXI century the speedy development of modern technologies must be necessarily used in classical spheres of art.

What are the main challenges Tbilisi City Assembly faces today in respect of culture and education?

We find it important to actively involve young people in the projects we are executing or planning. Our aim is to educate them in different spheres of art. What are children and teenagers occupied with today? They spend time at the computers, travelling in virtual world. It naturally results in relationship deficiency. A very serious psychological process takes place in this case. We must take care to avoid this process from an early age and that is why one of the most important challenges we face is the question of kindergartens. We have the following reality today: kindergartens have no positions of a psychologist, which naturally is a big mistake. We have already begun working in this direction and we are trying to maximally provide every kindergarten with psychological help and attract teachers of corresponding qualification for work with children. The problem of school preparatory program is also of the same importance, which attaches great significance to art and creativity. Art institutions in our city also require particular attention. The city Assembly has just received Pupil's Palace at its disposal. Following our initiative the State will fully cover utility bills of Art schools in 2015.

It must be mentioned that we attach high priority to any sphere of art. There is a culture event center in Tbilisi which considers any project and gives a chance to artists to get actively involved in social activities. We must be able to

სასკოლო მზაობის პროგრამა, სადაც დიდი მნიშვნელობა ენიჭება შემოქმედებითობასა და კრეატიულობას. ასევე განსაკუთრებული ყურადღება სჭირდება სახელოვნებო სასწავლებლებს ჩვენს ქალაქში. სულ ახლახან საკრებულომ დაქვემდებარებაში მოსწავლე ახალგაზრდობის სასახლე გადმოვიდა. ჩვენი ინიციატივით 2015 წელს სახელოვნებო სკოლების კომუნალური გადასახადების დაფინანსებას მთლიანად სახელმწიფო აიღებს საკუთარ თავზე. უნდა აღინიშნოს, რომ ჩვენი პრიორიტეტულია ხელოვნების ნებისმიერი სფერო. თბილისში არსებობს კულტურულ ღონისძიებათა ცენტრი, რომელიც განიხილავს სხვადასხვა პროექტს და ხელოვნებს შინა აძლევს, აქტიურად ჩაერთონ საზოგადოებრივ საქმიანობაში. ჩვენ უნდა შევძლოთ პრობლემების გამოკვეთა და მათ გადასაჭრელად სტრატეგიის შემუშავება. ეს ყოველდღიური სამუშაო თემაა, კულტურა ცხოვრების შემადგენელი ნაწილია, ცხოვრება კი მუდამ სიახლეებს გვთავაზობს. ჩვენც ფეხი უნდა ავუწყოთ ამ ტემპს.

უშუალოდ განათლებისა და კულტურის კომისიის ინიციატივით, თბილისში ძეგლებისა და მონუმენტების განთავსების წესი შემუშავდა, რაც ამ დრომდე არ არსებობდა. რას გულისხმობს ეს ინიციატივა? სად რა ძეგლი უნდა დაიდგას - საზოგადოების წარმომადგენლები, ექსპერტები წყვეტენ და არა კონკრეტული ჩინოვნიკი. კიდევ ერთი გამოწვევა, რომელიც ჩვენს წინაშე დგას და რომელიც ჩვენი კულტურის ნაწილია - ქართული ენის სინამდის დაცვა. ისე და ისე ჩვენი ინიციატივით მუშავდება წესი, რომელიც მაქსიმალურად დაარეგულირებს სახელმწიფო ენის დაცვას გარე რეკლამებსა და აბრეშზე. მართალია, არსებობს 90-იან წლებში მიღებული კანონი რეკლამის შესახებ, მაგრამ სამწუხაროდ, აქამდე არავის უფიქრია, როგორ უნდა მოხდეს მისი კონკრეტული ადმინისტრირება.

საავტორო უფლებების დაცვა დღესდღეობით საქართველოში საკმაოდ რეზონანსული თემაა, როგორია თქვენი ხედვა ამ საკითხთან მიმართებაში?

წლებანდელი წელი უდავოდ ნიშანდობლივია იმ თვალსაზრისით, რომ მთავრობამ მაიკროსოფტთან ხელშეკრულება გააფორმა, ეს კი იმას ნიშნავს, რომ სამთავრობო სტრუქტურები ლეგალურ პროგრამულ უზრუნველყოფაზე გადადიან. ვფიქრობ, ეს ძალიან მნიშვნელოვანი გზავნილია. 2012 წელს, ლაიფციგის უნივერსიტეტში საავტორო უფლებების თემაზე გამოსვლა მქონდა, დამსწრე აუდიტორია დაინტერესდა, როგორი იყო საჯარო სტრუქტურების საავტორო უფლებების დაცვის პროცესში ჩართულობა, თუნდაც იგივე პროგრამული უზრუნველყოფის თვალსაზრისით. მაშინ არ გვექონდა სათანადო მონაცემები და ძალიან მიხარია, რომ ეს პროცესი უკვე დაიწყო.

როგორია საავტორო უფლებების დაცვის როლი არა მხოლოდ ეკონომიკური კუთხით, არამედ მორალური თვალსაზრისითაც, როგორ შეიცვალა ამ მხრივ სიტუაცია საქართველოში?

საინტერესოა საავტორო უფლებებზე საუბარი ეკონომიკური კუთხითაც. იმისთვის, რომ სფერო სიცოცხლისუნარიანი იყოს, უნდა გავაძლიეროთ მისი

identify problems and work out strategy for their solution. It is a routine topic. Culture is an integral part of life and life constantly presents novelties to us. And we must keep pace with this tempo.

Commission for education and culture has initiated rules for setting up monuments and statues in Tbilisi which have not been practiced so far. What does this initiative imply? The place for this or that monument is chosen by society and experts and not by specific officials.

Another challenge we face and which is a part of our culture is protection of the Georgian Language purity. Once again it was our commission which initiated working out rules to maximally regulate the State language protection in street and on poster advertising. It is true there is a law about advertising, adopted in 1990s, however nobody has ever thought so far about how it must be administered.

The copyright protection is quite a resonance topic in Georgia today. What is your vision of this question?

Having in mind that government has signed a contract the Microsoft and this means that government bodies will transfer to legal software, the current year is definitely remarkable. I think it is a very important message. I had a lecture on copyright at Leipzig University in 2012. Those present were interested to what extent the government structures were involved in the process of copyright protection, for example from the viewpoint of the software application. That time we did not have corresponding data and I am very glad that this process has begun.

What is the copyright protection role not only from economic viewpoint but from the moral viewpoint as well? How much has this situation changed in Georgia?

It is interesting to talk about the copyright from economic viewpoint as well. The economic effect must be also strengthened to keep the sphere viable. The logic is simple: art will not be able to exist without economy while economy does not develop without art. That is why we have set up festival of cultural industry. As a result of cooperation with international bodies and international art centers a guild which unites masters of traditional sculpture has been created. Our aim is to help each of them to make their works popular. What refers to moral side, it is clear that I have acted correctly – I went and purchased the same software not for one lari, not for 15 lari, but for 150 lari. What is the use of this decision for me? Any citizen must see what economic effect this step will have personally for him/her and for the whole country as well. We can talk really a lot about these benefits. The time has passed when we viewed the copyright as propaganda and forced duty the developed countries imposed upon us. Now we know that if the copyright is not protected in the country the interest in investing time, energy and personal talent into intellectual sphere disappears. Important statistics is that 30% of the

ეკონომიკური ეფექტი. მარტივი ლოგიკაა: ეკონომიკის გარეშე ვერ იარსებებს ხელოვნება და პირიქით, ხელოვნების გარეშე ეკონომიკა არ ვითარდება. ამიტომ ჩვენ დავაფუძნეთ კულტურული მენარმეობის ფესტივალი. საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და ხელოვნების საერთაშორისო ცენტრთან თანამშრომლობის შედეგად შეიქმნა გილდია, რომელიც ტრადიციული რენვის ოსტატებს აერთიანებს. ჩვენი მიზანია, ხელი შევუწყოთ თითოეულ მათგანს ნაწარმის პოპულარიზაციაში. რაც შეეხება მორალურ მხარეს, გასაგებია, მე სწორად მოვიქეცი, წავედი და იგივე პროგრამული უზრუნველყოფა არა ერთ ლარად, არა თხუთმეტ ლარად, არამედ 150 ლარად შევიძინე. მაგრამ რა სარგებელი მოაქვს ამ გადაწყვეტილებას ჩემთვის? ნებისმიერი მოქალაქე უნდა ხედავდეს, რა ეკონომიკური ეფექტი ექნება ამ ნაბიჯს პირადად მისთვის და მთელი ქვეყნისთვის. ამ სარგებელზე ძალიან ბევრი შეიძლება საუბარი. ნავიდა ის დრო, როდესაც ინტელექტუალური საკუთრების უფლებები განვითარებული ქვეყნების მხრიდან აღქმული იყო პროპაგანდისტულ, თავსმოხვეულ ვალდებულებად. ჩვენ უკვე ვიცით, რომ თუ ქვეყანაში საავტორო უფლება არ არის დაცული, ინტელექტუალურ სფეროში დროის, ენერჯისა და საკუთარი ნიჭის ინვესტირების ინტერესიც ქრება. ნიშანდობლივი სტატისტიკაა, რომ მსოფლიო ეკონომიკის 30 პროცენტი ინტელექტუალური საკუთრებაზე მოდის, ანუ იმ ბიზნესზე, რომელიც საავტორო უფლებებს, ნოვაციებსა და ახალ ტექნოლოგიებს აერთიანებს. ეს პროცენტი

world economy belongs to intellectual property – that is of that business which unites the copyright, innovation and new technologies. This percent increases year to year. We must respect authors and appreciate their work. Let us believe that it is out present, an act of goodwill.

What must be the role of State in copyright and generally in intellectual property protection?

The main challenge of the copyright sphere today is increasing public consciousness. We must know that copyright infringement is a theft, a crime, a shameful action. But how, in what way should we deliver it to the public? I am against surgery methods. Radical methods do not justify themselves in the copyright sphere either. The reason is simple. The technology of copyright infringement is simple, though it is very difficult to detect and eradicate it. It is still the State which must make the first step – it must be an example for each of us. In addition to this an active propaganda of the copyright is necessary, I approve of the Georgian Copyright Association activities whatever they are – education institutions, public meetings or others. Having in mind the importance of the problem we have carried out certain events together with the Georgian Copyright Association in Tbilisi City Assembly. I think we

კი წლიდან წლამდე იზრდება, მომავალი ინტელექტს ეკუთვნის. ავტორს პატივი უნდა ვცეთ, დაუფასოთ შრომა, ჩავთვალოთ, რომ ეს ჩვენი მხრიდან ერთგვარი საჩუქარია, კეთილი ნების აქტი.

როგორი უნდა იყოს სახელმწიფოს როლი საავტორო უფლებების და, ზოგადად, ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის მხრივ?

საავტორო უფლებების სფეროში მთავარი გამოწვევა დღეს, ჩემი აზრით, არის საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება. ჩვენ უნდა ვიცოდეთ, რომ საავტორო უფლებების დარღვევა არის ქურდობა, დანაშაული, გასაკიცხი ქმედება. მაგრამ რა გზით, რა ხერხით უნდა მივიტანოთ ეს საზოგადოებამდე? ქირურგიული ჩარევის მეთოდების წინააღმდეგი ვარ. რადიკალური მიდგომები არც საავტორო უფლებების სფეროში ამართლებს. მიზეზი მარტივია. საავტორო უფლებების დარღვევის ტექნოლოგია არის მარტივი, თუმცა ძალიან ძნელად გამოსავლენი და აღსაკვეთი. პირველი ნაბიჯი ისევ და ისევ სახელმწიფომ უნდა გადადგას, ის უნდა იყოს მაგალითი თითოეული ჩვენგანისთვის. გარდა ამისა, აუცილებელია საავტორო უფლებების აქტიური პროპაგანდა. მივესალმები საავტორო უფლებათა ასოციაციის საქმიანობას, იქნება ეს სასწავლო დაწესებულებები, საჯარო შეხვედრები თუ სხვა. საკითხის მნიშვნელობიდან გამომდინარე, საკრებულოში საავტორო უფლებების ასოციაციასთან ერთად გარკვეული ღონისძიებები ერთობლივად ჩავატარეთ. ვფიქრობ, ნებისმიერი პლატფორმა უნდა გამოვიყენოთ, რომ კიდევ უფრო მეტი ყურადღება დავუთმოთ ამ თემას. გამოვიყოფდი ჩვენი და ასოციაციის ერთობლივ პროექტს, რომელიც ანტიკორპორულ კამპანიას ითვალისწინებს.

რა გზა მიგაჩნიათ ყველაზე ეფექტურად საავტორო უფლებების უკანონო გამოყენების წინააღმდეგ ბრძოლისთვის?

საავტორო უფლებების მხრივ, მსოფლიოს მრავალსაუკუნოვანი გამოცდილება აქვს. შეიძლება ითქვას, რომ საბჭოურმა წარსულმა უარყოფითი როლი ითამაშა საავტორო უფლებებისა და, ზოგადად, კერძო საკუთრების დაცვის სფეროში. როგორი იყო ეს პერიოდი? კულტურის მოღვაწეები წლების განმავლობაში მხოლოდ საკუთარი სახელისთვის იბრძოდნენ, პროფესიონალს კი არ შეიძლებოდა ჰქონოდა პრეტენზია საკუთრებაზე. დღის წესრიგში არასდროს დამდგარა კერძო საკუთრების სათანადო პოზიციონირების საკითხი. არადა, ვიცით ბიზნესისა თუ კერძო საკუთრების შეურაცხყოფის აურაცხელი შემთხვევა. ახლაც კი ხშირად გვინვეს შელახული საკუთრების უფლებისა და სამართლიანობის აღდგენის შესახებ საუბარი. ამიტომ, დღეს ჩვენი კიდევ ერთი გამოწვევა საკუთრების უფლების პოზიციონირებაა. როდესაც საავტორო უფლებების უკანონო გამოყენების წინააღმდეგ ბრძოლაზე ვსაუბრობთ, პირველ რიგში, ისევ და ისევ სახელმწიფოს როლზე მინდა ვისაუბრო. თუ ვხედავ, რომ სამთავრობო სტრუქტურებიც ზრუნავენ ამ საკითხზე, მეც ორმაგად მოტივირებული ვარ. აუცილებელია, რომ თავად ავტორები, მწერლები, პოეტები, მომღერლები, სხვადასხვა პროფესიის წარმომადგენლები აქტიურად იყვნენ ჩართული ამ პროცესში და ძალიან მნიშვნელოვანია ის მისია, რომელიც საავტორო უფლებათა ასოციაციას აკისრია. ეს არის, ჩემი აზრით, ის ძირითადი

must use any platform to draw more attention to this topic. I would like to underline our joint project with the Georgian Copyright Association which envisages antipiracy campaign. Which way do you believe is the most effective in the fight against the copyright infringement?

The world has a many-century experience in the sphere of copyright. It can be said that Soviet past had a negative effect on the copyright, as well as generally on private property protection sphere. What kind of period was it?

Cultural figures had been struggling for their names only for years, while a professional had no right to have any claim for property. The agendas had never included any appropriate private property positioning, though we know incalculable cases of violations of both business and private property rights. Even now we often have to talk about violated rights and fighting for justice. That is why another challenge we face is positioning of property rights. Whenever we speak about fight against the copyright infringement, again and again I want to speak about the State role in this question. If I see that the State structures take care of this problem, I am motivated twice as much. It is necessary to actively involve authors, writers, poets, singers and representatives of different professions in this process and the mission the Georgian Copyright Association has taken up is very important. I believe these are the main aspects which will make the fight against the copyright infringement more effective. Secretary General of International Intellectual Property Organization Professor Gari visited Georgia a short time ago. At the meeting he mentioned that our country is practically a regional leader in the sphere of intellectual property and copyright protection. This is the result which followed this selfless labour.

Which personal features help you and which ones hinder you in your personal or public life?

My professional knowledge of intellectual property and, in particular, in the sphere of copyright helps me a lot in professional activities at my work. Practically any sphere or art direction attaches particular significance to correct perception of the copyright. I have been sharing my experience with students for the recent ten years and I am really pleased to see the fact that the youth is more and more interested year to year in copyright topic – be it industrial or generally intellectual property. This is no longer a dilettante interest. They come with certain information, knowledge, specific questions, ideas and serious disposition to make this sphere part of their professional activities in future.

As the chairwoman of the Culture and Education Commission what do you think the biggest achievement is? What plans do you have for the future?

We have radically changed attitude to preschool education and kindergartens. Our government has made kindergartens free of charge and available for everybody and is planning

ასპექტები, რაც უფრო ეფექტურს გახდის საავტორო უფლებების უკანონო გამოყენების წინააღმდეგ ბრძოლას. ცოტა ხნის წინ, საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი, პროფესორი გარი სტუმრობდა. შეხვედრაზე მან აღნიშნა, რომ ჩვენი ქვეყანა ინტელექტუალური საკუთრებისა და მათ შორის საავტორო უფლებების დაცვის კუთხით, რეგიონში, პრაქტიკულად, ლიდერია. ეს არის შედეგი, რომელიც ამ თავდაუზოგავ შრომას მოჰყვა.

რა პიროვნული თვისებები გეხმარებათ და რა გიშლით ხელს თქვენს პირად თუ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში?

ჩემი პროფესიული ცოდნა ინტელექტუალური საკუთრებისა და, კერძოდ, საავტორო უფლებების სფეროში ძალიან მეხმარება სამსახურებრივ საქმიანობაში. პრაქტიკულად, ყველა სფეროსა თუ ხელოვნების დარგში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება საავტორო უფლებების სწორად გააზრებას. ბოლო ათ წელზე ჩემს გამოცდილებას სტუდენტებსაც ვუზიარებ და ჩემთვის ძალიან სასიამოვნო ფაქტია, რომ ახალგაზრდების დაინტერესება საავტორო უფლებების თემით, იქნება ეს სამრეწველო თუ, ზოგადად, ინტელექტუალური საკუთრება, წლიდან წლამდე იზრდება. ეს ინტერესი აღარ არის დილეტანტური, ისინი მოდიან გარკვეული ინფორმაციით, ცოდნით, კონკრეტული კითხვებით, იდეებითა და სერიოზული განწყობით, რომ ეს სფერო მომავალში მათი პროფესიული საქმიანობის ნაწილი გახდეს.

როგორც განათლებისა და კულტურის კომისიის თავმჯდომარეს, რა მიგაჩნიათ თქვენს ყველაზე დიდ მიღწევად? რა გეგმები გაქვთ სამომავლოდ?

ჩვენ რადიკალურად შევცვალეთ დამოკიდებულება სკოლამდელ აღზრდასა და ბაგა-ბალებთან მიმართებაში. ჩვენმა ხელისუფლებამ ბაგა-ბალები უფასო, ყველასთვის ხელმისაწვდომი გახადა და მათი რაოდენობის გაზრდა კიდევ იგეგმება. დიდი მიღწევაა, ასევე, პოლიტიკის რადიკალურად შეცვლა სახელოვნებო სკოლებთან დაკავშირებით. ჩვენი ერთ-ერთი მთავარი მისია კულტურისა და ხელოვნების ნებისმიერი დარგის წარმომადგენლებზე ზრუნვა და სფეროების ნახალისებაა. სამომავლოდ დიდი გეგმები და პროექტები გვაქვს, ჩვენ კი ყოველდღიურად ჩვენს მაქსიმუმს ვაკეთებთ. არ უნდა შეგვეშინდეს პრობლემების დანახვის, აღიარების და გამონვევების, რომელთაც სათანადო პასუხი უნდა გავცეთ.

to increase their number. Radical change of politics towards art schools is another great achievement. Care for representatives from any sphere of art and culture as well as encouragement of art spheres is one of our main missions. We are cherishing great plans and projects for the future and we do our best on the daily basis. We must not be afraid to see the problems and challenges, to face them and to which we must have an adequate response.

საავტორო უფლებები მსოფლიოში COPYRIGHT WORLDWIDE

რუბრიკის ავტორი: ხათუნა გოგიშვილი / Author of Rubric: Khatuna Gogishvili

გადი ორონი / Gadi Oron

ინტერვიუ კომპოზიტორთა საზოგადოებების ფედერაციის გენერალურ დირექტორთან, გადი ორონთან

INTERVIEW WITH GADI ORON, THE DIRECTOR GENERAL OF CONFEDERATION OF COMPOSER SOCIETIES

| თუ შეიძლება გავაცანით მოკლედ საკუთრი თავი.

ჩემი საქმიანობის ძირითადი სფეროებია საერთაშორისო საავტორო სამართალი და საჯარო პოლიტიკის ადვოკატირება. ჩემი კარიერა დაიწყო, როგორც საავტორო სფეროში დასაქმებულმა იურისტმა. მაგრამ ჩემი ინტერესის სფერო განსაკუთრებით იყო შემოქმედებითი სფერო და შემოქმედთა უფლებების დაცვა. შესაბამისად, როდესაც კომპოზიტორთა საზოგადოებების ფედერაციაში, CISAC-ში სამსახური და შემოქმედებითი სფეროს წარმომადგენლების დაცვა შემომთავაზეს, ჩავთვალე, რომ ეს უნიკალური შესაძლებლობა იყო, რომელიც ჩემი ინტერესის სხვადასხვა სფეროს შეჯერების შესაძლებლობას მაძლევდა.

CISAC-ს 2012 წლის ივლისში შევეუერთდი და უკვე 2014 წლის სექტემბერში ორგანიზაციის გენერალურ დირექტორად დავინიშნე.

CISAC-მდე კერძო იურიდიულ პრაქტიკას ვენეოდი, მოგვიანებით კი ლონდონში, ფონოგრამის ინდუსტრიის საერთაშორისო ფედერაციაში - IFPI, იურისტად ვმუშაობდი. ასევე, ლონდონში, დედოფალ მერის სახელობის უნივერსიტეტში შემოქმედებით ინდუსტრიას ვასწავლიდი, სადაც ახლაც მიწვეული პროფესორი გახლავართ.

ჟურნალი Copyright-ი საავტორო უფლებებთან დაკავშირებულ საკითხებს ეხება. 2015 წელს, მსოფლიო ინტელექტუალური საკუთრების ლოზუნგი იყო: „ხმა აიმაღლე მუსიკისთვის!“. თქვენ, როგორც CISAC-ის გენერალური დირექტორი, მსოფლიოს საავტორო უფლებების შესახებ საკმაოდ ვრცელ ინფორმაციულ სურათს ფლობთ. რას გვეტყვოდით, რა არის საავტორო უფლებების სფეროში არსებული ძირითადი პრობლემური საკითხები და რა გამოწვევების წინაშე დგას დღეს ეს სფერო?

ექვყვარეუმა, რომ ჩვენ ისეთ დროში ვცხოვრობთ, რომელიც გამოწვევებით განსაკუთრებით დატვირთულია

| Could you please make a short introduction of yourself to us?

International copyright legislation and public politics advocacy are the main spheres of my activities. I started my career as a lawyer engaged in copyright; however the sphere of my particular interest was art and the copyright protection. Correspondingly, when I was offered a position at Confederation of Composer Societies, at CISAC to protect the representatives of art sphere I considered it was a unique opportunity which enabled me to revise different spheres of my interests.

I joined CISAC in July of 2012 and already in September of 2014 I was appointed Director General of the organization. Before CISAC I practiced law in private and later I worked as a lawyer at the International Federation of the Phonographic Industry – IFPI in London. I also taught art industry at the Queen Mary University in London, where I am still a visiting professor.

The Copyright Journal deals with the copyright questions. The world intellectual property slogan in 2015 was “Raise your voice for music”. You, as CISAC Director General, possess quite a full information picture of the world copyright. What can you say, which are the main problem points in the copyright sphere and what challenges does this sphere face today?

No doubt we live in such an era which offers a lot of challenges to the right holders and particularly to the art itself. New digital era has completely changed relationship between an artist and a user of an art work. We witness the dramatic changes of the values which protected by the copyright art industry undergoes and a full range of new digital services which turned into gigantic companies and prosper at the expense of art works. These companies earn

უფლებების მფლობელებისთვის, განსაკუთრებით კი თავად შემოქმედებისთვის. ახალმა ციფრულმა ხანამ შემოქმედთა და შემოქმედებითი ნაწარმოების მომხმარებელთა შორის ურთიერთობა საბოლოოდ შეცვალა. ჩვენ ღირებულებების იმ დრამატული ცვლილებების მოწმენი ვართ, რასაც საავტორო უფლებებით დაცული შემოქმედებითი ინდუსტრია და გიგანტურ კომპანიებზე გარდაქმნილი ახალი ციფრული სერვისების მთელი რიგი განიცდის. ისინი შემოქმედებითი ნაწარმოების ხარჯზე ყვავიან. ეს კომპანიები არსებით შემოსავალს საავტორო უფლებით დაცულ ნაწარმოებებზე წვდომის სერვისის განხორციელებით იღებენ. ამავე დროს, ისინი ნაწარმოების ავტორებისთვის შემოსავლის განაწილებაზე უარს აცხადებენ. ალბათ, ზედმეტიცაა იმის აღნიშვნა, რომ კომპანიები არა მხოლოდ არ ენევიან ინვესტირებას შემოქმედების თუნდაც რაიმე ფორმით მხარდაჭერისთვის, არამედ ისინი, უბრალოდ, ნაწარმოებებზე წვდომის საშუალებით, ფულს გამოიმუშავენ.

ასევე, ვხედავთ, თუ როგორ უფასურდება თავად საავტორო უფლებების ცნება. ინტელექტუალური საკუთრების კანონმდებლობაში ჩავარდნები და გამონაკლისები იზრდება და, შესაბამისად, საავტორო უფლებით დაცული ნაწარმოების დასაბუთებული უკანონო ან ულიცენზიოდ გამოყენების სისტემები და ფაქტები იმატებს.

ბოლოს, საკითხი „კონტენტზე უფასო წვდომა“ ბევრ

significant incomes by means of providing services for access to the art works under copyright protection. At the same time they refuse to share the income with the authors of art works. I think it is not necessary to mention that these companies not only avoid making any investments into supporting the art in any form, they just make money by providing access to the works.

We also witness the depreciation of the copyright idea itself as well as the failures and exclusions existing and growing in the intellectual property legislation and which correspondingly increase systems and facts of well-grounded illegal or unlicensed use of works protected by the copyright. And finally, the question of “access to free content” is quite encouraging on many territories and the cultural product has lost its values. Something went wrong in this process as free access does not imply that authors must not be paid for their works.

All these aspects of new development have a negative effect on the sphere of art.

It must also be taken into consideration that there are other new opportunities for digital application of works. We approve of the fact that digital technologies help to increase the audience of an artist and also they give the audience

ტერიტორიაზე საკმაოდ წახალისებულია და კულტურულ პროდუქტს ღირებულება ეკარგება. სადღაც, პროცესის მიმდინარეობისას, რაღაც დაირღვა, რადგანაც თავისუფალი წვდომა არ ნიშნავს, რომ ავტორს არ უნდა გადაუხადოთ საფასური.

ახალი განვითარების ყველა ეს ასპექტი შემოქმედებით სფეროზე ნეგატიურ გავლენას ახდენს.

ასევე, გასათვალისწინებელია ისიც, რომ ნაწარმოებების ციფრულად გამოყენებისას, არსებობს სხვა შესაძლებლობებიც. ჩვენ მივესალმებით იმას, რომ ციფრული ტექნოლოგიები შემოქმედის აუდიტორიის ზრდას უწყობს ხელს. ამავე დროს, აუდიტორიას ნაწარმოებების წვდომის შესაძლებლობას აძლევს. ახლა ისეთი გზა უნდა გამოვძებნოთ, რომელიც ნაწარმოებებზე წვდომასთან ერთად, ავტორებს შემოსავალსაც მოუტანს.

საავტორო უფლებების დაცვა და აღსრულება გარკვეულწილად ეკონომიკურ განვითარებასთანაა დაკავშირებული. საავტორო უფლებები ქმნიან „კულტურულ ქონებას“. როგორია მეკობრეობის და უკანონო გამოყენების გავლენა ამ შემთხვევაში? და რა უნდა გაკეთდეს ამის საპირისპიროდ?

წულად შეფასებული ნაწარმოების ფეხდაფეხ დევნა ცუდი და უსამართლოა. ჩვენი რეალური გამოწვევაა, როგორმე ავტორისთვის საფასურის გადახდას მივალნიოთ. ამ სფეროში სხვა ინიციატივებიც არსებობს; მაგალითად, „სამართლიანი სავაჭრო მუსიკის“ პროექტი, რომელიც უფრო გამჭვირვალე ონლაინ გადახდების სქემას და ავტორისთვის შემოსავლის უფრო მეტი წილის გადახდას გულისხმობს. ეს პროექტი საკმაოდ მომხიბლავია: ციფრული პლატფორმების და მუსიკის გავრცელების სისტემების გამოყენებისას, ის მუსიკის მოყვარულებს უფრო ეთიკური გადაწყვეტილებებისკენ მოუწოდებს, რაც, თავისთავად, უკვე ავტორებისადმი სამართლიანი მიდგომა იქნება. შესაბამისად, მჯერა, რომ ამ მხრივ, ბაზარზე არსებულ დისბალანსს მოვერევით. როგორც ამას წინათ გამართულ საერთო ასამბლეაზე CISAC-ის პრეზიდენტმა ჟან მიშელ ჟარმა განაცხადა, ავტორებმა ეს საქმე საკუთარ თავზე უნდა აიღონ და ხმა აიმაღლონ ინდივიდუალურადაც და კოლექტიურადაც, ისე, რომ მათი ხმა გასაგონი გახდეს. ისინი საკუთარი თავისთვის ყველაზე უკეთესი ადვოკატები არიან, როდესაც საქმე ეხება ბაზარზე არსებულ უსამართლო მიდგომარეობის ახსნას.

CISAC-ის ევროპული წევრები ევროპული კანონმდებლობის, ეროვნული კანონმდებლობის, ასევე, CISAC-ის რეგულაციების ფარგლებში მოქმედებენ. როგორია თქვენი შეხედულება ამ მრავალფენიან სისტემაზე?

თავდაპირველად, შედეგის ჰარმონიზაციის თვალსაზრისით, ევროკავშირის და ეროვნული რეგულაციები სისტემურად უახლოვდებიან ერთმანეთს. მეორეც, ქვეყნები მეტ-ნაკლებად განსხვავდებიან ერთმანეთისგან, ბევრი ევროკავშირის წევრი სახელმწიფო ერთსა და იმავე სისტემებს იზიარებს. ეს, რეალურად, ხელს უწყობს საერთო საქმეს. ევროკავშირმა ახლახან უფლების კოლექტიურად მართვის დარგში ახალი წესი შემოიღო, მაგრამ ასევე გასათვალისწინებელია, რომ CISAC-ს

access to the works. Now we have to find the way which will provide authors with income together with access to their works.

Copyright protection and execution is to a certain extent connected to economic development. Copyright produce “cultural property”. What is the piracy and illegal use influence in this case? And what is to be done to oppose it?

It is bad and unjust to pursue zero valued works at their heels. Our real challenge is to somehow achieve payments to the authors. There are other initiatives in this sphere. Such is, for example, “Fair music trade” project which implies transparent online payments scheme and larger part of income paid to the authors. This project has quite attractive offers: it offers music lovers more ethical decisions when choosing digital platforms and using systems for sharing music that itself will be a fair approach towards authors. Correspondingly, I do believe, we will be able to overcome the imbalance existing at market. As CISAC president, Jan Michele Jarem declared at the recent joint assembly, the authors must deal with this business themselves and raise their voices individually and collectively so that their voices could be heard. They are the best advocates of their own selves when they deal with explaining injustice existing at market.

European members of CISAC act in accordance with European legislation and within CISAC regulations - what is your idea of this multi-layer system?

To begin with, European Union regulations and national regulations are systematically brought close to each other with the aim of harmonizing their results. The second is that the countries are more or less different from each other.

თავისი „საუკეთესო პრაქტიკის“ მაგალითები გააჩნია საკუთარი წევრებისთვის, რომლებიც „პროფესიული წესებიდან“ გამომდინარეა ჩამოყალიბებული. ვთვლით, რომ ეს წესები მსოფლიოს მასშტაბით ყველა ჩვენს წევრს შეესაბამება და წევრებისთვის ეფექტურ, გამჭვირვალე და მაღალი ხარისხის სერვისს ითვალისწინებს; იმ წევრი ავტორებისთვის, ვინც ამ საზოგადოებებს თავიანთი ნაწარმოებების დაცვა ანდეს. ეს ნდობის საკითხია და, შესაბამისად, საპასუხოდ ავტორები მათი ნაწარმოებების მიმართ ფრთხილი მოპყრობით, დაცვით, ლიცენზირებით და შემოქმედებითი ნაწარმოებების ფულად რესურსად გარდაქმნით უნდა დაჯილდოვდნენ.

საქართველო ამჟამად იმ ეტაპზეა, როდესაც მნიშვნელოვანი ცვლილებები ხდება, რაც, ძირითადად, ცნობიერების ტრანსფორმაციას ეხება, რაც კულტურისთვის ღირებულების და ჰონორარების შესაბამისი სისტემის აღიარებას და გათავისებებს გულისხმობს. თქვენ, როგორც ამ გლობალური ორგანიზაციის ხელმძღვანელი, მსგავსი ტრანსფორმაციის მქონე რომელი ქვეყნის მაგალითს გაიხსენებდით?

ჩვენ მუდმივად ვახსენებთ მთავრობებს, რომ კეთილგონიერი საავტორო კანონმდებლობა, ჰონორარების სამართლიანი სისტემა და კეთილსინდისიერი ბიზნეს მოდელები შემოქმედებით სფეროს ეკონომიკურ ზრდას და განსაკუთრებით ეს განვითარებად ქვეყნებს ეხება. გასულ წელს, ჩვენი მიმოხილვა გამოვაქვეყნეთ შემდეგი ქვეყნების მაგალითზე: ბრაზილია, რუსეთი, ინდოეთი, ჩინეთი და სამხრეთ აფრიკა. მათ ძლიერი ეკონომიკური ზრდა, წარმატებული საშუალო სოციალური ფენა და გაუმჯობესებული ინფრასტრუქტურა აერთიანებს - განსაკუთრებით ტელეკომუნიკაციის სფეროში. თუმცა, მათ ჯერ კიდევ არ შეუძლიათ მიაღწიონ იმ სრულ პოტენციალს, რაც შემოქმედებითი ინდუსტრიის ფულად რესურსად ქცევაში იქნებოდა გამოხატული - როგორც ეკონომიკაში შეტანილი დიდი წვლილი. ჩვენმა ანგარიშმა აჩვენა, რომ საავტორო კანონმდებლობის მკაცრი აღსრულებით, კანონის აღსრულებისას მთავრობის მხრიდან ეფექტური ხელშეწყობით და ეფექტური და ლეგალური სადისტრიბუციო პლატფორმის არსებობის პირობებში, შემოქმედებითი ინდუსტრიას შეუძლია წარმატებული გახდეს და არსებითი ეკონომიკური ზრდადი სარგებელი გამოიმუშავოს.

ეს არის პოლიტიკის შემოქმედთა მიმართ ძირითადი გზავნილი, რომელიც გასულ წელს გამართულ გაეროს მსოფლიო ინტელექტუალური საკუთრების ორგანიზაციის სხდომაზე გავიტანეთ, ჩვენი ავტორების ჯგუფთან ერთად, რომელსაც ჟან მიშელ ჟარი ხელმძღვანელობდა. მთავრობებს მოვუწოდებთ, რომ საავტორო უფლებების დაცვის დონის დანევა შეაჩერონ. იმავდროულად, ვახალისებთ მათ, რომ მაქსიმალურად შეეცადონ, გრძელვადიან პერსპექტივაში განიხილონ შემოქმედებითი ინდუსტრიები, როგორც ეკონომიკური ზრდის მნიშვნელოვანი ელემენტები. ისინი უამრავ სამუშაო ადგილს ქმნიან ადგილობრივებისთვის. ხშირად, განვითარებადი ქვეყნების მთავრობები აცხადებენ, რომ საავტორო უფლებების დაცვისგან თავისუფალი საზოგადოებები უფრო წინ მიდიან. ჩვენ ვცდილობთ ყველანაირად წინ აღვუდგეთ ამ აზრს. უნდა შევახსენოთ განვითარებადი ქვეყნების მთავრობებს, რომ მათ

Many European Union member-countries share the same system. This really helps the promotion of the joint business. European Union has just introduced a new regulation in the sphere of collective management of the rights. However, it must be taken into consideration that CISAC has its own “best practice” examples for its members which are formed based on the “professional rules”. We believe that these rules are in line with all our members at the worldwide scale and serve to provide the members who entrusted their societies with protection of their works with effective, transparent and high-level service. This is the question of trust and in response to it correspondingly, the authors must be rewarded with careful treatment, protection and licensing of their works as well as turning their art into financial resources.

At present Georgia is at the stage when significant changes take place. These generally refer to consciousness transformation, which deals with acknowledgement of system of cultural value and assigning them adequate royalties. What other countries undergoing similar transformation can you name as the head of this global organization?

We constantly remind governments that sensible copyright legislation, fair royalty system and honest business models will bring economic growth to the art sphere and this particularly refers to developing countries. Last year we published our survey based on the examples of the countries like: Brazil, Russia, India, China and South Africa. They have strong economic growth in common, prosperous middle social layer and improved infrastructure, particularly in the sphere of telecommunication. However they cannot reach the full potential as yet, which will be expressed by turning art industry into financial resource as a large part of contribution to the economy. Our account showed that in case of strict execution of the copyright legislation, effective assistance of government in law execution and existence of effective and legal distribution platforms the art industry can be a success and bring significant growing economic benefits.

This is the main message to the policy makers which we, together with a group of our authors under direction of Jan Michel Jarre, included into the agenda of the UN World Intellectual Property Organization Meeting last year. We will advise the governments to stop decreasing the level of the copyright protection. We encourage them to use every level and consider art industries in long-term perspective as important elements of economic growth. They also offer numerous work places to the locals. Governments of the developing countries often declare that copyright protection assists promotion of free societies. We try to do our best to promote this idea. We must remind the governments of the developing countries that they have a remarkable art society and that these societies require their copyright protection in order to do their best to contribute their share not only to cultural but to economic development as well.

შესანიშნავი შემოქმედებითი საზოგადოება ყავთ და ამ საზოგადოებას საავტორო უფლებების დაცვა სჭირდება იმისთვის, რომ საკუთარი წვლილი შეიტანოს არა მხოლოდ კულტურის, არამედ ეკონომიკის აღმავლობაში.

საქართველოს საავტორო უფლებების ასოციაციის ადგილობრივმა ავტორებმა დიდი წვლილი შეიტანეს საქართველოში საავტორო გარემოს განვითარებაში. როგორ შეაფასებდით საქართველოს საავტორო უფლებების ასოციაციის მუშაობას, მისი მართვის სტილს და სტრატეგიას?

მართლაც ალტაცებული ვართ, თუ როგორ ცდილობს ასოციაცია ეფექტური ნაბიჯების გადადგმას. საქართველოს საავტორო უფლებების ასოციაციის მსგავსი ორგანიზაციები მუდამ ავტორების სამსახურში არიან, რომლებიც იმსახურებენ, რაც შეიძლება მაქსიმალური მხარდაჭერა მიიღონ თავიანთი საზოგადოებებიდან. სიხარულით დავეხმარებით საქართველოს საავტორო უფლებების ასოციაციას, რაც მის საქმიანობას კიდევ უფრო გააძლიერებს მომავალში.

CISAC-ის წევრობა თავისთავად გულისხმობს ვალდებულებებს და პასუხისმგებლობებს. საქართველოს საავტორო უფლებების ასოციაციას ქონდა პატივი, 2015 წელს, თბილისში, CISAC-ის ევროპული კომიტეტისთვის ემასპინძლა. რა რეკომენდაციებს, რა რჩევებს გაგვიზიარებდით, რაც ჩვენი მისიის შესრულებაში დაგვეხმარებოდა?

მართლაც აღფრთოვანებული ვართ იმით, თუ რა მაღალ დონეზე იყო ორგანიზებული ეს შეხვედრა და როგორი მასპინძლობა გაგვინია ასოციაციამ. ასოციაციას იურიდიულ კონსულტაციას მომავალშიც გავუწევთ, მივანდით ბიზნეს ინსტრუმენტებს და ტექნიკურ საშუალებებს, რაც მას კიდევ უფრო გაძლიერებაში დაეხმარება. ასევე გავაგრძელებთ მის დახმარებას ადგილობრივად მოქმედ პოლიტიკის შემოქმედებთან ურთიერთობების გაღრმავებაში, რათა სამომავლოდ საავტორო უფლებების დაცვის საკანონმდებლო ბაზა კიდევ უფრო გაუმჯობესდეს.

Local authors of Georgian Copyright Association contributed a large share to development of copyright environment in Georgia. How would you assess the work of Georgian Copyright Association, its management style and strategy?

We really admire the efforts the Association makes to become more effective, its high accountability and the way it tries to show high level transparency of its activities. Organizations similar to the Georgian Copyright Association are constantly at authors' disposal as they deserve the maximum services from their societies. We would be happy to do our maximum in order to render our best assistance to Georgian Copyright Association so that it could advance in its activities in future.

CISAC membership implies obligations and responsibilities. Georgian Copyright Association enjoyed honor to host CISAC European Committee in Georgia in 2015. What advice, what recommendations would you like to give us which would significantly help us in execution of our mission?

We really admire the high level of organization of this meeting and the hospitality of the Association. On our part we will provide the Association with legal advice, business tools and technical means which will help it to get even stronger. We will also continue to assist it in intensification of its relationship with local policy-makers with the aim of improving the existing legislation base for the copyright protection.

პორტრეტი THE PORTRAIT

რუბრიკის ავტორი: ირინე ხიზანიშვილი / Author of Rubric: Irine Khizanishvili

ფარჯიანის სელნერა PARJIANI STYLE

ირაკლი ფარჯიანი / Irakli Pardjiani

„ჩემი საქმე ჩემი ღმერთია. ვიცი, სიბერეს ვერ მოვესწრები.“

1991 წლის - 22 დეკემბერი.

თბილისში სამოქალაქო ომი დაიწყო.

23 დეკემბერს, შუალამის 3 საათზე, როდესაც თბილისის ცენტრში მდებარე „მხატვრის სახლი“ დაიწვა, ნუცუბიძის ქუჩაზე მდებარე კორპუსში, 41 წლის ასაკში, ირაკლი ფარჯიანი გარდაიცვალა.

სიბერეს მართლაც რომ ვერ მოესწრო, თუმცა ოთხი ათწლეულის განმავლობაში, შეძლო შეექმნა თანამედროვე ქართული მხატვრობის განსაკუთრებული ნიმუშები.

გამორჩეული რომ იყო, ამაზე დღეს მისი თანამედროვეები ხშირად საუბრობენ, თუმცა ნიშანდობლივია, რომ დიდი მასშტაბის შემოქმედის დაბადება სახელოვნებო სამყაროში ირაკლის ახალგაზრდობაშივე აღიარა.

1950 წლის 22 მაისს, ის მესტიაში დაიბადა. ფარჯიანების მესამე ვაჟი იყო. მამა - სპირიდონ ფარჯიანი პარტიისა და სვანეთის სამხარეო პარტკომის მდივანი იყო, დედა - სოფიო ჯაფარიძე მესტიის საშუალო სკოლაში ბავშვებს გერმანულს ასწავლიდა. ირაკლის ოჯახში სულ სტუმრიანობა იყო. თბილისიდან მესტიაში ჩასული მსახიობების, მხატვრებისა თუ სხვა ხელოვნებამცოდნეების მასპინძლები, ხშირ შემთხვევაში, ფარჯიანები იყვნენ.

ყველაზე უმცროსი ფარჯიანი ბავშვობიდან ხატავდა. ოჯახის თითქმის ყველა წევრი ხელოვნების მიმდევარი იყო. მამას ხეში კვეთა უყვარდა, ძმებს - ჭედურობა და ფერწერა. თუმცა მესტიაში ირაკლის ოჯახი დიდხანს არ დარჩენილა. ქათქათა მწვერვალებსა და წიწვოვან ტყეებში ჩაკარგული საკუთარი სახლი, რომელსაც სვანური კომკი ამშვენებდა, ოჯახმა გაყიდა და საცხოვრებლად თბილისში, ყაზბეგის 29 ნომერში გადამოვიდა.

დედაქალაქში მოსამზადებელი კურსების გავლის შემდეგ, 18 წლის ირაკლი სამხატვრო აკადემიის ფერწერის ფაკულტეტზე ჩაირიცხა. ახალგაზრდა სტუდენტის

“My business is my God. I know I won’t live till old age”.

December 22, 1991.

The Civil war began in Tbilisi.

On December 23, at 3 a.m. when “Painter’s House”, located in the center of Tbilisi got burnt, at the age of 41 Irakli Panjriani passed away in a block in Nutsubidze Street.

He really did not live to old age, however in four decades he managed to create extraordinary works of modern Georgian art. Today his contemporaries often speak about his extraordinariness. However, it is symbolic that the art world acknowledged the birth of a large-scale artist even back in Irakli’s youth.

He was born on May 22, 1950 in Mestia. He was the third boy in the Parjiani family. His father – Spiridon Parjiani – was a secretary of the Communist Party and that of the Svanety Territorial Party Committee. His mother – Sophio Japaridze – taught German at a secondary school in Mestia. Irakli’s family was always full of guests. The Parjiani often hosted all actors, artists and other art people who would come to Mestia from Tbilisi.

The youngest of the Parjiani painted since his childhood. Almost every member of the family admired art. Father liked wood carving, while brothers enjoyed icon painting and painting. However, Irakli’s family did not stay long in Mestia. The family sold a detached house lost among snow-white pines and coniferous forests, adorned with a Svaneti tower and moved to live to 29 Kazbegi Street in Tbilisi. After covering a preparatory course in the capital city, eighteen-year-old Irakli entered the painting department of Art Academy. Young student’s talent was noticed the very first year. At this very period Sophio unexpectedly passed away. Irakli suffered his mother’s death a lot. Later he described his sufferings and emotions in his poems and notes. The orphaned painter got interested in anthroposophy.

მადონა
60X59
ქალაღდი, პასტელი
1981/82

Madone
60X59
Paper, Pastel
1981/82

ხარება
53X54
ქალაღდი, შერეული ტექნიკა
1980

Annunciation
53X54
Paper, Mix Tech
1980

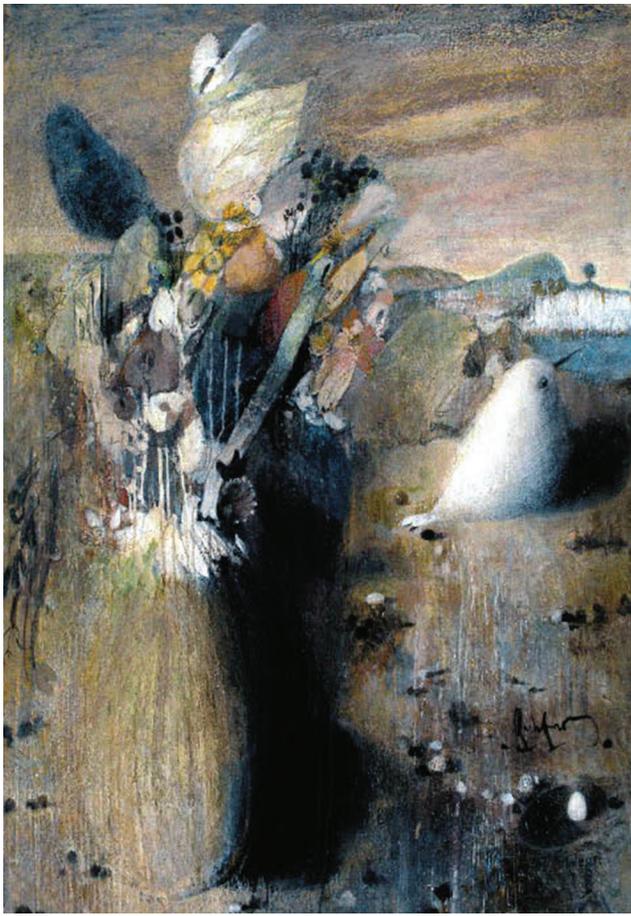
ხარება
94X116
მუყაო, ზეთი
1989

Annunciation
94X116
Cardboard, Oil
1989

ჯვარცმა
95X116
ტილო, ზეთი
1989

Crucifixion
53X54
Canvas, Oil
1989

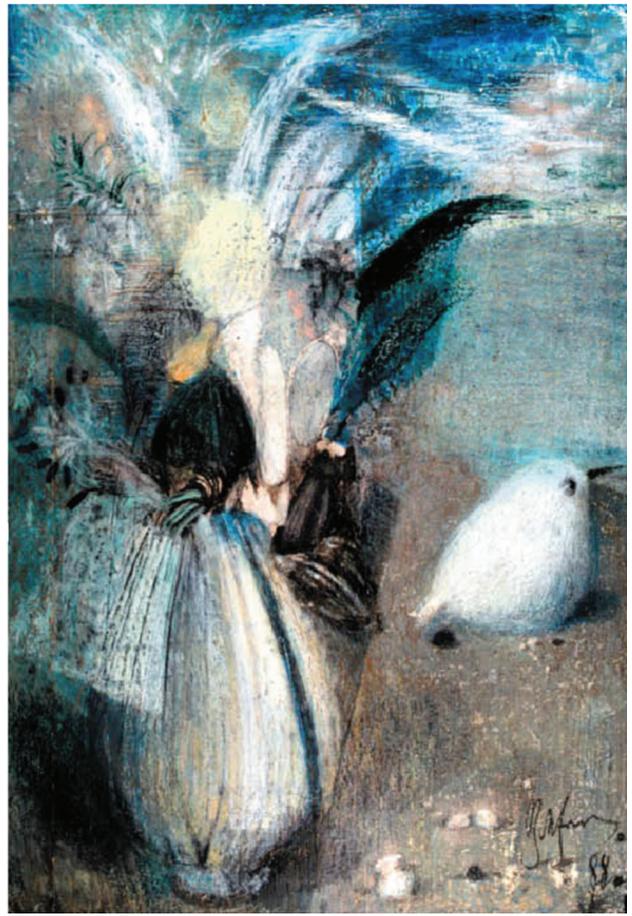
ყვავილები ჩიტით
105X150
ტილო, აკრილი
1990

Flowers with a Bird
105X150
Canvas, Acrylic
1990

მონაცემები პირველივე კურსზე შეამჩნიეს. სწორედ ამ პერიოდში, მოულოდნელად დედა გარდაეცვალა. ირაკლიმ მძიმედ გადაიტანა დედის დაკარგვა. საკუთარი განცდები და ემოციები უკვე მოგვიანებით, ლექსებსა და ჩანანერებში ასახა.

ობლად დარჩენილი მხატვარი ანთროპოლოგიით ინტერესდება. საბჭოთა ეპოქის ჩაკეტილობა, რწმენისა და რელიგიის აკრძალვა ირაკლი ფარჯიანის პიროვნებაში ქრისტიანობის სიღრმისეული გააზრების სურვილს აღძრავს. ის სახარების სწავლას იწყებს. თუმცა შემოქმედებისა და საკუთარი თავის განვითარებაში ხელი მძიმე დიაგნოზმა შეუშალა. 1972 წელს ირაკლი ფარჯიანი ტუბერკულოზით დაავადდა. შემოქმედება თუ ჯანმრთელობა? შინაგანი პროტესტის მიუხედავად, მას მკურნალობის გარკვეული ეტაპების გავლა მაინც მოუწია. 1973 წელს ირაკლიმ ცოლად მანანა გორდიაშვილი შეირთო, ერთ წელიწადში კი ბექა ფარჯიანის მამა გახდა.

ოჯახი, ჯანმრთელობა და შემოქმედება - ყველაფერი ერთმანეთის პარალელურად. 1977 წელს, ირაკლის რელიგიური შინაარსის სადიპლომო ნამუშევარი დაინუნეს. მხატვარს დიპლომის მისაღებად ხელახალი

ყვავილები ჩიტით
105X150
ტილო, აკრილი
1990

Flowers with a Bird
105X150
Canvas, Acrylic
1990

Closedness of the soviet epoch, forbiddance of faith and religion – evoked a desire of deep comprehension of Christianity in Irakli Parjiani. He begins to study the Gospel. However, a grave diagnosis prevents him from creation and self-development. Irakli got diseased with tuberculosis in 1972. Art or health? Despite his inside protest he had to go through a certain stages of treatment.

In 1973 he married Manana Gordiashvili and in a year's time he became Beka Parjiani's father.

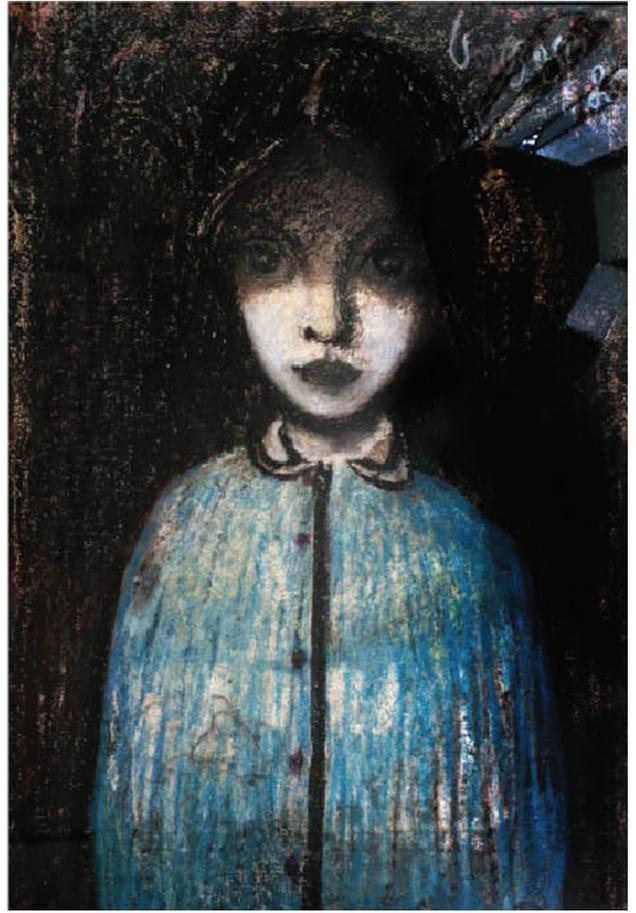
Family, health and art all this taking place at the same time. Irakli's diploma work on religious topic was rejected in 1977. The painter had to create a new piece in order to get his diploma. He divorced just after graduating from the Academy. He returned to Pavlov Street and got down to systematic work in a small room there.

John and Mark – Irakli Parjiani began copying and illustration of the Gospel. Illustrations of the text in oil pastel became established in Georgian art as Parjiani's style. Irakli had individual and European vision. He did not waste

სოფოს პორტრეტი
27X65
მუყაო, შერეული ტექნიკა
1985

Portrait of Sophie
27X65
Cardboard, Mix Tech
1985

სოფოს პორტრეტი
43.5X60
მუყაო, პასტელი
1986

Portrait of Sophie
43.5X60
Cardboard, Pastel
1986

ნაშრომის შექმნა მოუწია. აკადემიის დასრულებისთანავე განქორწინდა. დაბრუნდა პავლოვზე და პატარა ოთახში სისტემატიური მუშაობა დაიწყო.

იოანე და მარკოზი - 1978 წლიდან ირაკლი ფარჯიანი სახარების გადანერა-დასურათებს იწყებს. ტექსტში და ზეთის პასტელში შექმნილი ილუსტრაციები - ასე ჩაეყარა ქართულ მხატვრობაში საფუძველი ფარჯიანის ხელნერას. ირაკლის ხედავ ინდივიდუალური და ევროპული იყო. ნუთს არ აცდენდა, მუდმივად მუშაობდა, ხელსანმენდზეც კი ხატავდა ხოლმე. ეძნელებოდა ნამუშევრის დასრულება. ცდილობდა, ბოლომდე დახარჯულიყო მის სრულყოფაში. სწორედ ამიტომ, ერთ დღეს ნანახი ნამუშევარი მეორე დღეს მყისიერად შეცვლილი ხედებოდათ. ფუნჯის ხმარების ოსტატური სიზუსტით იქმნებოდა ირაკლის ფერწერა თუ გრაფიკა. ფარჯიანის სახელოსნოს კარი ყოველთვის ღია იყო. თითო ნაცნობს ორი-სამი უცნობი მოყვებოდა ხოლმე.

1979 წელს ირაკლი ფარჯიანმა ხელმეორედ იქორწინა. ორ წელიწადში კი სოფიო ფარჯიანი დაიბადა. ჯანმრთელობა მხატვარს ისევ აწუხებდა. 1983 წელს სამკურნალოდ ლენინგრადში გამგზავრება მოუწია. ქვეყანას დიდხანს ვერ ტოვებდა, თვითნებურად შეწყვიტა მკურნალობა

a minute and spent all his time working. He painted even on napkins. He found it difficult to complete his works. He tried to exert himself to bring his works to perfection. For this very reason the works seen one day were completely transformed the next day. Irakli's paintings and graphics were created with the exact mastery skill of the brush. The door of Parjiani's workshop was always open. Two or three strangers usually followed every visiting acquaintance of his. Irakli Parjiani married the second time in 1979. Sophio Parjiani was born in two years' time. Painter's health still troubled him. He had to travel to Leningrad for his treatment in 1983. He could not leave his country for long. He interrupted his treatment self-willed and returned to Georgia soon. His friends and those close to him constantly tried to persuade him to keep to his treatment. They even took him to Abastumani. Everywhere Irakli kept painting. He turned his ward in Abastumani into a small workshop.

Old and new, tradition and innovation interrelationship, harmony and ingenuousness – were light motive of Parjiani's painting. His works, together with two other Georgian painters: Koka Ignatov's and Gogi Alexi Meskhishvili's

ახარა...
29X21
ქალალდი, ფანქარი
1991

Annunciating...
29X21
Paper, Pencil
1991

და გაფრინდა
29X21
ქალალდი, ფანქარი
1991

And Flying Away
29X21
Paper, Pencil
1991

და მალევე საქართველოში დაბრუნდა. ახლობლები და მეგობრები მკურნალობაზე მის დაყოლიებას მუდმივად ცდილობდნენ, აბასთუმანშიც კი წაიყვანეს. ირაკლი ხატვას არსად ეშვებოდა, აბასთუმნის კლინიკაში პალატა პატარა სახელოსნოდ აქცია.

ძველისა და ახლის, ტრადიციისა და ნოვაციის ურთიერთმიმართება, ჰარმონიულობა და უშუალობა - ფარჯიანის ფერწერის ლაიტმოტივი იყო.

მისი ნამუშევრები 1990 წელს ორი ქართველი მხატვრის, კოკა იგნატოვისა და გოგი ალექსი მესხიშვილის ნახატების გვერდით, ბერლინში გამოფინეს. დამძიმებული ჯანმრთელობის გამო, გერმანიაში გამგზავრებაზე უარი მანც არ თქვა. ბერლინის გამოფენამდე იყო 1989 წლის 9 აპრილი. საბჭოთა ფარების მიერ დარბეულ საპროტესტო აქციაში ირაკლი ფარჯიანიც მონაწილეობდა. ხალხის დასაშლელად მათ მხუთავი აირი გაუშვეს. ირაკლის სასუნთქი ორგანოები დაუზიანდა. მოგვიანებით ექიმებმა მას ზეთისა და აკრილის საღებავების გამოყენება აუკრძალეს. მაგრამ ფარჯიანი არავის ემორჩილებოდა. ხატვის გარეშე ცხოვრება ჩემთვის სიკვდილის ტოლფასიაო, ამბობდა და მუშაობას აგრძელებდა.

1991 წელს ის დასასვენებლად დაბა მანგლისში, მეუღლესა და შვილთან ერთად ჩავიდა. მანგლისში შეიქმნა გრაფიკული ჩანახატების სერია „მანგლისის ციკლი“. თუმცა ყველაზე ბოლო ნამუშევარი გერმანელი მეგობრის, იენე იოჰანსონის წიგნი „ბიბლია ბავშვებისათვის“ იყო. ამ ციკლიდან „იონას დაბადება“ მხატვარს დაუსრულებელი დარჩა. დაავადება კიდევ უფრო გამწვავდა.

1991 წლის 22 დეკემბერი.

თბილისში სამოქალაქო ომი დაიწყო.

23 დეკემბერს, შუალამის 3 საათზე...

works were exhibited in Berlin in 1990. He did not refuse to go to Germany despite his aggravated health. There was April 9 of 1989 before Berlin exhibition. Irakli Parjiani took part in the protest action against massacre by Soviet army. They used tear-gas to break up the crowd of people. Irakli's respiratory tracts got badly hurt. Later doctors forbade him using oil and acryl paints. However, Parjiani obeyed nobody. "Life without painting is equal to death for me" – he would say and continue his work.

In 1991 together with his wife and child he went to Manglisi for his holiday. He created a series of graphic works in Manglisi – the "Manglisi Cycle". However his last work was his German friend's, John Johanson's book "Bible for children". The painter failed to finish "John's birth" from this cycle. His disease got even worse.

December 22, 1991.

The Civil War began in Tbilisi.

At 3 a.m. on December 23...

სუბიექტური სივრცე THE SUBJECTIVE SPACE

რუბრიკის ავტორი: ნიკო ნერგაძე / Author of Rubric: Niko Nergadze

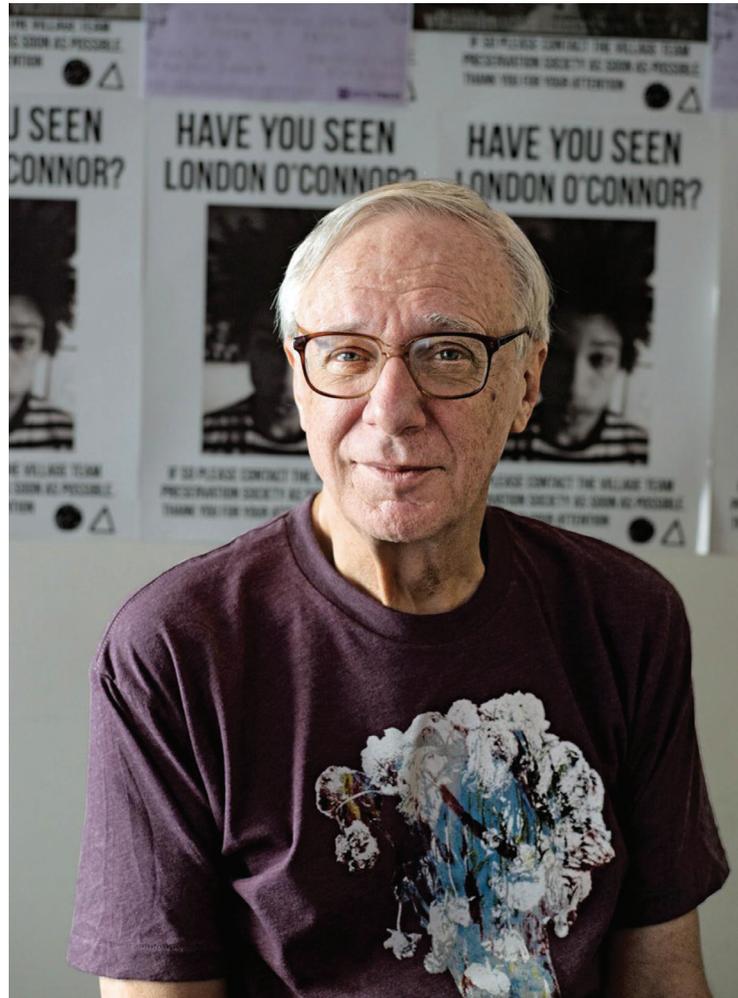
5 ყველაზე მნიშვნელოვანი ჟურნალისტი მუსიკის სფეროში 5 MOST IMPORTANT JOURNALISTS IN MUSIC WORLD

რობერტ კრისტგოუ

კრისტგოუს სიმღერები მიუძღვნეს ლუ რიდმაც და Sonic Youth-მაც. კარგს არაფერს ამბობენ. ორივეს აზრი დაახლოებით ერთნაირია - ვინაა ეს ნაბიჭვარი, რომელიც ჩვენს მუსიკას ქულებით აფასებს და დიდი ხნის ნაშრომს ერთი ხელის მოსმით გვიქილიკებსო. ამ შემთხვევაში, ლანძღვამ მხოლოდ ხაზი გაუსვა, რომ რობერტ კრისტგოუ მნიშვნელოვანი ვინმე იყო - როკ-მუსიკის ერთ-ერთი პირველი კრიტიკოსი, რომლის მოსაზრებებსაც უამრავი ადამიანი ეცნობოდა და უფერებდა. საკუთარ თავს კრისტგოუ „ამერიკელ როკ-კრიტიკოსთა დეკანს“ უწოდებს - თან ხუმრობს და, ამავე დროს, სიმართლესაც ამბობს.

Robert Christgau

Even Lu Rid and Sonic Youth devoted their songs to Christgau. They say nothing good. Both of them have approximately the same opinion – who is this bastard who assesses our music with points and kills a long-time work with a strike of one hand. In this case the only thing the swearing meant was that Robert Christgau was an important somebody – one of the first critics of rock music, whose opinion was followed and trusted by many people. Christgau calls himself a “dean of American rock critics” – joking and at the same time saying the truth.

რობერტ კრისტგოუ / Robert Christgau

ჩაკ კლოსტერმანი / Chuck Klosterman

ჩაკ კლოსტერმანი

ჩაკ კლოსტერმანი მუსიკის კრიტიკოსი არ არის (თუმცა რეცენზიებიც დაუწერია). ის უფრო დამფასებელია. მარტო მუსიკის კი არა, ზოგადად, პოპკულტურის დამფასებელია. ის ერთნაირად საინტერესოდ წერს ყველაფერზე და ყველაფერს ერთნაირი სიმსუბუქით და, ამავე დროს, სერიოზულობით უდგება - „ვარსკვლავების ომებსაც“, „აბბასაც“, „რეალითი შოუებსაც“, პამელა ანდერსონის სექს კასეტასაც. დღეს ინტერნეტი სავსეა პოპკულტურის ანალიზით, თუმცა ვერც ერთი ავტორი ვერ მოვა ახლოს ჩაკ კლოსტერმანთან - ის იყო პირველი, ვინც ამას სერიოზულად მიუდგა და დღემდე საუკეთესოდ რჩება.

Chuck Klosterman

Chuck Klosterman is not a music critic (though he has written reviews). He is more of a connoisseur. Not only that of music – generally, he is a connoisseur of pop culture. He writes in an equally interesting way about everything and he approaches everything with the same lightness and at the same time seriousness, whatever it is - “Star Wars”, “ABBA”, “Reality Shows”, even Pamela Anderson’s sex cassette. The internet is full of pop culture analysis today, although there is not a single author who will be able to come anywhere near to Chuck Klosterman – he was the first to approach it in a serious way and he remains the best till today.

რაიან შრაიბერი / Ryan Schreiber

რაიან შრაიბერი

1995 წელს რაიან შრაიბერმა დააარსა „პიჩფორკი“ - ვებსაიტი მუსიკაზე, რომელიც 2000-იანი წლებიდან მოყოლებული ერთ-ერთ ყველაზე ავტორიტეტულ და გავლენიან გამოცემად გადაიქცა. საიტს ხშირად აკრიტიკებენ - იმის გამო, რომ ზოგჯერ რეცენზიის ავტორები უსამართლოები არიან; რომ რეცენზია ხანდახან მუსიკას კი არა, პირადად მუსიკოსს ეხება; რომ საიტი მეტისმეტ ყურადღებას უთმობს „ინდი“ მუსიკას. ეს კრიტიკა დიდწილად გამართლებულია, მაგრამ, ამის მიუხედავად, „პიჩფორკის“ კარგ რეცენზიას და „წლის ალბომში“ მოხვედრას შეუძლია ჯგუფი ვარსკვლავად აქციოს.

Ryan Schreiber

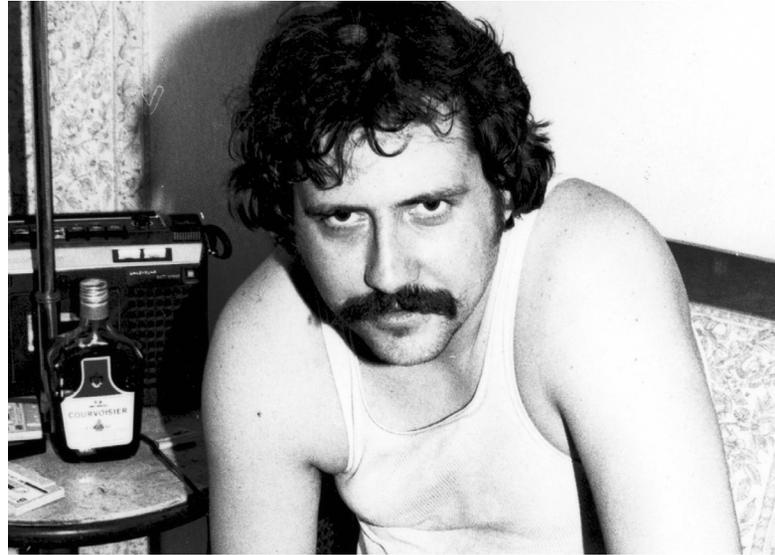
Ryan Schreiber created “Pitchfork” in 1995 – a website about music which has turned into one of the most authoritative and influential publications since 2000s. The site is frequently criticized because the review authors are often unfair; because sometimes a review refers not to music but personally to a musician; because the site pays too much attention to “indie” music. This criticism is mostly justified; however, despite this, a good review on “Pitchfork” and getting into its annual album can turn a group into a star.

ლესტერ ბენგსი

ლესტერ ბენგსი ნამდვილი როკ ვარსკვლავი იყო. მართალია, მუსიკის წერის ნაცვლად, ის მუსიკაზე წერდა, მაგრამ ამას ისე აკეთებდა, როგორც არავის უქნია არც მანამდე და არც მერე. ლესტერ ბენგსი სიმართლეს წერდა. აი ისე, როგორც ახალგაზრდა, მემამბოხე ტიპებმა იციან, რომლებსაც სისტემის შეცვლა უნდათ და ცდილობენ, რომ შელამაზების გარეშე, ყველაფერს თავისი სახელი დაარქვან. როგორც წესი, არ გამოსდით ხოლმე. ლესტერ ბენგსს კი გამოსდიოდა.
ჯონ პილი

Lester Bangs

Lester Bangs was a real rock star. It is true that instead of writing music he wrote about music but he did it like nobody else neither before him, nor after. Lester Bangs wrote the truth. In the way young rebels do; those who want to change the system and try to call everything its name without any adornment. As a rule they would fail to manage that, while Lester Bangs did manage.

ლესტერ ბენგსი / Lester Bangs

ჯონ პილი / John Pil

1970-იანი წლებიდან, ასე, 80-იანების ბოლომდე, ჯონ პილი ყველაზე მნიშვნელოვანი ადამიანი იყო მუსიკის სფეროში. მის რადიოგადაცემაში „ბიბისიზე“ ყოველთვის ყველაზე ახალი და საინტერესო მუსიკოსების და ჯგუფების მოსმენა შეეძლო კაცს. პილს საოცარი და მრავალფეროვანი გემოვნება ჰქონდა - მისი მეშვეობით გაიცნო ინგლისმა და მერე მთელმა მსოფლიომ პროგრესული როკის და პანკის ბევრი წარმომადგენელი. მისი წაყვანის სტილს - თბილს, მშვიდს და უშუალოს - დღემდე ბევრი ბაძავს, მაგრამ ვერავინ იმეორებს.

John Peel

John Peel was the most important person in music world from 1970s to about 1980s. His radio broadcast on BBC always offered listeners the most recent and interesting musicians and groups. Peel had miraculous and diverse taste – he introduced many representatives of progressive rock and punk to England and later to the whole world. Even today many hosts try to imitate his hosting style – warm, calm and ingenuous, but nobody can resemble it.

პრობლემატიკა PROBLEMS

რუბრიკის ავტორი: ვიკა ბუკია / Author of Rubric: Vika Bukia

რუბრიკის სტუმარია პიანისტი დავით ალადაშვილი
The Guest of the Rubric is Davit Aladashvili - Pianist

დავით ალადაშვილი / Davit Aladashvili

პიანისტი დავით ალადაშვილი უკვე რამდენიმე წელია, რაც ამერიკაში ცხოვრობს. ჯულიარდის კურსდამთავრებული თავისუფალი მუსიკოსია, მის დღის წესრიგში ხშირად რამდენიმე კონცერტი და სალონური საღამოებია. საავტორო უფლებებთან დაკავშირებით სასაუბროდ სწორედ მას მივმართეთ.

როგორ ფიქრობ, რამდენად მნიშვნელოვანია საავტორო უფლებების დაცვა? უნდა არსებობდეს თუ არა ბარიერები, როცა შემსრულებელს გადაწყვეტილი აქვს, შეასრულოს კომპოზიტორის ნაწარმოები?

Pianist Davit Aladashvili has lived in America for several years already. He is a Juilliard alumni and a free musician. His daily routine often includes several concerts and saloon parties. We approached him to discuss the copyright.

What do you think how important it is to protect the copyright? Should there be barriers or not when the performer has decided whether to perform composer's work?

A performer should have an opportunity to perform any

შემსრულებელს უნდა ჰქონდეს შესაძლებლობა, შეასრულოს ნებისმიერი ნაწარმოები. მეტიც, პარტიტურა ხელმისაწვდომი უნდა იყოს შემსრულებლისთვის. ბუნებრივია, კომპოზიტორებს მხოლოდ ახარებთ ის ფაქტი, რომ მათი ნაწარმოებები სრულდება და თუ პროფესიონალი ასრულებს, ეს მათი კმაყოფილების კიდევ უფრო დიდი საბაზია, მაგრამ მერწმუნეთ, ავტორისთვის ნაწარმოების მისაღწევად არ კმარა მხოლოდ ის, რომ მის ნაწარმოებს ასრულებენ. ასევე მნიშვნელოვანია - არის თუ არა მისი შემოქმედება მისი შემოსავლის წყარო, ანუ ფასდება თუ არა მისი შემოქმედება; ინტელექტუალური პროდუქტის ავტორი იღებს გარკვეულ თანხას ნაწარმოებების შექმნისთვის (თუ ეს დაკვეთაა), ან საავტორო უფლებისთვის (თუ მის ნაწარმოებს სხვები ასრულებენ). საავტორო უფლებების დაცვის მექანიზმები კი არის გარანტი იმისა, რომ ავტორის უფლებები დაცული იქნება.

რაც შეეხება უკვე გარდაცვლილ ავტორებს? ვრცელდება თუ არა მათზე საავტორო უფლებები? შეგიძლია თუ არა გამოითხოვო ბეთჰოვენის პარტიტურა ისე, რომ ფული არ გადაიხადო ამაში?

სამწუხაროდ თუ საბედნიეროდ, შოპენზე, ბეთჰოვენზე, ბახზე, შუმანზე საავტორო უფლებები აღარ ვრცელდება. თუ არ ვცდები, 70 წლის წინ გარდაცვლილი ავტორების ინტელექტუალური საკუთრების გამოყენებაზე შეზღუდვები მოხსნილია; მაგალითად, დიმიტრი შოსტაკოვიჩზე საავტორო უფლებები ვრცელდება, იგორ სტრავინსკიზეც მეტ-ნაკლებად. საერთოდ, ამერიკაში საავტორო უფლებებს ძალიან დიდი ყურადღება ექცევა; არა მარტო მუსიკაში, ასევე ქორეოგრაფიაში. მაგალითად, ჯორჯ ბალანჩინის ფონდმა თუ არ დაამონმა, რომ მისი ქორეოგრაფია უნდა შესრულდეს, მოცეკვავეები მის ქორეოგრაფიას ვერ გაიტანენ სცენაზე.

პირადად შენ რა გამოცდილება გაქვს?

როცა გაჩნდა იდეა, რომ გამეკეთებინა ქართული კონცერტი ჯულიარდში, ბუნებრივია, პროგრამაზეც დავიწყე ფიქრი. ეს უნდა ყოფილიყო კონცერტი, სადაც მხოლოდ ქართული ნაწარმოებები შესრულდებოდა. ერთი საგულისხმო ფაქტი არის ის, რომ ჯულიარდმა არ მომცა უფლება, შემსრულებელს ყანჩელის ნაწარმოები, სანამ კონკრეტულ გამოცემლობიდან არ მოვიპოვე ამ ნოტების ნაკითხვის, სწავლის და ბოლოს- შესრულების უფლება.

რა პროცედურა გაიარე? როგორ უნდა მოიპოვო უფლება ყანჩელის ნაწარმოების შესასრულებლად?

პროცედურა არცთუ ისე რთულია. ამიტომ ეს ვერ იქნება იმის მიზეზი, რომ კანონს გვერდი აუარო. თუმცა, რთულიც რომ იყოს, ბუნებრივია, საავტორო უფლებები უნდა დაიცვა. ერთს დავამატებ: პარადოქსია, რომ ჯულიარდს ნაყიდი ჰქონდა ამ ნაწარმოების საავტორო უფლება, თუმცა ლიმიტირებული უფლება, რაც იმას ნიშნავს, რომ ის მოიცავდა მხოლოდ მთლიან საორკესტრო ასლს, ანუ მხოლოდ დირიჟორის ნოტს. პარტიტურა დაცული იყო ჯულიარდის ბიბლიოთეკაში, მაგრამ ისიც მხოლოდ საგანმანათლებლო გამოყენებისთვის. შესაბამისად, კონცერტისთვის დაგჭირდა დამატებითი პროცედურების გავლა. საერთოდ, საავტორო უფლებით დაცული ნოტების ყოველ გვერდზე შტამპითაა დაბეჭდილი,

work. More than that, a score must be available to the performer. It is natural - the fact that their works are performed makes composers only happy. And if their work is performed by a professional this is even a bigger reason for their joy. However, just believe me, the fact that a piece of work is performed is not enough for author's success. Another important thing is whether his art is the source of his income - that is whether his art is appreciated or not. An author of intellectual product receives a certain sum of money for creating his work (if it is an order) or for the copyright (if others perform his works). Mechanisms for copyright protection guarantee that authors' copyright will be protected.

What about those authors who passed away? Does the copyright apply to them too? Can you use Beethoven's score without paying royalty for it?

Fortunately or not the copyright no longer applies to Chopin, Beethoven, Bach, Schuman. If I am not mistaken the copyright does not apply to the intellectual property belonging to authors who passed away more than 70 years ago. For example, the copyright applies to Dmitry Shostakovich, as well as it more or less applies to Igor Stravinsky. Generally, copyright attracts a lot of attention in the USA, not only in music but in choreography too. For example, unless George Balanchine's Fund approves performance of his choreography, dancers will not be able to perform it on the stage.

What is your personal experience?

When the idea of performing a Georgian concert at the Juilliard came to me, I naturally began to think of the program. It was supposed to be a concert for Georgian pieces only. One fact to be mentioned is that the Juilliard did not allow me to perform works by Kancheli until I obtained the right to read, learn and finally perform the notes from a certain publishing house.

What was the procedure you went through? How can you obtain the right to perform works by Kancheli?

The procedure is not that difficult. That is why it cannot be the reason for violating the law. However, even if it were difficult the copyright must be protected. Let me add one thing: the paradox is that the Juilliard has purchased, the copyright, though limited for these works, which means that it contained only complete orchestra copy - that is only conductor's notes. The score has been protected at the Juilliard Library and only for educational purposes. Thus we needed to pass through additional procedures for the concert. Generally, every page of notes protected by the copyright contains a stamp print whether they can be photocopied or not. If you have decided to perform this work at the concert, you contact the publishing house. Its e-mail address, telephone number and address are printed on every page of the notes and inform the publishing house of what aim you pursue by performing the orchestra parties. After that

შეიძლება თუ არა, რომ გვერდების ქსეროასლი გააკეთო; თუ გადაწყვეტილი გაქვს ამ ნაწარმოების შესრულება კონცერტზე, უკავშირდები გამომცემლობას, რომლის ელექტრონული ფოსტის მისამართი, ტელეფონი და მისამართი-ნოტის ყოველ გვერდზეა დაბეჭდილი; შემდეგ უყვები გამომცემლობას, თუ რა მიზნით აპირებ საორკესტრო პარტიების გამოყენებას. ამის მერე, გამომცემლობა გთავაზობს კონკრეტულ თანხას, რომლის გადახდა გინევს. მე გამიმართლა დაერთ ღამეში, სწრაფი ფოსტით გამომიგზავნეს პარტიტურა თითოეული შემსრულებლისთვის.

| რა ხდება ჯულიარდის ბიბლიოთეკაში?

ჯულიარდის ორკესტრის ბიბლიოთეკას მუდმივი საავტორო უფლება აქვს გარკვეულ პიესებზე, მაგრამ თუ ჯულიარდის მენეჯმენტი გადაწყვეტს, რომ რაიმე ისეთი ჭირდება, რაც ბიბლიოთეკაში არაა, გამოიწერენ და საავტორო უფლებებსაც იყიდიან; საინტერესოა, რომ ასეთ დროს დგება კონტრაქტი, ზუსტად იწერება დეტალები, თუ რამდენჯერ შესრულდება ეს თუ ის ნაწარმოები. შეიძლება, კონტრაქტის მიხედვით, ულიმიტოდ გამოყენების უფლებაც მოიპოვო.

| თავად შენი ინტელექტუალური საკუთრება დაცულია?

ამ მხრივ, შეიძლება მაგალითად მოვიყვანო დისკი, რომელიც მე გამოვეყენე. მე დისკის ლეიბლთან მაქვს კონტრაქტი გაფორმებული, რაც ნიშნავს იმას, რომ მათ დაუკითხავად, ორი წლის განმავლობაში, ვერც ერთ ვიდეოსა და დისკზე ვერ ჩავენერ იმ კომპოზიტორთა ნაწარმოებებს, რომლებსაც ამ დისკისთვის ვასრულებ, რადგან მათ ჩემი შესრულების ექსკლუზივი ეკუთვნით. ასევე შემიძლია გავიხსენო კონცერტი, რომელიც გავაკეთე. 13 კომპოზიტორის 13 ნაწარმოები - ასეთი იყო ჩემი იდეა. პროექტში ჩემი მეგობრები მონაწილეობდნენ. დამინერეს მინიატურები პროექტისთვის, თითოეულთან კონტრაქტი გაფორმე, მათ უსასყიდლოდ იმუშავეს, მაგრამ ყოველი ნაწარმოების შესრულებისას, მათ წარდგენას ვუკეთებდი, რაც მათთვის რეკლამის ტოლფასია.

| შესრულებისას, კომპოზიტორთან ერთად, ყოველთვის უთითებ გამომცემელს?

ყოველთვის არა. გააჩნია რა მოთხოვნაა. ხანდახან ასეთი შეთანხმებაცაა: როდესაც ასრულებ რომელიმე კომპოზიტორის ნაწარმოებს და აუცილებლად უნდა მიუთითო გამომცემელი. ყანწელს რომ ვასრულებდი, ვხუმრობდი-ბატონ გიას ვიცნობ და მისი ნაწარმოებების შესასრულებლად საერთოდ არ მჭირდება გამომცემლის შუამავლობა-მეთქი, მაგრამ ბუნებრივია, ასე მარტივად არ წყდება ასეთი საკითხები; როცა გამომცემელს აქვს გარკვეული მოთხოვნები, შენ გინევს მისი შესრულება. მსმენელმა უნდა იცოდეს, თუ ვის ნაწარმოებს ასრულებ, ხოლო გამომცემლობამ უნდა იცოდეს, რომ მისი კომპოზიტორის ნაწარმოები სრულდება და ამის ზურგსუკან გაკეთება, მსუბუქად რომ ვთქვათ, არაეთიკურია, რადგან კომპოზიტორს აქვს უფლება, ამ შესრულებისთვის მიიღოს თანხა.

| ძირითადად, რა თანხებზეა საუბარი?

the publishing house bids you a specific price you will have to pay. I was lucky and they used fast mail to send me the scores for each performance in just one night.

| What happens at Juilliard Library?

Juilliard orchestra library possesses lifelong copyright for certain plays. However if the Juilliard management decides that they need something else they do not have in the Library, they write it out and purchase the copyright for it. It is interesting that a contract is drawn up in such cases which describes in detail how many times can the piece in question be performed. One can obtain right for unlimited performance by the contract too.

| Is your own intellectual property protected?

I can offer you an example of a disc I published in this respect. I have formed a contract with the disc label, which means that during two years I cannot make a video or a disc record of the works by composers I used for the disc without their permission as they possess exclusive right for my performance. I also can remember a concert I gave. Thirteen works by thirteen composers – this was my idea. My friends took part in the project. They wrote miniatures for the project. I signed a contract with each of them. They worked without any payment but I introduced them as they performed each piece which is equal to advertising them.

| Do you name the publisher along with the composer after the performance?

Not always. It depends on the demand. Sometimes there is the following agreement: when you perform some composer's work and you must necessarily mention the publisher. When I performed Kancheli I joked – I know Mr. Gia and I do not need publisher's mediation to perform his works at all. But, naturally, such questions are not solved so easily. When the publisher has specific demands you have to fulfill them. Listeners must know whose work is performed, while the publisher must know its composer's work is performed and to do it behind their back is unethical, to say the least, as the composer has right to receive remuneration for this performance.

| What sums of money are usually in question?

The sums are not large. We speak about ridiculous sums but when many people protect the copyright we get to significant sums. To put everything else aside it is a simple ethic. Today in America and Europe when a performer performs some composer's work he simultaneously protects his copyright as he performs it from an official copy which means that he does not steal it. Another rule, never mind how easy it is to understand for everybody. For example, the Juilliard book shop will not take back even Hidni's notes. I have experienced the following case: I was going to perform Hidni's play at the concert. I did not double check the publisher's number and purchased score for Hidni cello

ეს არაა დიდი თანხა; სასაცილო თანხებზეა საუბარი, მაგრამ როდესაც ბევრი ადამიანი იცავს საავტორო უფლებებს, მნიშვნელოვან ციფრებამდე ავდივართ. ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, ეს ელემენტარული ეთიკაა; დღეს უკვე ამერიკაში, ევროპაში, როცა შემსრულებელი რომელიმე კომპოზიტორის ნაწარმოებს ასრულებს, ამავდროულად, ის მის საავტორო უფლებას იცავს, რადგან მას ოფიციალური ასლიდან ასრულებს, რაც იმას ნიშნავს, რომ არ იპარავს. კიდევ ერთი წესი, რაც შეიძლება ადვილად გასაგები არ იყოს ყველასთვის. მაგალითად, ჯულიარდის წიგნის მალაზიაში ჰაიდნის ნოტებსაც კი არ დაიბრუნებენ უკან. მქონდა ასეთი შემთხვევა: კონცერტზე ჰაიდნის პიესა უნდა შემსრულებინა. არ გადავამოწმე გამომცემლობის ნომერი და ჰაიდნის ჩელოს პიესის პარტიტურა ვიყიდე. აღმოჩნდა, რომ არასწორი ნოტები მიყიდა. როცა ნოტების დასაბრუნებლად მივედი, არ დაიბრუნეს, მიუხედავად იმისა, რომ კარგად ვიცნობდი მალაზიის მენეჯმენტს. მიზეზი ნოტების ქსეროასლის გაკეთების შესაძლებლობა იყო. ასე რომ, მომიწია ორჯერ მეყიდა ნოტები.

| შემსრულებლის უფლებებზე რას მეტყვი თავად?

ბუნებრივია, ესეც ძალიან მნიშვნელოვანია; როცა ყიდულობ შემსრულებლის დისკს, ბილეთს, ამით გამოხატავ პატივისცემას მისდამი, მისი შესრულებისადმი და ხელს უწყობს მის შემოქმედებას არსებობაში, განვითარებაში. როდესაც შემსრულებლის ჩანაწერი იდება Youtube-ზე ან ნებისმიერი სხვა სახით აღწევს მსმენელამდე, ეს, ფაქტობრივად, ნიშნავს, რომ შენი ინტელექტუალური საკუთრება მოიპარეს. ასე რომ, თუ არ დავიცავთ საავტორო უფლებებს, ხელოვნებას გაუჭირდება არსებობა. რაც ყველაზე მთავარია, უნდა გავიაზროთ, რომ ეს არის ჩვეულებრივი ქურდობა!

play. It turned out that I had purchased wrong notes. When I came to return the notes they refused to take them back even though I knew the shop management quite well. The reason was that I could copy the notes. So I had to buy the notes two times.

| What can you say about performer's rights?

It is naturally very important too. When you buy a performer's disc or ticket you show your respect towards him, his performance and help him to keep his creativeness on the run and develop it. When a performer's record is uploaded to YouTube or is made available for the listeners in any other way or form it actually means that your intellectual property has been stolen. So if we do not protect the copyright, the art will find it difficult to exist. What is the most important think we must understand that it is an ordinary theft!

სტუდენტური კლუბი STUDENTS' CLUB

რუბრიკის ავტორი: ზურაბ ბეჟაშვილი / Author of Rubric: Zurab Bezhashvili

გვანცა შვანგირაძე / Gvantsa Shvangiradze

ინტერნეტ პეიკოზრეობა, როგორც საავტორო უფლების დარღვევის ერთ-ერთი სახე

გვანცა შვანგირაძე

INTERNET PIRACY AS ONE OF THE FORMS OF COPYRIGHT INFRINGEMENT

Gvantsa Shvangiradze

საავტორო უფლება ეს არის 1948 წლის ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციით აღიარებული ადამიანის უფლება, რომლის დარღვევა შედეგად იწვევს, როგორც სამოქალაქო, ისე ადმინისტრაციულ და სისხლის სამართლებრივ პასუხისმგებლობას. ჩვენს თანამედროვეობაში საავტორო უფლების დარღვევის ერთ-ერთ ყველაზე პოპულარულ და გავრცელებულ სახეს წარმოადგენს ინტერნეტ მეკობრეობა. მეკობრეობა-მისი ავტენტური მნიშვნელობით გულისხმობს საზღვაო

The copyright is a human right, recognized by general Human Rights Declaration in 1948, the infringement of which envisages civil, administrative and criminal responsibility. Internet piracy is one of the most widespread and popular forms of copyright infringement in our modern reality. Piracy, in its authentic meaning, implies maritime banditry, however for years now the above-mentioned word has been used as a synonymous term for copyright infringement activities and for unauthorized use, distribution,

ყარლობას, თუმცა უკვე წლებია ზემოხსენებული სიტყვა ასევე გამოიყენება საავტორო უფლების დარღვევის ქმედებათა საპირწონე ტერმინად და ნიშნავს საავტორო უფლებებით დაცული ნაწარმოების უნებართვოდ გამოყენებას, გავრცელებას, რეპროდუცირებასა და მისაკუთრებას.

ინტერნეტ მეკობრეობის პრობლემა დგასარა მხოლოდსაქართველოში, არამედ ისეთ განვითარებულ ქვეყნებში როგორცაა აშშ, გერმანია, საფრანგეთი, ჩინეთი და ა.შ. ტექნოლოგიის განვითარებასთან ერთად იზრდება მეკობრეობის მოქმედების არეალი და რთულდება მისი პრევენცია. მომხმარებელთა მხრიდან დიდია დაინტერესება და მოთხოვნა არალიცენზირებულ პროდუქციაზე, რაც ერთგვარად ხელს უწყობს და უზიძგებს უფლებათა დამრღვევებს მსგავსი არაკანონიერი ქმედების გაგრძელებასა თუ დაწყებაზე.

მეკობრეთათვის ყველაზე მომგებიან საქმიანობას წარმოადგენს ფილმების „მოპარვა“ და პრემიერამდე მათი გაშვება ინტერნეტ სივრცეში, რაც ცხადია დიდ ზარალს აყენებს კინოსტუდიებს და ამის ხარჯზე დადებითად აისახება კანონდამრღვევთა კაპიტალზე. ბოლო დროინდელი ყველაზე მასშტაბური პროექტის „გაფონის“ ფაქტს წარმოადგენს პოპულარული სერიალის „სამეფო კარის თამაშების“ მე-5 სეზონის 4 სერიის DVD ხარისხით გავრცელება პირატულ საიტებზე. ტელეარხმა HBO-მ დაიწყო გამოძიება და მასალის გამავრცელებლად ვებ-გვერდი BitTorrent-ი გამოაცხადა, თუმცა ლეგალური საიტები ვერ დაუნესა, რადგან საიტი მხოლოდ შუამავალი რგოლია მასალის ქურდსა და აუდიტორიას შორის. აქედან კიდევ ერთხელ იკვეთება თუ რაოდენ რთული და სპეციფიკურია კიბერსივრცესთან დაკავშირებულ ქმედებათა კონტროლი და დამნაშავეთა ამოცნობა, განსაკუთრებით კი იმ შემთხვევაში, როცა საქმე გვაქვს უფასო რესურსთან. არსებობს საიტები, რომელთა მოხმარება, რეგისტრაცია და მასალასთან წვდომა დაკავშირებულია გარკვეული ინფორმაციის მიწოდებასთან, საბანკო ანგარიშით თანხის გადახდასთან, რაც შესაძლებელს ხდის მომხმარებლის იდენტიფიკაციას და კონტროლს, როგორც ამ საიტის, ისე მომხმარებლის კანონიერ თუ უკანონო მოქმედებებთან დაკავშირებით. უფასო საიტებით სარგებლობისათვის კი რეგისტრაცია ხშირ შემთხვევაში არ არის საჭირო ან თუ არის, მომხმარებელი უთითებს მცდარ ან არაზუსტ ინფორმაციას, რაც მისი იდენტიფიკაციის საშუალებას არ იძლევა. ასეთ შემთხვევაში ყველაფერი გაცილებით უფრო რთული და უკონტროლოა.

გამომდინარე იქედან, რომ ინტერნეტი რთულად კონტროლირებად სფეროს წარმოადგენს, სახელმწიფო უნდა ზრუნავდეს ისეთი მექანიზმების შექმნა-განხორციელებაზე, რაც დაიცავს საავტორო უფლებებს დარღვევისაგან. ეს ყოველივე აუცილებლად მონესრიგებული უნდა იყოს საკანონმდებლო დონეზე. ამასთანავე, საჭიროა საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება, თუ რამდენად არაკანონიერი და საფრთხის შემცველია არალიცენზირებული ნაწარმოების მოხმარება, რაც უნდა მოხდეს საჯარო ლექციებისა და სხვადასხვა ანტი-მეკობრული კამპანიის ფარგლებში. ეს ყველაფერი ერთად კი მიგვიყვანს იმ დიად მიზნამდე, რაც თავის თავში მოიაზრებს მეკობრული დანაშაულის შემცირებას და დროთა განმავლობაში საერთოდ გაქრობას.

reproduction and arrogation of the works, protected by the copyright.

Internet piracy is a serious problem not only in Georgia but in such developed countries as the USA, Germany, France, China, etc. as well. Piracy activity area increases following the technology development and its prevention becomes more and more complicated. There is a large consumer interest and demand for unlicensed products which assists the infringers and encourages them to continue or begin this illegal activity.

The most profitable activity for pirates is “stealing” films and uploading them on the internet before the premiere. This has a positive effect on infringers’ profits, while film studios suffer heavy losses.

A recent fact of piracy is a leakage of the most large-scale project - uploading four series of the 5th season of a popular serial “Games of the Court” in DVD quality on pirate sites. TV channel HBO started investigation and declared website Bit Torrent the spreader of the materials. However, it failed to impose any legal sanctions on the thief and the audience. Hence once more it is obvious how difficult and specific it is to control activities, connected to cyber sphere and finding those guilty of infringement, especially when we deal with a free resource. There are sites where usage, registration and access to the materials is connected to provision of certain information. Paying sums of money through a bank account, which makes it possible to identify users and control both the site and users’ legal and illegal activities. However, there is frequently no need for registration to use free sites or, if there is, the user provides wrong or incorrect information, which makes it impossible to identify him/her. In this case everything is a lot more difficult and uncontrollable.

Having in mind that internet is a sphere difficult to control, the state must take care of development and implementation of the mechanisms which will protect the copyright from infringement. All this must necessarily be brought to order and regulated at the legislation level. Together with this it is necessary to increase the society consciousness in respect of how illegal and dangerous it is to use unlicensed products, which must happen by means of public lectures and within various anti-piracy campaigns. All this will bring us to the great aim which implies decrease in piracy and in the course of time will lead to its absolute disappearance.

კანონის აღსრულება - პრობლემა საავტორო უფლების სრულყოფილად დაცვისას

ნინო გუგუნავა

LAW IMPLEMENTATION – A PROBLEM OF THE COPYRIGHT THOROUGH PROTECTION

Nino Gugunava

1999 წლამდე საავტორო უფლებების ცალკე მარეგულირებელი კანონი არ არსებობდა და ის, სხვა ზოგადი ნორმების გვერდით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსში იკავებდა ადგილს. მოგვიანებით, საქართველომ საავტორო უფლებებს ნელ-ნელა უფრო დიდი ყურადღება დაუთმო, რაც 1995 წელს საავტორო უფლებების დაცვის საერთაშორისო კონვენციების რატიფიცირებასა და ამ უფლებების ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე დაცვის ვალდებულებაში გამოიხატა. 1999 წელს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო „სავტორო და მომიჯნავე უფლებების შესახებ“ კანონი, რაც, ევროსტანდარტებთან მიახლოების გარდა, ალბათ, აღნიშნული თემის მნიშვნელობამ, მასშტაბურობამ და მის ფარგლებში დარღვევათა სიხშირემ განაპირობა.

როდესაც ვამბობთ, რომ საქართველოში დაცულია ესა თუ ის უფლება, იგულისხმება, რომ ეს უფლება განმარტებულია რომელიმე კანონში, მისი დარღვევისათვის დაწესებულია გარკვეული სანქციები და გარანტირებულია კანონის აღსრულება. ამ სამი პირობის არსებობა კუმულაციურადაა აუცილებელი, წინააღმდეგ შემთხვევაში, უფლების სრულყოფილად დაცვის პრობლემა დგება.

ეს ყველაფერი რომ კონკრეტულად საავტორო უფლებების დაცვის ჩრტილში განვიხილოთ, დღევანდელი მდგომარეობა შემდეგნაირია: საავტორო უფლება განმარტებული და მისი სახეები მაქსიმალურად სრულყოფილად ჩამოთვლილი „სავტორო და მომიჯნავე უფლებათა შესახებ“ საქართველოს კანონში. სანქციები გათვალისწინებულია არა მხოლოდ ამ კანონით, რომელიც მხოლოდ ზიანის ანაზღაურებას, მიუღებელ შემოსავალსა და კომპენსაციას გულისხმობს, არამედ განმტკიცებულია „ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა“ და სისხლის სამართლის კოდექსებში. კერძოდ, საავტორო უფლების დარღვევისათვის ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 157¹ მუხლით გათვალისწინებულია ჯარიმა 500-დან 3000 ლარამდე, განმეორებითი ჩადენის შემთხვევაში - ჯარიმა 3000-დან 5000 ლარამდე. ხოლო სისხლის სამართლის კოდექსის 189-ე მუხლი საავტორო უფლების დარღვევისათვის 3 წლამდე თავისუფლების აღკვეთას ითვალისწინებს.

რაც შეეხება კანონის აღსრულებას, ამ კუთხით საკმაოდ დიდი პრობლემის წინაშე ვდგავართ. საქართველოში არსებობს საავტორო უფლებათა დაცვის ასოციაცია, რომელსაც ავტორი ან საავტორო უფლების სხვა მფობელი მიმართავს თავისი უფლების დარღვევის შემთხვევაში, თუმცა ასოციაციას არ აქვს კანონით გათვალისწინებული ჯარიმის დაკისრების ბერკეტი. როგორც წესი, ის მოლაპარაკების გზით ცდილობს მხარეთა შორის პრობლემის მოგვარებას, ან უკიდურეს შემთხვევაში მიმართავს სასამართლოს, რაც არაეფექტური მექანიზმია ვინაიდან, სასამართლო, როგორც წესი, თვეების მანძილზე ინელუბა, ასევე პრობლემის მოგვარების ეს გზა გარკვეულ

There was no separate copyright law until 1999 and, together with other general norms it had its place in civil legislation code of Georgia. Later, with the lapse of the time, Georgia paid more attention to the copyright which was expressed by ratification of the international convention on copyright protection in 1995 and providing copyright protection all over the country's territory.

Parliament of Georgia adopted the law on “Copyright and Neighboring Rights” in 1999 which, besides the approaching European standards, was stipulated by the importance of the topic, its scale and frequency of copyright infringement in Georgia.

When we say that this or that right is protected in Georgia we imply that this right has been interpreted in some law, there are certain sanctions introduced for its violation and law implementation is guaranteed. The simultaneous existence of these three conditions is absolutely necessary otherwise there will be a problem of full-scale protection of the right.

Discussion of all this in specific relation to copyright protection reveals the following situation today: the copyright has been interpreted and its forms are quite adequately stated in the law of Georgia on “Copyright and Neighboring Rights” The sanctions are envisaged not only by this law, which implies only infringement compensation, but it is an act punishable under administrative and criminal codes as well.

In particular, Clause 157¹ of Georgian Civil Code envisages a 500 to 3000 lari fine for copyright infringement; while repeated infringement drives the fine up to 3000 – 5000 lari. Clause 189 of Criminal Code envisages 3 years of imprisonment for copyright infringement.

What refers to Law implementation we face quite a serious problem in this respect. There is Georgian Copyright Association where an author can apply in case of his/her copyright infringement. However, the Association does not have any lever for imposing a fine on an infringer. As a rule it tries to solve the problem between the parties through negotiating it; or it applies to the court in the last resort, which is not an effective mechanism of solution as the process, as a rule, lasts for months on end.

At the same time this way of solving the problem is connected with certain expenses, which in the end prevents the copyright holders from protecting their infringed rights. Authors estimate whether the protection is worth all that

ნინო გუგუნავა / Nino Gugunava

ხარჯებთანაა დაკავშირებული, რაც, საბოლოო ჯამში, აბრკოლებს საავტორო უფლების მფლობელს იბრძოლის თავისი დარღვეული უფლების დასაცავად. ამ დროს ავტორი აფასებს, რამდენად უღირს თავისი უფლების დასაცავად ამდენი დროის, ნერვებისა და თანხების ხარჯვა, და სტატისტიკურად უფრო ხშირად, ფარ-ხმალს ყრის, რასაც დამნაშავეს - საავტორო უფლების დამრღვევის დაუსჯელობა მოჰყვება შედეგად. ამ ფაქტს ასევე განაპირობებს ავტორთა უიმედობა თავიანთი პრობლემების მოგვარებისა, რადგან მათი თქმით, ეს არაერთხელ სცადეს, პოლიციის, ფინანსთა სამინისტროსა და შემოსავლების სამსახურის მეშვეობით, თუმცა სასურველ შედეგს ვერ მიაღწიეს.

როგორც წესი, კანონის ერთ-ერთი მთავარი მიზანი დანაშაულის პრევენციაა. ამ შემთხვევაში კი, როდესაც არ არსებობს კანონის აღსრულების სწრაფი და ეფექტური საშუალებები, რის გამოც ხშირად კანონი საერთოდ არ სრულდება, პრევენციის ნაცვლად, დანაშაულის ნახალისებასთან გვაქვს საქმე. როდესაც პირი ხედავს, რომ მის გვერდით ირღვევა ავტორის უფლება და ამ უფლების დამრღვევი ფაქტობრივად დაუსჯელი რჩება, ამ დროს შესაძლოა მოხდეს მსგავსი დანაშაულის ჩადენის პროვოცირება, რაც კანონის მიზნებს პირდაპირ უპირისპირდება.

იმისთვის, რომ აღნიშნული პრობლემა გადაიჭრას, რასაც კანონის გარდა ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებაც გვავალდებულებს, საჭიროა მოხდეს კანონში განერილი სანქციების რეალურ ცხოვრებაში გატარება. აუცილებელია, რომ კანონის აღსრულებაზე პასუხისმგებლობა ერთ კონკრეტულ ორგანოს კი არ ეკისრებოდეს, არამედ ის, ევროპის მრავალი ქვეყნის მსგავსად, სხვადასხვა უწყებებს ჰქონდეთ გადანაწილებული.

time, nerves and sums of money. The statistics show that more often than not authors give up, which leaves those guilty – the copyright infringers – go unpunished. The fact is also stipulated by authors' hopelessness in respect of their ability to solve their problems. According to them, they have had multiple attempts to protect their copyright with the help of police, Ministry of Finance and Revenue Service; however they failed to get any desired result.

Crime prevention, as a rule, is one of the main purposes of the law. Under the circumstances when there is no fast and effective way of law implementation, due to which the law is left aside at all, we deal with crime encouragement instead of crime prevention. The case, when a person sees the copyright infringed and the infringer actually goes away with it, provokes the same crime, which is in direct opposition with the purpose of the law.

The solution of the above-mentioned problem, which is imposed by European Union Association Agreement in addition to the law demands, requires implementation of the prescribed sanctions in real life.

It is necessary to make many different entities responsible for the law implementation, following the example of many European countries, instead of holding one specific organization responsible for it.

ნატურით რესტიტუციის დაუშვებლობა საავტორო სამართალში

სალომე სიგუა

INADMISSIBILITY OF RESTITUTION IN KIND IN COPYRIGHT LEGISLATION

Salome Sigua

კერძო სამართალში არსებობს ისეთი მნიშვნელოვანი უფლებები, როგორებიცაა გამყიდველისა და ავტორის უფლებები. ერთი შეხედვით, შეიძლება გაგვიჩნდეს კითხვა, რომ ეს ორი უფლება რა კავშირში შეიძლება იყოს ერთმანეთთან, რადგან ორივე სხვადასხვა სფეროს მოიცავს, თუმცა არსებობს შემთხვევები, როდესაც ეს ორი უფლება ერთმანეთს კვეთს, კერძოდ, როდესაც საქმე ეხება რესტიტუციას. საინტერესოა, შეიძლება თუ არა ნატურით რესტიტუცია იყოს დაუშვებელი საავტორო სამართლის ფარგლებში?

სამოქალაქო სამართალში, ნასყიდობის ხელშეკრულების დადებისას, მხარეებს წარმოეშვებათ გარკვეული უფლებები და მოვალეობები, კერძოდ, გამყიდველი ვალდებულია მყიდველს მიანოდოს საქონელი და მოითხოვოს თანხა, ხოლო მყიდველი ვალდებულია გადაიხადოს საფასური და მოითხოვოს ქონება. უკეთესად რომ დავინახოთ ნასყიდობის ხელშეკრულებასა და საავტორო უფლებას შორის კავშირი, განვიხილოთ მაგალითი: დათოსა (გამყიდველი) და ბექას (მყიდველი) შორის დაიდო ნასყიდობის ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზეც, გამყიდველს მყიდველისთვის მარმარილოს ქვა უნდა გადაეცა, ხოლო მყიდველი ვალდებული იყო გადაეხადა კონკრეტული თანხა, თუმცა შეთანხმდნენ, რომ ქვის საფასურს მოგვიანებით გადაიხდიდა. სანამ მყიდველი თანხას გადაიხდიდა, მანამდე ქვისგან გააკეთა ქანდაკება, მოგვიანებით გამყიდველმა რესტიტუციის სახით მოითხოვა ქანდაკება. საინტერესოა, როგორ გადაწყდება აღნიშნული საკითხი.

დეტალურად რომ განვიხილოთ აღნიშნული შემთხვევა, საჭიროა ყურადღება გავამახვილოთ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 477-ე მუხლსა და „საავტორო და მომიჯნავე უფლებების“ შესახებ საქართველოს კანონზე. კერძოდ, სსკ 477-ე მუხლის მიხედვით, ნასყიდობის ხელშეკრულებით, გამყიდველი მოვალეა გადასცეს მყიდველს საკუთრების უფლება, ხოლო მყიდველი მოვალეა გამყიდველს შეთანხმებული ფასი გადაუხადოს. მოცემულ შემთხვევაში, დათომ (გამყიდველი) ჯეროვნად შეასრულა დაკისრებული მოვალეობა, რასაც ვერ ვიტყვით ბექაზე (მყიდველი), რომელმაც თანხა არ გადაიხადა და პირდაპირ ქვისგან შექმნა ქანდაკება. ამ შემთხვევაში ქვა გადაამუშავეს და სახე უცვალეს, რომელზეც წარმოიშვა საავტორო უფლებები. „საავტორო და მომიჯნავე უფლებების“ შესახებ კანონის მიხედვით, საავტორო უფლება წარმოიშვება ნაწარმოების შექმნის მომენტიდან, ანუ ბექას გააჩნია საავტორო უფლებები ქანდაკებაზე, რომელიც დათოს ქვით არის გაკეთებული.

რესტიტუცია არის ქონების დაბრუნება ყოფილი მფლობელისთვის, რომლის კანონიერი ქონებრივი

The private legislation includes such significant rights as those of an author and a seller. At the first glance we may have a question of how these two rights are interrelated as they imply different spheres. However, there are cases when these two rights cross each other. Particularly, when there is restitution in kind is inadmissible within the copyright legislation.

After signing a bill of sale the parties obtain certain rights and obligations. For example, the seller is obliged to provide the buyer with the purchased item and has right to demand the sum of money, while the buyer is obliged to pay the price and has right to demand the property. Let us discuss an example to have a better vision of connection between a bill of purchase and the copyright: Dato (the seller) and Beka (the buyer) have signed a bill of purchase, according to which the seller had to provide the buyer with marble stone, while the buyer was obliged to pay a certain sum of money. However, they agreed that the stone price would be paid later. Before the buyer paid the price he had made a statue of the marble stone. Later the seller demanded the statue as a form of restitution. It is interesting how the above-mentioned problem will be solved.

In order to consider the above-mentioned case in detail it is necessary to pay attention to Clause 477 of Georgian Civil Code and to Georgian Law about Copyright and Neighboring rights. In particular, according to Clause 477 of Georgian Civil Code the bill of purchase obliges the seller to transfer proprietorship rights to the purchaser, while the buyer is obliged to pay the agreed price to the seller. In the given case Dato (the seller) duly performed the assumed liability, which cannot be said about Beka (the buyer) who did not pay the money and turned the stone into a statue. In this case the stone underwent processing and modification, which is covered by the copyright, particularly according to the law about “Copyright and Neighboring Rights” the copyright is extended on a piece of work since the moment of its production – that is Beka has rights for the statue made of Dato’s stone.

Restitution is a return of property to the former proprietor, whose legal proprietorship interest was violated. The seller enjoys this right in case the seller does not follow the assumed liability. The above-mentioned example really provides the seller with the right to demand his own property by means of restitution. However, this is opposed by the copyright which must be also protected. The above-mentioned problem is arguable and most interesting. It is often unclear which norms are supposed to regulate the above-mentioned problem and in what way it should be solved.

სალომე სიგუა / Salome Sigua

ინტერესი დაირღვა, გამყიდველი იტოვებს ამ უფლებას იმ შემთხვევისთვის, როდესაც მყიდველი არ ასრულებს დაკისრებულ ვალდებულებას. ზემოთ განხილულ მაგალითში გამყიდველს ნამდვილად აქვს უფლება, რესტიტუციით მოითხოვოს საკუთარი ქონება, მაგრამ მას უპირისპირდება საავტორო უფლებები, რომლებიც ასევე დაცვას საჭიროებს. აღნიშნული საკითხი სადავო და მეტად საინტერესოა. ხშირად გაურკვეველია, თუ რომელი ნორმების საფუძველზე და როგორ უნდა გადაიჭრას აღნიშნული დავა.

ჩემი აზრით, ვერც ერთ უფლებას ვერ მივანიჭებთ უპირატესობას და ვერ „ვაიძულებთ“ რომელიმე მხარეს დაუთმოს, რადგან კანონი ორივეს მხარეს არის. ამიტომ საჭიროა მოვძებნოთ ისეთი საშუალება, რომელიც ორივე მხარისთვის დამაკმაყოფილებელი იქნება და ორივე მიიღებს იმას, რაც სურს. ამისთვის კი საჭიროა არა ნასყიდობის ან საავტორო უფლების ნორმებიდან ამოვიდეთ, არამედ საჭიროა სწორად გავიგოთ რესტიტუციის არსი. რესტიტუციის არსი მდგომარეობს შემდეგში: გამყიდველი უფლებამოსილია უარი თქვას ხელშეკრულებაზე, თუ მყიდველი არ ასრულებს ნაკისრ ვალდებულებას, ხოლო თუ გამყიდველის ქონების დაბრუნება ნატურით შეუძლებელია, მაშინ მისი საფასური ფულით უნდა ანაზღაურდეს. შესაბამისად, ამ შინაარსიდან გამომდინარე, გამყიდველი ვერ მოითხოვს ქანდაკებას, როგორც ნატურას რესტიტუციისთვის, რადგან მასზე წარმოშობილია საავტორო უფლებები და ამასთან, ქვა გადამუშავებული და სახეცვლილია, მაგრამ შეუძლია მოითხოვოს ფულადი ანაზღაურება; ანუ ეს იმას ნიშნავს, რომ მყიდველი ხელშეკრულების შესრულებაში დაავალდებულია.

დასკვნის სახით რომ ჩამოვაცალიბო, რესტიტუციის ნატურით მოთხოვნა დაუშვებელია, როდესაც საქმე საავტორო უფლებას ეხება, რადგან ორივე მნიშვნელოვანი ინსტიტუტია სამოქალაქო სამართალში. ამიტომ საჭიროა მოიძებნოს ისეთი საშუალება, რომელიც არ შეზღუდავს არც ერთ უფლებას და პრობლემის გადასაწყვეტად რელევანტური იქნება. ასეთი რელევანტური ქმედება კი რესტიტუციის შინაარსის სწორად გაგება იქნება. კერძოდ, ზემოთ განხილულ მაგალითში გამყიდველი ნატურის სახით ვერ მოითხოვს ქანდაკებას, მაგრამ რესტიტუციის არსიდან გამომდინარე, მყიდველს შესაბამისი საფასურის ანაზღაურებაში დაავალდებულებს. ეს იმას ნიშნავს, რომ დავა სწორედ რესტიტუციის ნორმაზე დაყრდნობით უნდა გადაწყდეს. „გამყიდველი უფლებამოსილია უარი თქვას ხელშეკრულებაზე, თუ მყიდველი არ ასრულებს ნაკისრ ვალდებულებას, ხოლო თუ გამყიდველის ქონების დაბრუნება ნატურით შეუძლებელია, მაშინ უნდა მოხდეს მისი საფასურის ფულადი ანაზღაურება.“

I do not think we can attach preference to any of the given rights or force the parties to compromise as the law protects both of them. That is why we must find a solution which will satisfy both parties and both of them will get what they want. And this requires correct understanding of restitution idea instead of relying on rights of purchase or the copyright. The idea of restitution is the following: a seller has right to reject the deal if a buyer does not fulfill the assumed liability, while if the return of the seller's property in kind is impossible than its money compensation must take place. Correspondingly, according to this content, the seller will not be able to demand the statue as a form of restitution in kind as the copyright extends over it and together with it the stone has been processed and modified. However, he can demand money compensation. It means that he can make the contract execution incumbent upon the buyer.

To conclude with, it is impossible to demand restitution in kind when the case refers to the copyright as both are significant institutions in the Civil Code. That is why it is necessary to find the means which will not restrict either of the rights and will be relevant for problem solution. This relevant action will be correct understanding of the idea of restitution. In particular, the above-mentioned example shows that the seller will not be able to demand the statue in kind, but based on the idea of restitution he will be able to make a corresponding compensation incumbent upon the buyer. This means that the argument must be solved based exactly on the restitution norms – “the seller enjoys the right of refusing the deal in case the buyer fails to follow the assumed liability. In case the return of seller's property in kind is impossible, the seller must receive money compensation of its price”.

ხელოვნების საბანძური TREASURE OF ART

რუბრიკის ავტორი: გიორგი კალანდია - ხელოვნების სასახლის დირექტორი / Author of Rubric: Giorgi Kalandya - Director of the Art Palace

თავისუფალი თეატრის ფარდა / “Free Theatre” Curtain

ბრძოლა „თავისუფალი თეატრის“ ფარდისთვის STRUGGLE FOR THE “FREE THEATRE” CURTAIN

ხელოვნების სასახლეში მუშაობის დროს, არა ერთხელ მიფიქრია და თანამშრომლებისთვისაც გამიზიარებია, რომ საოცარი მუზეუმის დამაარსებლის, დავით არსენიშვილის უნიკალური უნარი - არაფრისგან შექმნას ღირებული, თითქოს უკვე დაკარგული და დაღუპული შეინარჩუნოს და ახალი სიცოცხლე შთაბეროს. ამ გარემოებას ასე საგანგებოდ ხაზი იმიტომ გავუსვი, რომ ხელისუფლებისგან უგულვებელყოფილმა დავით არსენიშვილმა, რომელსაც თეატრალური მუზეუმისთვის შენობა ფაქტობრივად არ გააჩნდა და რომელსაც უნიკალური სამუზეუმო ექსპონატები ყუთებში ეწყო, ბრძოლა ახალი შედეგის გადასარჩენად წამოიწყო!

During my work at the Art Palace I have many times thought and even shared the thought with my colleagues that the museum founder David Arsenishvili's unique skill is really miraculous – that of creation a valuable something from absolutely nothing, breathing a new life into something nearly dead and lost and preserving it. I have pointed out this circumstance in a special way because disparaged by the government, David Arsenishvili, who had unique museum exhibits packed in boxes as there was no building for the Theatre Museum, began a struggle for saving a new masterpiece!

ეს ბრძოლა მას საქართველოდან ძალიან შორს, საბჭოეთის დედაქალაქში უნდა მოეგო, მოსკოვიდან უნდა წამოეღოს, რაც თითქოს ქართველებს არც ეკუთვნოდათ, რუსეთიდან მაშინ უნდა ჩამოეტანა ძვირფასი განძი, როცა ეს საკმაოდ ძნელი და თითქმის წარმოუდგენელი იყო. არსენიშვილის წამოწყებული ბრძოლა უთანასწორო, მაგრამ სამართლიანი გახლდათ. ის იბრძოდა უძვირფასესი თეატრალური ფარდისათვის, რომელიც დიდმა რუსმა მხატვარმა კონსტანტინე სომოვმა კოტე მარჯანიშვილის „თავისუფალი თეატრისთვის“ შექმნა.

ჩვენი მკითხველი აღნიშნული ფარდის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას კარგად რომ მიხვდეს, თემას ვრცლად განვიხილავთ და ამბავს კონსტანტინე სომოვის შემოქმედებასთან დაკავშირებული ერთი მოვლენით დავიწყებთ.

2007 წლის 13 ივნისს კრისტის აუქციონზე აღნიშნული მხატვრის ტილო, სახელწოდებით „ცისარტყელა“, 7 მილიონ 33 ათას ამერიკულ დოლარად გაიყიდა. იმავე წელს, კონსტანტინე სომოვის საშუალო ზომის ნამუშევარი „რუსული პასტორალი“ აუქციონისტის ჩაქუჩმა 5 მილიონ 251 ათას დოლარად გაასხვისა. კრისტის აუქციონზე ამ ფასებში მატისისა და პიკასოს, დონატელოსა და მუნკის ნამუშევრები იყიდება.

ამდენად, კონსტანტინე სომოვი მსოფლიოს უდიდეს მხატვართა შორის ირიცხება, მისი ნამუშევრები კი სახვითი ხელოვნების შედევრებად ითვლება. სომოვის მცირე ან საშუალო ზომის ისეთი ნახატები, როგორებიცაა: „მგზავრის შესვენება“ (1939 წელი), ან „რომანტიული თვალთვალი“ (1935 წელი) შეფასებულია და გაყიდულა 972 ათასდა 1 მილიონ 588 ათას ფუნტ სტერლინგად.

კონსტანტინე სომოვი (1869-1939) რუსული ვერცხლის საუკუნის ერთ-ერთი ყველაზე დახვეწილი და გამორჩეული მხატვარია. მისი საყვარელი თემებიაარლეკინებიდაკოლომბინები, სასიყვარულო თამაშები დაკ ეკლუცი მარკიზები. საკუთარი მხატვრობისთვის მან სიუჟეტები ფრანგულ როკოკოს ესესხა, პერსონაჟების სინატიფე და მიზნედილობა რუსული რომანტიზმიდან და სენტიმენტალიზმიდან წამოიღო, მთელ სამნაზავს მეოცე საუკუნის ადამიანის ირონია დაუმატა და ტილოზე გადმოტანილი ემოციის სახით, საოცარი შედეგი მიიღო.

სომოვს, როგორც მხატვარს, თავბრუდამხვევი კარიერა ჰქონდა. 1888-1897 წლამდე ის პეტერბურგის სამხატვრო აკადემიაში სწავლობდა, ორი წელი მეცადინეობდა ასევე პარიზში, კოლაროსის აკადემიაში. 1914 წელს ის სამხატვრო აკადემიის ნამდვილ წევრად აირჩიეს.

კონსტანტინე სომოვი რუსული „ვერცხლის საუკუნის“ ერთ-ერთი შემოქმედთაგანიცაა, ანუ ის მხატვრებთან – ალექსანდრე ბენუასთან, ლევ ბახსტან, ნიკოლოზ რერიხთან, თეატრალურ მოღვაწე ერგეიდი აგილევთან ერთად, რუსეთში ჩასახული ახალი მოდერნისტული მოძრაობის სათავეში დგას. ეს მოძრაობა კი მე-19 საუკუნის 80-იან წლებში პეტერბურგში ჩამოყალიბებულ მხატვართა შემოქმედებით გაერთიანება „მირ ისკუსსტვა“-ს დაბადებასთან ერთად დაიწყო. ამ გაერთიანების წევრები“

He had to win this struggle far away from Georgia, in the capital of Soviet Union – he had to fetch from Moscow something that hardly belonged to Georgians, a precious treasure from Russia when it was both quite difficult and nearly inconceivable. The struggle Arsenishvili started was unequal but fair. He was fighting for the most precious theatre curtain which a great Russian painter Konstantin Somov created for Kote Marjanishvili's “Free Theatre”.

In order to provide our reader with profound understanding of the particular significance of the above-mentioned curtain we will discuss the topic broadly and will begin it with one event connected with Konstantin Somov's art.

On June 13, 2007 Christie Auction House sold a canvas called “A Glowworm” by the above-mentioned painter for US \$7 033 000 (seven million thirty-three thousand dollars). A middle-sized work by Somov – “Russian Pastoral” – was auctioned off at US \$5 251 000 (five million two hundred and fifty-one thousand dollars). These are the prices Christie Auction House receives for works by Matisse and Picasso, Donatello and Munch. Thus, Konstantin Somov belongs to the list of world's greatest painters and his works are considered to be masterpieces of fine art. Such works of small or medium size by Somov as: “Travelers' rest” (1939) or “Romantic Glance” (1935) were estimated and sold at 972 000 (nine hundred and seventy two thousand) and 1 588 000 (one million five hundred and eighty-eight thousand) pounds sterling respectively.

Konstantin Somov (1869-1939) is one of the finest and extraordinary Russian painters of the Silver Age. His favorite topics are Harlequin and Columbines, love plays and coquette marquises. His paintings were accomplished with borrowed plots from French rococo, delicacy and closeness of characters from Russian romanticism and sentimentalism and to all this mixture he added irony of the XX century man and obtained a wonderful result by means of the emotions transferred to the canvases.

Somov as a painter had a breathtaking career. He studied at Petersburg Art Academy until 1888-1897. He also spent two years studying at the Académie Colarossi in Paris. He was elected a Full Member of the Art Academy in 1914.

Konstantin Somov is one of the creators of Russian “Silver Age” as well – that is he, together with such painters as Alexander Benois, Lev Baxtan, Nikoloz Rerikh, theatre worker Sergei Diaghilev, was at the head of the new modernist movement formed in Russia. This movement began in the 80s of the XIX century in Petersburg together with the birth of Creative Union of Artists “Mir Iskusstva” (“World of Art). The members of this Union preached the ideas of “Art for the sake of art”, “clean and free art”.

Great Georgian director Kote Marjanishvili, the founder of the “Free Theatre” in Moscow in 1930, longed to design “his firstling” in a special way. Marjanishvili did not consider this environment as only a place for a search of stage. For him

ხელოვნებას ხელოვნებისთვის“, „სუფთა და თავისუფალ ხელოვნებას“ ქადაგებდნენ.

დიდ ქართველ რეჟისორს, კოტე მარჯანიშვილს, რომელმაც 1913 წელს მოსკოვში „თავისუფალი თეატრი“ ჩამოაყალიბა, დიდი სურვილი ჰქონდა, „საკუთარი პირმშო“ განსაკუთრებულად გაეფორმებინა. მარჯანიშვილისთვის ეს გარემო არამარტო სასცენო ძიებების ადგილი იყო, არამედ მისი წარმოდგენით, „თავისუფალ თეატრს“ ესთეტიური და საგანმანათლებლო ფუნქციაც ჰქონდა. „თეატრში უმთავრესია ურთიერთზემოქმედება, რომელიც არტისტსა და მაყურებელს შორის პირველივე მომენტში უნდა ჩამოყალიბდეს“ - წერდა რეჟისორი საკუთარ შვილს.

მარჯანიშვილმა კარგად უწყოდა, რომ სპექტაკლის დაწყებამდე მაყურებელზე ყველაზე დიდი გავლენის მოხდენა ფარდას შეეძლო, ეს უკანასკნელი თეატრის თავისებური სავიზიტო ბარათი უნდა ყოფილიყო. ამიტომ ქართველმა რეჟისორმა ფარდის დამზადება კონსტანტინე სომოვის დაუკვეთა - მხატვარს, რომელიც თეატრისთვის საერთოდ არ მუშაობდა, მაგრამ მისი ხელოვნება საზეიმო დეკორატიულობითა და ეფექტური თეატრალიზაციით გამოირჩეოდა.

1913 წლის შემოდგომაზე მხატვარმა მომავალი ფარდის საშუალო ზომის (75 სმ. X 97,7 სმ) ესკიზი განსახილველად კოტე მარჯანიშვილს წარუდგინა. ამ ფაქტთან დაკავშირებით, 1913 წლის 7 ივნისს სომოვი საკუთარ დას წერდა: „ვიხილე მარჯანიშვილი და სომოვი თავისუფალი თეატრიდან და ფარდის საკითხზე მოვილაპარაკეთ“.

კონსტანტინე სომოვის ჩანაფიქრის მიხედვით, ფარდა ფერწერული კი არა, ქსოვილის აპლიკაციით დამზადებული უნდა ყოფილიყო. კომპოზიციური გადაწყვეტილებაც თავისებური გახლდათ, ეს იყო ფარდა ფარდაში.

შეყვარებული წყვილი ნილბოსანი ქალბატონების მიერ ახლად გადახსნილი ფარდის ფონზე მოჩანდნენ. სიუჟეტი იტალიური „commedia dell'arte“-ს თემატიკას წარმოადგენდა.

კოტე მარჯანიშვილმა ესკიზი მოიწონა და ფარდის დამზადებაც დაიწყო. ამ პროცესმა, როგორც ჩანს, საკმაოდ დრო და დიდი ძალისხმევა წაიღო. აგვისტოში მხატვარი საკუთარ დას წერდა: „ქსოვილების შესაძენად მთელი დილა და დღის ნახევარი სომოვთან ერთად, საპოჟნიკოვთან გავატარე. არჩევანი იმდენად დიდი, რომ ქსოვილთა სილამაზემ უკვე დამათრო“.

ოქტომბერში თეატრის გახსნისთვის სომოვმა დას კიდევ ერთი წერილი გაუგზავნა, რომელშიც წერდა: „გუშინ ფარდის სანახავად წავედი, უმეტესობა მას შემდგარად მიიჩნევს, მე კი ასე ვერ ვიტყვოდი, ორიგინალი უკეთესია.“

მხატვრისგან განსხვავებით, მაყურებელი აღფრთოვანებული იყო. ამას 1913 წლის 9 ოქტომბრის იმ წერილიდან ვგებულობთ, რომელიც კონსტანტინემ პრემიერის შემდეგ, დას, ანა სომოვას, გაუგზავნა: „გუშინ თავისუფალ თეატრში პრემიერა გაიმართა, მთელი მოსკოვი მოვიდა... მე ჰაერში მარწევდნენ.“

the “Free Theatre” had an esthetic and educational function. “The most important thing at the theatre is interaction which must be established between spectators and actors at the first moment” – the director wrote to his son.

Marjanishvili realized only too well that before the performance began the curtain could greatly influence the audience. The latter had to be a specific visiting card of the theatre. That is why Georgian director placed an order for the theatre curtain with Konstantin Somov, a painter who did not work for the theatre at all but whose art was special for its festive ornaments and effective stage adaptation.

In autumn of 1913 the painter presented a medium size sketch (75 cm X 97.7 cm) of the future curtain for Kote Marjanishvili's consideration. On June 7, 1913 Somov wrote to his sister in connection with this fact: “I saw Marjanishvili from the “Free Theatre” and we discussed the question of the curtain”.

According to Somov's idea the curtain was supposed to be not painted but made by material application. The composition decision was also specific – it was a curtain inside a curtain. A pair of lovers was shown at the background of a curtain just drawn by masked ladies. The plot presented Italian “commedia dell'arte” topic.

Kote Marjanishvili liked the curtain and the work at the curtain began. The process seemed to take a lot of time and efforts. The painter wrote to his sister in August: “The purchase of the material took me the whole morning and part of the day at Sapojnikov's. The choice is so big that the beauty of the material has already made me feel dizzy”.

Before the theatre was open in October Somov had sent another letter to his sister: “I went to see the curtain yesterday. The majority thinks it is done but I cannot say so. The original is better”.

Unlike the painter, the audience was rapturous. We understand it from the letter of October, 1913 Somov sent to his sister Ana Somova after the first night: “The whole Moscow came to the first night at the Free Theatre yesterday...I was lifted up into the air”.

Completed with applications the curtain was a sample of real masterpiece. Even today we have rapturous opinions of the contemporaries who called the curtain “a wonderful piece of work”. That time theatre critic G. Grizhetskyy wrote: “A gorgeous, jolly, expressing theatre festivities and adorned with applications curtain made after K. Somov's sketch separated the stage from the hall”. It is also said that the public gathered quite a long time before the performance to see the curtain and admire its beauty.

David Arsenishvili wanted to preserve and bring to Georgia exactly this precious masterpiece – the 7X11-meter curtain, the sketch of which alone cost the owner of the “Free Theatre” fifteen thousand roubles. Fifty seamstresses

აპლიკაციებით გაფორმებული ფარდა მართლაც რომ არაჩვეულებრივი ხელოვნების ნიმუში იყო. დღემდე შემორჩენილია თანამედროვეთა აღფრთოვანებული გამოხმაურებები, ისინი ფარდას „საოცარ ნამუშევრად“ მიიჩნევენ. იმდროინდელი თეატრალური კრიტიკოსი გ. კრიჟიცი წერდა: „სცენასა და მაყურებელთა დარბაზს ერთმანეთისგან გამოჰყოფდა კ. სომოვის ესკიზის მიხედვით შესრულებული მდიდრული, მხიარული, თეატრალური დღესასწაულის გამოხატველი, აპლიკაციით გაფორმებული ფარდა“. იმასაც ყვებიან, რომ ფარდის სანახავად პუბლიკა სპექტაკლის დაწყებამდე გაცილებით ადრე იკრიბებოდა და მისი მშვენიერებით ტკებოდა.

აი, სწორედ ამ ძვირფასი შედეგის შენარჩუნება და საქართველოში ჩამოტანა უნდოდა დავით არსენიშვილს; იმ ფარდის, რომლის ზომებიც 7X11 მეტრზე იყო და რომლის მართკუთხაში „თავისუფალი თეატრის“ მფლობელმა 15 ათასი მანეთი გადაიხადა. მის შესაქმნელად 50-მდე მკერავმა რამდენიმე თვე დახარჯა. როგორც რუსი ხელოვნებათმცოდნე, პროფესორი ელენე იაკოვლევა მიიჩნევს, ფარდის მნიშვნელობა ყოველთვის ორმაგი იყო, რადგან, სავარაუდოდ, მის შექმნაში პირად მონაწილეობას ლებულოდნენ თავად მხატვარი და მისი და - ანა ანდრეის ასული სომოვა. ასე რომ, შედეგად ქვეულ ფარდას მემორიალური მნიშვნელობაც ჰქონდა.

დავით არსენიშვილმა პირველი წერილით საქართველოს განათლების კომისარიატსა და საკავშირო ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტს მიმართა. მისი განცხადებით: თავისუფალი თეატრის ფარდა მხატვარმა სომოვმა რეჟისორ მარჯანიშვილს იდეის და ჩანაფიქრის მიხედვით შეასრულა. 1920 წლიდან ხელოვნების ეს ნიმუში ხმარებიდან ამოღებული იყო და მოსკოვის სანახაობათა სამმართველოს საწყობში ინახებოდა. შემოთქმულიდან გამომდინარე, არსენიშვილი საბჭოთა კავშირის ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტს თხოვდა, ყოფილი თავისუფალი თეატრის ფარდა სათეატრო მუზეუმის განკარგვაში გადაეცათ, რადგან „ფარდა საქართველოსთვის დიდი მნიშვნელობის ფერწერულ დოკუმენტს წარმოადგენდა“. (ხელოვნების სასახლე-ფონდი I. საქმე 18. დოკ. №5).

როგორც ჩანს, წერილების წერის გარდა, დათიკო არსენიშვილი პარალელურად შეხვედრებსა და მოლაპარაკებებს მართავდა. მას უნდა დაერწმუნებინა მოსკოვის საბჭოს წევრები და სსრ კავშირის სახელოვნებო სფეროს ავტორიტეტული წარმომადგენლები, რომ ფარდა საქართველოსთვის გადაეცათ... შედეგმაც დიდხანს არ დააყოვნა. სახელმწიფო სამხატვრო მეცნიერებათა აკადემიის მესვეურებს და მოსკოვის საბჭოს აცნობეს, რომ „აკადემია მხარს უჭერს საქართველოს სათეატრო მუზეუმის შუამდგომლობას მუზეუმისთვის ექსპონატის სახით მოსკოვის სანახაობათა წარმოების სამმართველოს საწყობში დაცული თავისუფალი თეატრის ფარდის გადაცემის შესახებ“.

საბჭოთა კავშირის სამხატვრო მეცნიერებათა აკადემიის შემდეგ, დათიკომ ლიტერატურისა და ხელოვნების საქმეთა საბჭოც დაითანხმა. საერთოდ, მას მოლაპარაკების და ოპონენტების დარწმუნების საოცარი უნარი ჰქონდა.

დავით არსენიშვილის პორტრეტი, ავტორი: ა.ანტანოსი / Portrait of Davit Arsenishvili. Author: A.Antanos

spent several months to sew it. As Russian connoisseur professor Elena Yakovleva believes the curtain has always had a double significance. Presumably, the painter himself and his sister Ana Andreevna Somova took part in sewing the curtain. Thus the masterpiece curtain had a memorial meaning as well.

David Arsenishvili applied to Education Commissariat of Georgia and Soviet Union Central Executive Committee with his first letter. According to his declaration painter Somov created the “Free Theatre” curtain in accordance with director Marjanishvili’s idea and plan. This piece of art was withdrawn from use in 1920 and was kept at the storehouse of Moscow Performance Department. Based on the above-said Arsenishvili asked the Central Executive Committee of the Soviet Union to transfer the former Free Theatre curtain to the possession of the Theatre Museum as “the curtain was a painting document of great significance for Georgia” (Art Palace. Fund I. Case 18. Document №5).

As it seems, simultaneously with writing letters Datiko Arsenishvili held meetings and negotiations. He had to persuade members of Moscow Council and Soviet Union art authorities to transfer the curtain to Georgia... The result did not keep him waiting long. Leaders of State Art Science Academy and Moscow Council informed that “the Academy

პროფესორ ნათელა ვაჩნაძის თქმით, „თითქმის ყველაფერი, რასაც აკეთებს და შემდგომში გააკეთებს, ისეთ შორეულ მომავალზეა გათვლილი, რომ ერთგვარ უნდობლობასაც კი იწვევს, მაგრამ მისთვის იმდენად კონკრეტული, ნათელი და ახლობელია, რომ ამ საკითხებზე სრულიად თავისუფლად შეუძლია საუბარი. წამოწყებული საქმის მტკიცედ სწამს, სამომავლო გეგმის შესახებ გატაცებით ლაპარაკობს, ბოლოს თანამოსაუბრეს მისი განხორციელების შესაძლებლობაში არწმუნებს და მაშინ ყველაფერი უბრალო და ნათელი ხდება... ყველა არგუმენტი იმდენად ლოგიკური და დამაჯერებელია, რომ ეჭვები უკვლოდ ქრება. დავითი მის მიერ წამოწყებული, ჯერ კიდევ ჩანასახის მდგომარეობაში მყოფი საქმის ბოლოს თვალნათლივ ხედავდა...“

ამდენად, ლიტერატურისა და ხელოვნების საქმეთა საბჭომაც რუსეთის განათლების სახალხო კომისარიატს თანხმობის წერილი გაუგზავნა. დოკუმენტში ეწერა: „მთავარი ხელოვნება მიიჩნევა, რომ ყოფილი თავისუფალი თეატრის ფარდის ადგილი საქართველოს სათეატრო მუზეუმშია, რომელიც ისტორიულად რეჟისორ კ. მარჯანიშვილის შემოქმედებასთანა დაკავშირებული, რისთვისაც გთხოვთ, აღნიშნული ფარდა საქართველოს სათეატრო მუზეუმს გადასცეთ განკარგვაში“. (ხელოვნების სასახლე. ფონდი I. საქმე 18. დოკ. №7).

ამ მიმართების შემდეგ, საქმე თითქოს ადვილად წავიდა, ფარდის საქართველოსთვის გადაცემა ჯერ მოსკოვის აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის და მუშათა, გლეხთა და ნითელარმიელ დეპუტატთა მოსკოვის საბჭომ დაადგინა, რასაც მხარი საბჭოთა კავშირის ცენტრალურმა აღმასრულებელმა კომიტეტმადა, კერძოდ, ამხანაგმა ენუქიძემ დაუჭირა.

შეიქმნა ფარდის საქართველოსთვის გადაცემის კომისია. კომისიაში შევიდნენ რესპუბლიკის სახალხო არტისტი ვ. ი. ნემიროვ - დანჩენკო - მოსკოვის სამხატვრო თეატრიდან, პ. ს. კოგანი - სამხატვრო მეცნიერებათა სახელმწიფო აკადემიიდან, ა. ი. ტაროვი - კამერული თეატრიდან. დ. არსენიშვილი - საქართველოს თეატრალური მუზეუმიდან, ვლადიმეროვი - მცირეთეატრიდან, გლაზუნოვი - ვახტანგოვის სახელობის თეატრიდან და ლიუბიმოვ - ლანსკოი მოსკოვის ოლქის პროფკავშირთა თეატრიდან. (ხელოვნების სასახლე. ფონდი I. საქმე 18. დოკ. 11).

კომისიას საკითხი ფორმალურად უნდა შეესწავლა და ფარდის საქართველოსთვის გადაცემის საკითხი დადებითად უნდა გადაეწყვიტა. მაგრამ მოხდა პირიქით. როგორც საარქივო დოკუმენტებიდან ირკვევა, კომისიის ერთ-ერთმა წევრმა, კერძოდ, ამხანაგმა ლიუბიმოვ-ლანსკოიმ კომისიის რუსი წევრები გადაარწმუნა და კომისიამაც უარი განაცხადა უნიკალური ფარდის საქართველოსთვის გადაცემაზე. (ხელოვნების სასახლე. ფონდი I. საქმე 18. დოკ. 11).

დაპირისპირებამ პიკს მიაღწია, გააფთრებული წინააღმდეგობას ნედა მოსკოვის სანახაობითი წარმოებების სამმართველოს მმართველი, ამხანაგი მოროზოვი, რომელმაც არსენიშვილს ასე მიმართა: „მე უარს ვაცხადებ, ფარდის გადაცემის განკარგულება შევასრულო და ბოლომდე შევებრძოლები მოსკოვის საბჭოს

supports the request by Georgian Theatre Museum to transfer the Free Theatre curtain, kept at the storehouse of Moscow Performance Department, as an exhibit to the Museum". Following the Soviet Union Art Science Academy Datiko coordinated his actions with Literature and Art Union.

Generally, he had a wonderful skill of negotiating and persuading his opponents. According to Professor Natela Vachnadze “almost everything he does and will do later is aimed at such a distant future that it arouses an unequivocal disbelief. However it is so concrete, clear and close for him that he can absolutely freely discuss it. He firmly believes in what he takes up, he enthusiastically speaks about his future plan, finally he persuades his interlocutor of the feasibility of his plan and then everything becomes clear and simple... All his arguments are so logical and convincing that any doubt disappears without a trace. Davit clearly saw the results of the businesses he took up while they were still in the state of an outline...”

Thus, Literature and Art Union sent its letter of agreement to People’s Education Commissariat of Russia. The document said: “The idea of high art implies that the place of the former Free Theatre curtain, which is historically connected with director K. Marjanishvili’s art, is at the Georgian Theatre Museum. For this reason we request that the above mentioned curtain should be transferred to Georgian Theatre Museum”. (Art palace. Fund I. Case 18. Document № 7).

After this application the case began to move forward easier. First General Executive Committee of Moscow Union of Workers, Peasants and Red Army Delegates decreed the transfer of the curtain to Georgia, which was supported by Central Executive Committee of the Soviet Union and particularly comrade Enukidze.

A commission on the question of curtain transfer was created. The commission included National Actor V.I. Nemirov-Darchenko from Moscow Art Theatre, P.S. Kogan from State Art Science Academy; A.I. Tairov from the Chamber Theatre; D. Arsenishvili from Georgian Theatre Museum; Vladimirov from the Maly Theatre; Glazunov from the Vakhtangov Theatre and Lubimov-Lanskoy from Moscow District Trade Union Theatre. (Art Palace. Fund I. Case 18. Document 11).

The Commission had to formally study the case and take decision in favor of the curtain transfer to Georgia. However, the outcome was the opposite. As the archive documents show one of the commission members, particularly Comrade Lubimov-Lanskoy managed to persuade Russian members of the Commission and the Commission passed a negative decision on the question of the unique curtain transfer to Georgia. (Art Palace. Fund I. Case 18. Document 11).

The opposition reached its pick. The Head of Moscow Performance Department Comrade Morozov applied to Arsenishvili in the following way: “I refuse to follow the decision to transfer the curtain and I will oppose the Decree

თავისუფალი თეატრის ფარდა / "Free Theatre" Curtain

დადგენილებას". (ხელოვნების სასახლე. ფონდი I. საქმე 18. დოკ. 6).

მოროზოვს მხარი აუბა ზემოსხენებულმა ლიუბიმოვ-ლანსკოიმ, რომელიც მოსკოვის პროფკავშირთა თეატრის დირექტორი იყო. მან არსენიშვილს ფარდის გადაცემის შესახებ ოფიციალური უარი გაუგზავნა (ხელოვნების სასახლე. ფონდი I. საქმე 18. დოკ. 11). არსენიშვილსა და მოროზოვს შორის ფარდის გადაცემის თაობაზე დაძაბული საუბარი გამართულა. სამმართველოს მმართველი დროის გაყვანას ცდილობდა. არსენიშვილს კი ეტყობა უფინანსობის გამო, მოსკოვში დიდხანს დარჩენა არ შეეძლო. „რა ჩემი საქმეა, იყავით მოსკოვში თუნდაც ორითვე, მე ჩემსას მაინც გავიტან“ – ამ პასუხით გამოისტუმრა საბჭოთა ჩინოვნიკმა მოსალაპარაკებლად მისული დათიკო არსენიშვილი და ფარდის გადაცემის საკითხი თითქოს ჩიხში შევიდა.

ქართული თეატრალური მუზეუმის დირექტორი არსებულ რეალობასთან შეგუებას, რა თქმა უნდა, არ აპირებდა. „დავითი თანამოსაუბრის დარწმუნების განსაკუთრებული ნიჭით იყო დაჯილდოებული. ადამიანებს იმ საქმის მნიშვნელობაში არწმუნებდა, რომელსაც ემსახურებოდა და მათ თანამოაზრეებად აქცევდა. მისი ურთიერთობის თავისუფალი მანერა გადამდები იყო. დიდ ფორუმებსა თუ პირად საუბრებში სადად, უბრალოდ ლაპარაკის უიშვიათესი ნიჭი ჰქონდა“ (ნ. ვაჩნაძე).

by Moscow Council up to the end". (Art Palace. Fund I. Case 18. Document 6).

The above-mentioned Lubimov-Lansky supported Morozov who was director of Moscow Trade Union Theatre. He sent Arsenishvili an official refusal to transfer the curtain. (Art Palace. Fund I. Case 18. Document 11). Arsenishvili and Morozov had a hot conversation concerning the curtain transfer. The Department Head tried to hold the case up, while Arsenishvili could not stay in Moscow long, presumably for the lack of money.

“What is concern of mine?! You are free to stay in Moscow even two months – I will still do what I find necessary” – this was the phrase the Soviet official used to let Datiko Arsenishvili out, who came for negotiations and the question of the curtain transfer nearly reached the deadlock.

The director of Georgian Theatre Museum was not going to put up with the reality. “David had a particular gift of persuading an interlocutor. He persuaded people of the significance of the business he was doing and he turned them into the followers of his ideas. Free manner of his communication was catching. He had a rare gift of speaking clearly and plainly both at large and private meetings”. (N. Vachnadze).

თავისუფალი თეატრის ფარდა / "Free Theatre" Curtain

მისმა დიპლომატიამ გაჭრა და დავითთან მოთათბირების შემდეგ, საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტმა ვლადიმერ ნემიროვ-დანჩენკომ, პოეტმა პავლე კოგანმა, დრამატურგმა სერგო ამაღლობელმა და კამერული თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელმა ალექსანდრე ტაიროვმა გააპროტესტეს იმ კომისიის გადაწყვეტილება, რომელმაც „თავისუფალი თეატრის“ ფარდის საქართველოსთვის გადაცემის პროცესი შეაჩერა (ხელოვნების სასახლე. ფონდი I. საქმე 18. დოკ. 11.). მოვლენები კვლავ ქართული თეატრალური მუზეუმის სასიკეთოდ შემოტრიალდა, მოსკოვის საბჭოს დადგენილებას სსრკ ცენტრალურმა აღმასრულებელმა კომიტეტმა და რსფსრ-ის განათლების სახალხო კომისარიატმაც დაუჭირა მხარი!

1930 წლის თებერვლის ბოლოს, მოსკოვის პროფკავშირის თეატრის თანამშრომლების და დავით არსენიშვილის თანდასწრებით, სანახაობათა სამმართველოს საწყობში შევიდნენ და ფარდის დათვალიერება - შეფასება ჩაატარეს. „დათვალიერებით დადგინდა, რომ ფარდა სრულ წესრიგშია და დაცულია მშვენივრად, გამონაკლისია მხოლოდ მარჯვენა მხარეს, ქვედა არშიასთან ადგილ-ადგილ გადახეხილი მწვანე კიდე“. (ხელოვნების სასახლე. ფონდი I. საქმე 18. დოკ. 1). უნიკალური ხელოვნების ნიმუში 60 ათას მანეთად შეფასდა და იგი სათეატრო მუზეუმის წარმომადგენელს, დავით არსენიშვილს გადაეცა.

His diplomacy had its effect and after meeting David Soviet Union People's Actor Vladimir Nemirov-Danchenko, poet Pavel Kogan, playwright Sergo Amaghlobeli and Art Director of the Chamber Theatre Alexander Tairov protested against the Commission decision which hindered the process of the "Free Theatre" curtain transfer to Georgia. (Art Palace. Fund I. Case 18. Document 11).

Again the events began to develop in favor of Georgian Theatre Museum. Soviet Union Central Executive Committee and Soviet Russian Republic People's Commissariat of Education supported the Decree by Moscow Council!

Workers of Moscow Trade Union Theatre together with David Arsenishvili entered the storehouse of the Performance Department and carried out examination and assessment of the curtain in February of 1930. "The inspection decreed that the curtain was at a complete order and was perfectly protected. The right side lower green border with frayed places is the only exclusion. (Art Palace. Fund I. Case 18. Document 1). The unique art sample was assessed at sixty thousand roubles and it was handed to the representative of the Theatre Museum David Arsenishvili.

The intensive epopee came to the end... There is a document kept till today which shows that Datiko brought the most precious masterpiece to the motherland all alone by train. For

დაძაბული ეპოპეა დასრულდა... დღემდე შემორჩენილია ერთი პატარა დოკუმენტი, რომლის მიხედვითაც ირკვევა, რომ უძვირფასესი შედეგრი სამშობლოში დათიკომ მარტომ, მატარებლით ჩამოიტანა. ამისთვის, მოსკოვში ამიერკავკასიის მუდმივ წარმომადგენლობას საგანგებოდ მიუმართავს მოსკოვი-ყაზანის რკინიგზის სადგურის უფროსისთვის და ქართველ ალტრუისტს ნება დართეს, ვაგონში ძვირფასი ისტორიული განძი შეეტანა; განძი, რომელიც დღეს საქართველოს ხელოვნების სასახლეშია დაცული და მსოფლიო სახვითი ხელოვნების ერთ-ერთ უბრწყინვალეს შედეგად ითვლება.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ნ. ვაჩნაძე. „დავით არსენიშვილი ესკიზები შემოქმედებითი პორტრეტისათვის“. თბილისი. 2012
2. Н. Элизбарашвили. З. Дарчиашвили. “Занавес свободного Театра“. Журн. “Декоративное Искусство“ 1981 №4
3. Г. Крыжицкий. К. А. Марджанов и Русский Театр. Москва. 1958 Февраль 2007 г.
4. Коте Марджанишвили. Творческое Наследие. Письма Воспоминания - И статьи О.К. А. Марджанишвили. Тб. 1962. Письма к Сыну от 9.VIII.1917г.
5. Татьяна Маркина. “Пастух и Пастушка“ за 5 млн. долларов. Jurnal“Robb Report #2 (31)“

this the constant representative of the Sub-Caucasian railway in Moscow urgently applied to the head of Moscow – Kazan railway station and Georgian altruist was allowed to take the precious historic treasure into the carriage – the treasure which is kept at Georgian Art Palace today and which is considered to be one of the best masterpieces of the world’s Fine Art.

Bibliography cited:

1. N. Vachnadze. “Davit Arsenishvili: sketches for art portrait”. Tbilisi. 2012.
2. N. Elizbarashvili. Z. Darchiashvili. “The Free Theatre Curtain”. The Decorative Art Journal. № 4. 1981.
3. Z. G. Krizhitsky. K.A. Marjanov and Russian Theatre. Moscow. 1958. February. 2007.
4. Kote Marjanishvili. Art Heritage. Letters and Reminiscences – and articles O. K. A. Marjanishvili. Tbilisi. 1962. Letters to the son of 9.VIII. 1917.
5. Tatiana Markina. “A shepherd and a shepherdess” for 5 million dollars. The Rob Report Journal №2 (31).

შედეგის ისტორია

HISTORY OF MASTERPIECE

რუბრიკის ავტორი: ვიკა ბუკია / Author of Rubric: Vika Bukia

თამაში ვერის უბანში

PERFORMANCE IN VERA DISTRICT

„ფილმი სიკეთის შუქით გასხივოსნებულ ადამიანთა სულის მშვენიერებაზეა. იგი ღარიბი ობოლი გოგონების ამბავს მოგვითხრობს, რომელთაც ცეკვის შესწავლა სურთ, მაგრამ საამისო სახსრები ვერ გამოუწახავთ. ჰოდა, მათი ოცნების ასრულება მათსავით ღარიბ, კეთილ მრეცხავ ქალს უკისრია, რისთვისაც ისეთი ოინები ჩაუდენია, რომ მთელი ქალაქი გაუოცებია, კინალამ ბუნტიც აუტეხია და რაც მთავარია გოგონები „ტანც-კლასშიც“ მოუწყვია.“

ეს მოკლე აღწერა ჯერ კიდევ ფილმის პრემიერას უძღოდა ნინ; ამ ანოტაციასაც კი მუსიკალური წყობა აქვს; კი არ უნდა ნაიკითხო, თითქოს უნდა ნაიმღერო; ალბათ, ზუსტად ასეთი აღწერა უნდა ჰქონოდა პირველ ქართულ მიუზიკლს, რომელიც გიორგი შენგელაიამ 1973 წელს გადაიღო. მაშინდელ ანოტაციებში უცნაური რალაციებიც ეწერა; მაგალითად, ფირი 2678 მეტრიანი ყოფილა; ქართული

“The film is about the perfection of a human soul, enlightened by the rays of kindness. It tells us a story of poor orphan girls with no sufficient means but a strong will to learn dancing. Well, a kind laundress, poor just as they are, decided to make their dream come true, for which she played such tricks that the whole city was flabbergasted. She even raised an upheaval but what is the most important she “enrolled the girls into the dance class”.

This short description ran ahead of the film premiere. This annotation has even its musical arrangement – it is not that it should be read, but it should be sung. This was, probably, the very annotation, the first Georgian musical, made by Giorgi Shengelaia in 1973, should have.

კინოს ისტორიაში 2678 მეტრიან ფირზე ჩანერილი „ვერის უბნის მელოდიები“ ყველაზე დიდშემოსავლიანი ფილმების რიცხვში შევიდა. ბევრი თვლის, რომ „ვერის უბნის მელოდიები“ იმ დროს ძალზე პოპულარული მიუზიკლების, განსაკუთრებით „ოლივერის“ გავლენით შეიქმნა. შენგელაია თავად ამბობს ინტერვიუში, რომ მისი პატარა შვილი, სანდრო, ხშირად დაყავდა მიუზიკლების საყურებლად: „ჩემი მშვენიერი ქალბატონი“ (My Fair Lady), „სასაცილო გოგონა“ (Funny Lady); შემდეგ კი მისმა მუსიკალურმა პატარა ბიჭმა თხოვა, ფილმი გადაეღო, სადაც ცეკვაცა და სიმღერაც. ასე შეიქმნა ზღაპარი ღარიბთა ცხოვრებაზე, რომელთაც ოცნებები აუსრულდათ და ცხოვრებისადმი სიყვარული დაუფასდათ.

„ეს ფილმი ჩემთვის, როგორც რეჟისორისთვის, პირველი მიუზიკლი იყო. მერე გაირკვა, რომ საერთოდ, ქართულ კინოშიც სიახლე ყოფილა“ - ამბობს გიორგი შენგელაია ინტერვიუში ლია ძიძიგურთან, პრემიერიდან რამდენიმე წლის შემდეგ. ამ ინტერვიუში პირველი ქართული მიუზიკლი უეკრანოდ მოვისმინეთ რადიო-გადაცემაში. საქართველოს რადიოს 80-იანი წლების პროექტმა „კინოფილმი უეკრანოდ“ კიდევ ერთხელ დაარწმუნა მაყურებელი, რომ ვერის უბანში მომხდარი ამბების მოსმენაც საკმარისია იმისთვის, რომ აქ დატრიალებული ამბების თანამონანილე გახდეს.

კინო რადიოში - იცით ეს როგორ ხდებოდა? ისმის ქალის ხმა: „ლაპარაკობს თბილისი. სტუდიაში არიან ლია ძიძიგური და კინორეჟისორი გიორგი შენგელაია.“ შემოდის მუსიკა. მრეცხავი ვარდო მღერის ბედზე, რომელიც საპნის ბუშტივითა და რომ შვება მხოლოდ სიყვარულშია. შემდეგ ისევ ლია ძიძიგურის ხმა ისმის: „ახლა თქვენ ისმენთ ფილმს სიყვარულზე, ერთგულებაზე, ფილმ-სიმღერას და ფილმ-ცეკვას“.

შემდეგ ისევ სიმღერა შემოდის: „ვისაც სუფთა გვაცვია... ის პირველი კაცია“ და ლია ძიძიგურიც ამბობს: „ვერის უბანი თბილისის ერთ-ერთი უპირველესი და უძველესი კუთხე, ვინრო ქუჩები, მის ორივე მხარეს ჩამწკრივებული დუქნები, სამჭედლოები, ვერის ბაზარი და საერთოდ, უბრალოდ, მშრომელი თბილისელი მოქალაქეები, სიმღერითა და ცეკვით დახატული დიდი მშფოთვარე ცხოვრების ერთი პატარა, პანანკინტელა ამბავი, რომელმაც შეძრა მთელი ქალაქი - ერთ სიტყვით ფილმი-მიუზიკლი - ვერის უბნის მელოდიები.“

That time annotations contained some strange things as well. For example, the film was 2678 meter long; “Vera District Melodies” recorded to a 2678 meter long film is among the most profitable movies in the history of Georgian Cinematography. There are many people who believe that “Vera District Melodies” was produced following the influence of extremely popular that time musicals, in particular “Oliver”. In his interview Shengelaia himself says that he often took his small son Sandro to musicals: “My Fair Lady”, “Funny Lady” and then his young musical son asked him to make a film with both singing and dancing. This gave origin to a tale about life of the poor girls whose dreams came true and whose love for life was appreciated.

“This film was my debut as a musical director. And later it turned out that it was a novelty in Georgia cinematography as well.” – Giorgi Shengelaia says in his interview to Lia Dzidziguri in a few days after the premiere. This interview introduced the first Georgian musical to us via radio broadcast without showing it on the screen.

The radio project of 1980s “Films without screens” once more convinced the spectators that just listening to the story in Vera District was enough to become a participant of the events happening there.

A film on the radio – do you know how it was? A woman’s voice is heard: “Tbilisi is speaking. Lia Dzidziguri and film director Giorgi Shengelaia are in the studio”. Music starts. A laundress Vardo is singing about destiny which is like a soap bubble and that love is the only salvation. Then once again there comes Lia Dzidziguri’s voice: “Now you are listening to a film about love and faithfulness, a song film and a dance film”.

Then again there is a song heard: “Those who are well-dressed are the first and the oldest part of Tbilisi, narrow streets, old taverns situated on both sides of the streets, smithies, Vera market and, generally, just hard working Tbilisi dwellers - a small tiny story of exciting life shown by means of songs and dances, which excited the whole city – to make a long story short – a musical – “Vera District Melodies”.

მოვლენების ჯაჭვი ორი პატარა გოგონას გარშემო ვითარდება, რომლებსაც ია ნინიძე და მაია კანკავა ასახიერებენ. როცა პირველად მსახიობები შემოიკრიბნენ, შენგელაიას უთქვამს - ყველამ ამ ბავშვებივით უნდა ითამაშოთო; ცოტა ბავშვურად, ცოტა ზღაპრულად. დააკვირდით მართლაც, მსახიობები კი არ თამაშობენ, თითქოს „ბავშვობენ“; ალბათ ამიტომაცაა ამ ფილმში ამდენი ინფანტილობა და სიმსუბუქე. ზღვარი მსახიობის ოსტატობასა და გულუბრყვილობას შორის წაშლილია და სამყარო, რომელიც ორი ბავშვის გარშემო ტრიალებს, ასეთივე ბავშვური ხდება, მთელი თავისი ბოროტი და კეთილი გმირებით, როგორც თავად ეს ბავშვები არიან. ფილმებს სჭირდება ძალიან კარგი მუსიკა; მიუზიკლებს კი სჭირდება მუსიკა, რომელსაც ყველა იმღერებს; გიორგი ცაბაძის მუსიკა ყველამ იმღერა; ერთია - მოგვწონს თუ არა ლატაკი, ორშვილიანი მედროვე პავლეს მორალი, რომელსაც ჭიქა ღვინო ურჩევნია ასი თუმნის ქონებას, მაგრამ ერთი რამ ცხადია: მედროვე პავლეს სიმღერა იმღერეს, იმღერეს სიმღერა მთვარეზე, მრეცხავ ქალებზე, მექრთამე პოლიციელებზე და ვაჭარ პანკეზე. რატომ უყვართ „ვერის უბნის მელოდიები“? ალბათ იმიტომ, რომ ეს ამბავია კარგი დასასრულით; ზოგისთვის კი ეს ფილმია, რომელიც არც ჩაის მკრეფავებით იწყება, არც ქარხნების გუგუნით, ჩვეულებრივ ყოფას გვაჩვენებს, ვერის კოლორიტულ ცხოვრებას კი არა, ღარიბთა ყოფას, მთელი თავისი მანკიერებით, ჰუმანურობით, უსამართლობითა და სამართლით.

The events take place around two little girls, who are introduced by Ia Ninidze and Maya Kankava. When the actors gathered for the first time Shengelaia said - you all must perform like these children do: in a little bit childish way and in a little bit fairy tale way. Really, pay attention – the actors do not perform, they are toying about. Perhaps, that is the reason why there is so much infantilism and lightness in this film.

There is no boundary between artistic mastery and naivety, and the world, centered on the two children, becomes much in the same way childish, just as the kids are, with all its kind and evil characters.

Films need a very good music, while musicals need the music which will be sung by everybody. Music by Giorgi Tsabadze was sung by everybody. One thing is whether we like or not morality of a miserable coachman Pavle who has two children but who prefers a glass of wine to one hundred rouble worth property; however one thing is clear: coachman Pavle’s song was sung, a song about the Moon was sung, about a laundress, a bribe-taker policeman and a merchant Panke too.

Why are “Vera District Melodies” adored? The reason for it, probably, is that this story has a good ending; for some people it is a film, which begins neither with tea-collectors, nor with

თითქმის 40 წლის შემდეგ, „ვერის უბნის მელოდები“ წარსულიდან დააბრუნეს. ცნობილი მიუზიკლის თანამედროვე თეატრალური ვერსიის პრემიერა ბათუმში შედგა. მის დამდგმელ რეჟისორს, რედა ბენტიფორს, რომელმაც ქორეოგრაფიაზეც იმუშავა, ყოფილმა პრეზიდენტმა ბრწყინვალეების საპრეზიდენტო ორდენიც კი გადასცა.

მთელს ამ ორომტრიალში იყვნენ ისეთებიც, ვინც იკითხა - რა გვინდა წარსულისგან? დაიწყეს მსჯელობა - ეს ახალი ფორმების კრიზისის შედეგი იყო თუ ძველი თაობის დაკვეთა. ერთი რამ ცხადია: არავის ეპარებოდა ეჭვი, რომ ერთ დროსაც „ვერის უბნის მელოდები“ წარსულიდან თანამედროვეობაში აუცილებლად დაბრუნებოდა, სენტიმენტალური საზოგადოებისთვის თავის შესახსენებლად, ზუსტად ისე, როგორც ბრუნდება ხოლმე სხვადასხვა დროს, სხვადასხვა კულტურაში ხალხისთვის საყვარელი ფორმები, გადაკეთებული, ოდნავ სახეცვლილი მახასიათებლებით.

„ვერის უბნის მელოდებს“ სტატუსი აქვს - ეს „სახალხო ნაწარმოებია“ - სახალხო ნაწარმოებების ბედი კი ასეთია - მათ ძნელად ივინეებენ.

factory buzz. It shows us an ordinary life of the poor people with all its viciousness, humanity, injustice and fairness. “Vera District Melodies” were brought back from the past nearly forty years later. The first night of the famous musical took place at Batumi Theatre. The former President even decorated the Director, Reda Bentiforce, who also worked at the choreography, with the President Order of Splendor.

However, there were people in all this agitation who asked – what do we want of the past? They began thinking whether it was the result of the new forms of crisis or order of old generation. One thing is clear: nobody doubted that the time would come when “Vera District Melodies” would return from the past to the modern life to remind the sentimental population of itself. Just as people’s favorite forms return at different times and different cultures, reworked and slightly altered. “Vera District Melodies” has its status – it is a “folk piece” – and folk pieces have fate of their own – they are hard to forget.

დიზაინთბილისი DESIGNTbilisi

WWW.DESIGNTbilisi.GE

2014 წლის ნოემბერში „ექსპო ჯორჯიაში“ თბილისის წიგნის ფესტივალი გაიმართა. თბილისის წიგნის დღეები არის საქართველოს გოეთეს ინსტიტუტის, წიგნის ხელოვნების ცენტრისა და „ექსპო ჯორჯიას“ ერთობლივი პროექტი, საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსთან, წიგნის ეროვნულ ცენტრთან, საქართველოს წიგნის გამომცემელთა და გამავრცელებელთა ასოციაციასთან, ირანის საელჩოსა და გაეროს მოსახლეობის განვითარების პროგრამასთან თანამშრომლობით.

წიგნის ხელოვნების ცენტრი ამ მნიშვნელოვანი ღონისძიების ერთერთი ორგანიზატორია. მისი დაარსების, მიღწევებისა და სამომავლო გეგმების შესახებ ცენტრის წარმომადგენელი და ილუსტრატორი სონია ელიშვილი გვესაუბრა.

მოგვიყევით წიგნის ხელოვნების ცენტრის დაარსების შესახებ.

სანამ წიგნის ხელოვნების ცენტრი ორგანიზაციად ჩამოყალიბდებოდა, ეს ყველაფერი დაიწყო ვირტუალური გამომცემლობა „ვირგამით“, რომელიც ოთარ ყარალაშვილის თაოსნობით დაარსდა. ბატონმა ოთარმა 4-5 სტუდენტთან ერთად გადაწყვიტა შეექმნა ვირტუალური გამომცემლობა. სწორედ სტუდენტები იყვნენ წიგნის ილუსტრატორები და ვინაიდან აკადემიაში სწავლების საკმაოდ მოძველებული სისტემაა, როდესაც სტუდენტი ამთავრებს სწავლას და რეალურად უკვე რალაც უნდა გააკეთოს, თუნდაც ილუსტრაცია, ბევრ რამეში პროფესიონალური ცოდნა აკლია - როგორ ხდებოდა გამომცემელთან ურთიერთობა, ელემენტარულად, როგორ უნდა გააფორმოს წიგნი, რჩება ცოდნის გარეშე....

“Expo Georgia” hosted Tbilisi book festival in November of 2014. Tbilisi Book Days is a joint project of Georgian Goethe Institute, Book Art Centre and “Expo Georgia” in cooperation with Georgian Ministry of Culture and Monument Protection, National Book Centre, Georgian Association of Book Publishers and Distributors, Iran Embassy and UNO program for Population Development. The Book Art Centre is one of the organizers of this significant event. Sonia Elishvili, a representative and illustrator of the Centre, tells us about its establishment, achievement and future plans.

Tell us about the Book Art Centre establishment, please.

Before the Book Art Center got formed as an organization, all this had begun in a virtual form of Publishing house “Virgam”, initiated by Otar Karalashvili. Mr. Otar together with 5-6 students decided to start a virtual publishing house. The students were book illustrators and as the system of education at the Academy is quite old-fashioned – when a student finishes schooling and must do something in reality, even illustration, he lacks professional knowledge in very many things – what is the relationship with the publisher; simply how a book is to be designed is left without knowledge...

Otar has publishing experience and from this viewpoint he knows a lot. He decided to “fiddle” a little bit with students – as if real books are made for a publishing house and as if they had a real order and it was done from the beginning to the end. Five books were made the first year and students made these books almost on their own – both book design and contents. They have organized everything themselves. They printed each model and in the meantime International Book Festival approached. The students decided to take part in it with their several books. Several publishing houses got interested in the design of their books, including Bakur Sulakauri. The Book Art Centre had several new members the next year. They gathered once or twice a week, thought of plots, had different brainstorming, passed through so-called summer and winter schools: the first two years they spent in Khetvisi working and having holiday there at the same time.

We intensively worked 5 days in winter. We prepared larger collection in May. The members changed too little by little – somebody came, somebody left. It is the first group of illustrators in Georgia and we have an opportunity to

ოთარს აქვს საგამომცემლო გამოცდილება და ამ მხრივ ბევრი რამ იცის, გადაწყვიტა, რომ სტუდენტებთან ერთად ცოტა „ნათამაშა“ - ვითომ კეთდება ნამდვილი წიგნი გამომცემლობისთვის და ვითომ რეალური შეკვეთაა და ეს კეთდება თავიდან ბოლომდე. პირველ წელს გაკეთდა ხუთი წიგნი და სტუდენტებმა ამ წიგნების უმეტესობა თავად შექმნეს, როგორც წიგნის დიზაინი, ისე შიგთავსი და შინაარსი. ყველაფერს თავად გაუკეთეს ორგანიზება, თითო მაკეტი დაბეჭდეს და ამასობაში წიგნის საერთაშორისო ფესტივალის გამართვის დროც მოვიდა. სტუდენტებმაც გადაწყვიტეს, მონაწილეობა მიეღოთ თავიანთი რამდენიმე წიგნით. ამ წიგნების დიზაინით რამდენიმე გამომცემლობა დაინტერესდა, მათ შორის ბაკურ სულაკაურიც.

მომდევნო წელს წიგნის ხელოვნების ცენტრს რამდენიმე წევრი დაემატა. იკრიბებოდნენ კვირაში ერთხელ ან ორჯერ, იგონებდნენ სიუჟეტებს, ქონდათ სხვადასხვა ბრენსტორმინგი, გაიარეს ე.წ. საზაფხულო და საზამთრო სკოლები: პირველი ორი წელი ხერთვისში თან ისვენებდნენ, თან მუშაობდნენ.

ზამთარში 5 დღის განმავლობაში ინტენსიურად ვიმუშავეთ. მაისში უფრო დიდი კოლექცია მოვამზადეთ. თანდათან წევრებიც შეიცვალნენ, ვიღაც მოვიდა, ვიღაც წავიდა. საქართველოში ეს არის ილუსტრატორების პირველი ჯგუფი და გვეძლევა შესაძლებლობა, რომ გამომცემლობებთანაც უფრო მჭიდროდ ვიურთიერთოთ, რაშიც დიდი წვლილი ბატონ ოთარს მიუძღვის. პირველი ორი გამოფენის შემდეგ ათამდე წიგნი გამოიცა. ეს ჩვენთვის უკვე დიდი წარმატებაა, თუმცა ახლა ეს წიგნები არ იყიდება თავისი სპეციფიკის გამო. ეს არის დასურათებული წიგნები და ჩვენთან საზოგადოება არაა ამისთვის მზად. ახლა ვმუშაობთ, რომ საზოგადოებას ეს სფერო ნელ-ნელა შევაპაროთ. მერე მივხვდით, რომ თუ გვინდა, წინ წავიდეთ, გვჭირდება დაფინანსების მოპოვება, მხარდაჭერა და შესაბამისად, ოფიციალური სტატუსი. 2012 წლის 31 იანვარს მე და ოთარ ყარალაშვილი რეესტრში წავედით, დავრეგისტრირდით, როგორც არასამთავრობო ორგანიზაცია „წიგნის ხელოვნების ცენტრი“. 2 წლით დაგვავინაგეს სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში, სადაც კვირაში ერთი-ორჯერ ვიკრიბებოდით ხოლმე. თავიდან დიდად არაფერი შეცვლიდა, ისევ ამ წიგნებზე ვმუშაობდით, მაგრამ ნელ-ნელა ჩვენს სივრცეში ბევრი წარმატებული აქტივობა შემოიჭრა. არის ასეთი პროფესორი - მიხაილ შტამი, რომელიც გერმანიაში, ერთ-ერთ სამხატვრო აკადემიაში წიგნის ხელოვნებას ასწავლის. მიხაილ შტამი საქართველოში თავისი სტუდენტების მიერ დამზადებული წიგნებით ჩამოვიდა, მან მწერალთა სახლში გამოფენა მოაწყო, მისი წიგნები სრულიად ფანტასტიური იყო - ესენი იყო თან წიგნები და თან ხელოვნების ნიმუშად შექმნილი საოცრებები. ბატონმა ოთარმა სტუდენტები წაგვიყვანა ამ წიგნების სანახავად, ჩვენ ძალიან ფრთხილად დავათვალიერეთ ვიტრინაში განთავსებული წიგნები. 1 წლის შემდეგ გოეთეს ინსტიტუტმა დაგვაფინანსა და მიხაილ შტამი ჩვენთან მოვიწვიეთ. მან სამხატვრო აკადემიაში ძალიან მაგარი ხუთდღიანი ვორქშოპი ჩაგვიტარა. ამ ვორქშოპებმა შთაგვაგონა, პროექტი დავგვეწერა და კულტურის სამინისტროში შეგვეტანა. ეს ბრძოლა საკმაოდ დიდხანს გაგრძელდა. შედეგად კულტურის სამინისტრომ 1 წლით დაგვაფინანსა და ფართი გამოგვიყო.

work more tightly with the publishing houses, to which Mr. Otar has done a great contribution. About ten books were published following the first two exhibitions. It is already a great success for us, though these books do not sell now due to their specificity. They are illustrated books and our society is not ready for it. Now we work at little by little engaging the society in this sphere. Later we realized that if we want to advance, we need to attract financing, support and correspondingly an official status.

Otar Karabashvili and I went to the Public Register and got registered the “Book Art Centre” as an NGO. For two years we were settled in a Scientific Library where we usually gathered once or twice a week. Nothing changed much at the beginning. We kept working at the same books. But little by little a lot of successful activities entered our sphere. There is such a professor – Mikhail Shtam who teaches book art at one of the art academies in Germany. Mikhail Shtam came to Georgia with the books made by his students. He arranged an exhibition at the Writers’ House. His books were absolutely fantastic – they were both books and wonderful art samples.

Mr. Otar took the students to see the books. We carefully watched books placed in shop windows. One year later the Goethe Institute financed us and we invited Mikhail Shtam. He held a great five-day workshop at the Art Academy. These workshops inspired us; we prepared a project and sent it to the Ministry of Culture. This struggle has lasted for quite a long time. In the result of it the Minister of Culture financed us for one year and provided us with premises.

The first thing we did at the new premises was that Mr. Otar invited several painters to support Ukraine. We brought banners, cut them and stuck them on the wall and divided into sections. Then people came and filled each section with paintings. Then Mr. Otar wrapped all this and took it to Ukraine at his own expense.

All the projects carried out so far, business trips and workshops have been carried out at our own expense and thanks to our enthusiasm. Of course we have had many

პირველი რაც ახალ ფართში გავაკეთეთ ის იყო, რომ უკრაინის მხარდასაჭერად ბატონმა ოთარმა მოინვაი რამდენიმე მხატვარი. მოვიტანეთ ბანერები, დავჭერით და ვრცლად გავაკარით კედელზე, დავყავით რალაც სექციებად. შემდეგ ხალხი მოვიდა და თითოეული სექცია შეავსო ნახატებით. შემდეგ ბატონმა ოთარმა შეფუთა ეს ყველაფერი და თავისი ხარჯებით წაიღო უკრაინაში.

ყველა აქამდე განხორციელებული პროექტი, მივლინება და ვორკშოპი ჩვენი ხარჯებითა და ენთუზიაზმით განხორციელდა. რა თქმა უნდა, ბევრი იმედგაცრუება გამოვიარეთ, ბევრი დრო მოვანდომეთ ამ ყველაფერს და თითქმის მივივიწყეთ პირადი ცხოვრება, სამსახურები...

დაახლოებით რა დროს ატარებთ სტუდიაში?

ხან როგორ, ხან როგორ... როდესაც წიგნების ფესტივალისთვის ვემზადებოდით. მთელი დღე სამუშაო სტუდიაში ვიყავით. ბევრმა აქ ლამეებიც გაათენა. ჩვეულებრივ რეჟიმში დღის მეორე ნახევარში, როგორც კი სამსახურებიდან გავთავისუფლდებით აქ მოვდივართ, ვხატავთ და თავისუფალი გრაფიკით სრულიად მშვიდად ვმუშაობთ.

ხშირად ატარებთ ვორკშოპებს და სხვადასხვა პროექტში გაქვთ მონაწილეობა მიღებული. რომელ პროექტს გამოარჩევდით, როგორც ყველაზე მეტად დასამახსოვრებელს?

შტამის ვორკშოპმა ბევრი რალაც გავაკეთა ჩვენთვის. გარდა ამისა, ჩვენ გვყავდა ჩამოყვანილი საკმაოდ ცნობილი ილუსტრატორი ვლადიმერ რადუნსკი, წარმოშობით რუსი, მაგრამ ამერიკაში მცხოვრები. მას ბევრი წიგნი აქვს გაკეთებული და ეს წიგნები სხვადასხვა ქვეყანაში ხშირად გამოუციათ კიდეც. ვლადიმერ რადუნსკიც რამდენიმედღიან ვორკშოპზე მოვიწვიეთ. მან პროფესიული განვითარებისთვის ძალიან ბევრი რჩევა მოგვცა. როგორ გამომცემლებთან უნდა ვიურთიერთოთ, როგორ უნდა ვიურთიერთოთ და უფრო პრაქტიკული რჩევები. გარდა ამისა, როგორ უნდა ვიმუშავოთ წიგნებზე, მაგალითად „კლაუზურა“, ანუ როდესაც სასწრაფოდ გასაკეთებელია რალაც პროექტი და სულ ორი დღე გვაქვს ვადა. როგორ უნდა მოასწრო? გვიზიარებდა თავის გამოცდილებას ფორს-მაჟორულ სიტუაციაში მუშაობისას. კლაუზურა ნიშნავს, რომ ჩაკეტილ სივრცეში მაქსიმალურად მცირე დროში უნდა შექმნა პროდუქტი. მან ასეთი დავალება

ოთარ ყარალაშვილი. უკრაინა / Otar Kharalashvili. Ukraine

disappointments, have spent a lot of time on all this and have nearly forgotten our personal lives, work...

How long do you approximately spend at the studio?

It depends... When we were getting ready for the Book Festival we spent the whole day at the work studio. Many of us spent sleepless nights there too. We usually come here in the second half of the day as soon as we finish our work. We paint and peacefully work having free schedule.

You often hold workshops and take part in different project. Which project will you specify as the most memorable one?

Shtam's workshops have done a lot for us. In addition to that we have invited quite famous illustrator Vladimir Radunsky, who was Russian by origin but lived in America. He has prepared many books and these books have been published in many different countries. We invited Radunsky for a several-day workshop too. He gave us a lot of advice for our professional development. The advice referred to how we should deal with the publishers and more practical advice as well. Besides this he spoke about how we should work at books, for example "clausura" that is when there is some urgent project to prepare and we just have a two day deadline. How can we manage it? He shared his experience of work under force-major circumstances with us. Clausura means that a product must be made in the shortest time possible and in the confined space. He gave us the following task: we had to create a product using our sketches in two days' time. The next day we did not come to the studio and worked at our homes. We managed to nearly complete the task.

I wonder what the source of your inspiration is.

Personally, I am inspired by children as I make children books, theirs and my childhood experiences as well. I have made two or three books about what I have ever experienced. Of course I try to observe other children as well and learn something from them. If we keep sitting idle, waiting for the inspiration, we will not be able to do anything. It is also

მოგვცა: ჩვენი მონახაზებით უნდა შეგვექმნა 2 დღეში პროდუქტი. ჩვენც მეორე დღეს არ მივსულვართ სტუდიაში და საკუთარ სახლებში ვმუშაობდით, დავალეხავთ თითქმის ბოლომდე შევასრულეთ.

| საინტერესოა, რა არის თქვენი შთაგონების წყარო?

პირადად მე, ვინაიდან უფრო საბავშვო წიგნებს ვაკეთებ, ბავშვები შთამაგონებენ, მათი და ჩემი საკუთარი ბავშვობის გამოცდილებაც. 2 თუ 3 წიგნი მაქვს გაკეთებული იმაზე, რაც მე განვიცადე ოდესღაც. რა თქმა უნდა ვცდილობ დავაკვირდე დანარჩენ ბავშვებსაც და მათგან რაღაც ვისწავლო. ისე, ჩვენ რომ ვისხედეთ და შთაგონებას ველოდოთ, ვერაფერს ვერ გავაკეთებთ. ამიტომ ისიცაა შთამაგონებელი, როდესაც ხედავ ყველა მუშაობს და ყველა შემართებულია, არ შეგვიძლია შენ დარჩე ისე - უსაქმოდ. კიდევ, შთაგონების წყაროა წიგნები, რომლებსაც ხშირად ვათვალიერებთ და ა.შ.

| რა წარმატებები და მიღწევები აქვს „ვირგამს“?

წარმატება არის ის, რომ „ვირგამის“ ფარგლებში შეიქმნა პირველი სურათებიანი წიგნები საქართველოში, რომელიც გამოიცა. საქართველოში გამოცემულა სხვა სურათებიანი წიგნები. მაგალითად „ტოპო ტიპი“ ახლა ძალიან პოპულარულია, მაგრამ ეს არ არის ქართული. ეს არის პირველი ქართული წიგნები, სადაც ავტორებიც და ილუსტრატორებიც ერთი და იგივე ადამიანები არიან. მაშინ, როდესაც მთელ ევროპასა და ამერიკაში ძალიან პოპულარულია და ბევრი ილუსტრატორი თავისივე ისტორიების მიხედვით აკეთებს, ჩვენთან ეს პირველად მოხდა. გარდა ამისა ჩვენს ჯგუფში შეიქმნა პირველი სურათებიანი წიგნები, რომლებიც საზღვარგარეთ, კერძოდ ბრაზილიაში გამოიცა. ეს წიგნებია სოფო კირთაძის „ზოლემია“ და ეკა ტაბლიაშვილის „პატარა ობობის საათი“. აქვე აღვნიშნავ, რომ ეს წიგნები პორტუგალიურადაა ნათარგმნი. მაგალითად თაკო ბაქრაძის წიგნმა „მიუნჰაუზენი“ 2011 წელს გალას პრიზი აიღო ტიტულით - საუკეთესო ილუსტრირებული წიგნი.

| თქვენ მონაწილეობდით წიგნების ფესტივალზე. უფრო მეტიც, ორგანიზატორები იყავით. საიდან მოვიდა ეს იდეა?

იდეა მოდის „ექსპო ჯორჯიას“ მფლობელ კახა გველესიანისგან. მას დიდი ხანია უნდოდა წიგნის ფესტივალის ჩატარება. ეს ფესტივალი ჩვენთან უკვე 16-ჯერ ჩატარდა. მას წიგნის ასოციაცია ატარებს, მაგრამ კახას უნდოდა ცოტა უფრო სხვა კუთხით გაეკეთებინა, უფრო მეტი კულტურული ღონისძიებები ჩაერთო. ეს ფესტივალი, რომელსაც ჩვენ ვართ მიჩვეული არის წიგნის ბაზრობა, რომლის ფარგლებშიც გამომცემლებს შორის გარკვეული შეთანხმებები მიდის, ტირაჟები იყიდება, ცუდი ამაში არაფერი არ არის. ცოტა უხერხულად კი ჟღერს ბაზრობა!

ჩვენთანაც ეს ბაზრობა ძალიან წარმატებით ჩატარდა. ხალხი მოვიდა და გარკვეული ფასდაკლებით იყიდა წიგნები. ეს ძალიან კარგია და რაც შეიძლება ხშირად უნდა ჩატარდეს. ბატონმა ოთარმა ამ საკითხის თაობაზე რამდენიმე ახალგაზრდა შეგვეკრიბა. სულ 3 დღე იყო დარჩენილი, თუმცა დიდი ძალისხმევით ნ პროექტი მომზადდა ერთიანობაში. „ექსპო ჯორჯიამ“ თავის თავზე

inspiring when you see everybody working and everybody is involved you cannot stay aside – without working. Another inspiration source is books which we often observe and so on.

| What is “Virgam’s” success and achievements?

The fact that the first published picture books in Georgia have been created within the “Virgam” is already a success. Other picture books have been published in Georgia too. For example, “Topo Type” is very popular now. However, it is not a Georgian one. These are first Georgian books where authors and illustrators are the same people. Whereas they are very popular in the whole Europe and America and many illustrators do it according to their own stories, it was the first experience in our country. Besides this our group created the first picture books, which were published abroad, in particular in Brazil. These books are: “Zolemia” by Sofo Kirtadze and “Little spider’s watch” by Eka Tabliashvili. Let me mention here too that these books have been translated into Portuguese. For example, “Münchhausen” by Tako Bakradze was awarded the Gala Prize in 2011 – for the best illustrated book.

აილო წიგნის ბაზრობა, გამომცემლებთან მოლაპარაკება, ჩვენ კი ჩვენს თავზე ავიღეთ გამოფენები, დისკუსიები, ლექციები, საბავშვო ღონისძიებები...

| სამომავლო გეგმებზე რას გვეტყვი?

პირველ ყოვლისა, ჩვენ არ გვინდა შევჩერდეთ ამ ერთ ფესტივალზე. იმედი გვაქვს, რომ მომავალშიც გვექნება შესაძლებლობა, ასეთი ფესტივალები ჩავატაროთ. რა თქმა უნდა უკვე უკეთესი გამოცდილებით, უფრო მეტი ხალხი ჩამოვიყვანოთ. ასევე გვინდა მოვიზიდოთ რაც შეიძლება მეტი ახალგაზრდა ილუსტრატორი, მათთვის სკოლები შევქმნათ. ბატონ ოთარს აქვს იდეა, რომ სამაგისტრო პროგრამა გააკეთოს. აუცილებლად ჩავატარებთ მასტერკლასებს, სემინარებს, მოვანწყობთ საზაფხულო სკოლებს. აგრეთვე ჩამოვიყვანთ უცხოელ ილუსტრატორებს, რომლებიც ერთ კვირიან ვორკშოპებს ჩაატარებენ. ვაპირებთ გავხსნათ ბიბლიოთეკა, სადაც განთავსდება წიგნები, რომელიც მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან გამომცემლობებმა გამოგვიგზავნეს საჩუქრად. საბავშვო სურათებიანი წიგნები სპეციალურად ამ ფესტივალისთვის და ბიბლიოთეკისთვის; ამ ბიბლიოთეკაში იგეგმება სხვადასხვა ღონისძიებები ბავშვებისთვის. რაც მთავარია, ამ ყველაფერში მონაწილეობას არა მარტო ქართველები, არამედ უცხოელი ილუსტრატორები მიიღებენ, ანუ ეს იქნება საერთაშორისო მნიშვნელობის პროექტები. მოკლედ, ასეთი ინტენსიური მუშაობა გველის წინ.

წარმატებებს გისურვებთ!

ესაუბრა თათია კაკიაშვილი

| You took part in the Book Festival. More than that, you were its organizers. Where did you have this idea from?

Kakha Gvelesiani, the owner of “Expo Georgia”, had this idea. He had wanted to hold a Book Festival for a long time. This festival had already been held 16 times. It is held by the Book Association, but Kakha wanted to do it in a little bit different way, he wanted to include more cultural events. The Festival we are used to is a book fair where the publishers come to certain agreements, editions are sold. There is nothing bad in it though the word “fair” sounds a bit awkward!

We held a very successful Fair too. People came and purchased books at a certain discount. It is very good and such fairs must be often held. Mr. Otar had a meeting with several of our young people about this topic. Although there were only three days left we managed to prepare five projects with joint efforts. “Expo Georgia” dealt with the Book Fair and negotiations with the publishers on its own, while we arranged exhibitions, discussions, lectures, child events...

| What can you say about your future plans?

First of all, we do not want to stop at this first festival. We hope to have an opportunity to hold such festivals in future too. Of course, we hope to attract more people with our improved experience. We also want to attract as many young illustrators as possible and to open schools for them. Mr. Otar has an idea to make a master degree program. We are going to hold master classes, seminars, arrange summer schools by all means. We are also going to invite foreign illustrators who will hold one week workshops. We are going to open a library where we will accumulate books presented to us by different publishing houses from around the world. We are going to prepare children’s picture books especially for the Festival and the library. Different child events are planned to be held in the library. The most important thing is that all these events will involve foreign illustrators in addition to Georgian ones as well. This will be a project of international importance. To make a long story short, there is an intensive work waiting for us in future.

Let me wish you every success!

Interview by Tatia Kakiashvili

OPTOGRAMA Poster Design

გრაფიკული დიზაინის კონკურსი საუკეთესო პლაკატისთვის. საკონკურსო განაცხადის წარმოდგენა შეუძლია ნებისმიერ მსურველს, როგორც საქართველოს ასევე სხვა ქვეყნის მოქალაქეს, რომელიც აკმაყოფილებს საკონკურსო პირობებით განსაზღვრულ მოთხოვნებს.

ნომინაცია:

1. ტყე შემა არ არის - ნომინაცია დაწესდა პროექტის „ტყის მდგრადი მართვა საქართველოში“ ფარგლებში, ნომინაციის მხარდამჭერია კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელი (CENN).

ნომინაციაზე წარმოდგენილი უნდა იყოს ნამუშევარი რომელშიც ასახული იქნება ტყეებზე ზენოლის შემცირების და სათბობი რესურსებით მონახულების უზრუნველყოფის გაუმჯობესების არსებული პრაქტიკა და მასთან დაკავშირებული საკითხები.

2. სარეკლამო პოსტერი ევროპული სკამების სალონისთვის „Ton“-ი

კომპანიის შესახებ - http://ton.ge/ka/about_company/
პროდუქტები - <http://www.ton.eu/en/products/>

ნამუშევრების მიღება ბოლო ვადა 20.11.2015 12:00
გამოფენა და დაჯილდოება 10.12.2015

პოსტერის განთავსება <http://optograma.ge>
ნამუშევრის გაგზავნა ასევე შესაძლებელია შემდეგ მისამართზე: more@designtbilisi.ge

შესრულების მანერა:

ნამუშევარი შესაძლებელია შესრულდეს ნებისმიერი ტექნიკით, როგორც კომპიუტერულად გენერირებული ასევე სხვა გრაფიკული გამოსახვის მეთოდებით.

ტექნიკური მოცემულობა:

წარმოდგენილი ნამუშევრები უნდა იყოს ჩანერილი jpeg ფორმატში 72 dpi რეზოლუციით შემდეგი ზომების დაცვით 210x297 მმ (ზომა A4). მონაწილემ უნდა გაითვალისწინოს გამარჯვების შემთხვევაში ნამუშევრის მაღალი რეზოლუციით წარმოდგენის შესაძლებლობა 300 dpi, მინიმალური სიმაღლე 24 cm (ზომა A3) ჩანერილი tif, pdf, eps ფორმატში

ჟიური:

სანდრო ასათიანი - ჯეოლაბის ხელმძღვანელი, san.ge/

მანანა არაბული - Zangodesign Studio

ნიკა შავიშვილი - არქიტექტორი, ტექნიკური უნივერსიტეტი

ნინო სეხნიაშვილი - გალერეა ნექტარი

გიორგი პოპიაშვილი - არტ დირექტორი

მარიამ მამაცაშვილი - ბრენდ მენეჯერი, სალონი „Ton“-ი, ნანა ჯვანშია - აღმასრულებელი დირექტორი, კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელი (CENN)

პრიზი:

I ადგილი 800 ლარი, II - 500 ლარი

ევროპული სკამების სალონი „Ton“-ი თავის რჩეულს გადასცემს სასაჩუქრე ვაუჩერს

კონკურსი ტარდება „თბილისის მერიის კულტურული ღონისძიებების ცენტრის“ ხელშეწყობით.

პროექტის პარტნიორები არიან:

კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელი (CENN)

ევროპული სკამების სალონი „Ton“-ი

ინტერნეტ რესურსი fonts.ge

ჟურნალი designtbilisi.ge

optograma.ge

CENN
Caucasian Environmental NGO Network

designbilisi

ფონტი
ვებ-საიტზე

ტელესკოპი TELESCOPE

რუბრიკის ავტორი: ლეო ნაფტა / Author of Rubric: Leo Nafta

პაატა შამუგია - პოეტი PAATA SHAMUGIA - A POET

პაატა შამუგია / Paata Shamugia

ნავიდა ის დრო, როცა პოეტებს „სულის ინჟინრებს“ და ერის სწორად განვითარების არქიტექტორებს ეძახდნენ; რომ პოეტი „უნდა“ ყოფილიყო ასეთი და ასეთი, პოეტს უნდა ჩაეცვა ასე და ასე, თავზე ცილინდრი ჩამოეხურა, შარფი გაეკეთებინა, ჰალსტუხი ორიგინალურად აებლანდა თეთრ პერანგში და მუდამ „გასული“ და არაამქვეყნიური სახით, შეზარხომებული გამოზრდანიებულიყო პოეზიის საღამოებზე; მისთვის განკუთვნილი ტაშისგან ნარცისული შეტევებით კრუნჩხვებში ჩავარდნილს კი, რამე

The time has passed away when poets were called “soul engineers” and architects of nation’s correct development; when a poet “had to” be such and such; a poet had to dress in such and such a way, had to wear a top hat, a scarf and had to have an original tie on a white shirt and had to constantly have an “inspired” and unearthly face; had to attend poetry parties in a dizzy way and go into Narcissus ecstasies for the devoted to him applauses; had to say something original and with a crying audience behind leave the public hall.

ორიგინალური ეთქვა და აცრემლებულს დაეტოვებინა დარბაზი.

პოეტი იყო ყველაფერი, გარდა მოქალაქისა. თამადა, ორატორი, სულის, მეობის და კაცობის სახე, აღზრდილი, პედაგოგი და ბევრად უფრო კარგი არჩევანი ქონდა - ან ყოფილიყო ღარიბი, რომელს არსებობასაც სიკვდილის მერე გაიგებდნენ; ან - მწერალთა კავშირის ჩინოვნიკი, თუ მოინდომებდა, რომ ეცხოვრა.

ამდენი მახინჯი სტერეოტიპის განმტკიცებას, რა თქმა უნდა, ასევე მახინჯი სახელმწიფო სისტემა უწყობდა ხელს-ღარიბებს სიკვდილის მერე აფასებდა და სულის ინჟინრებს, ინტელიგენციას ეძახდა. ისინი იყვნენ ყველგან, სადაც იყო კლანი და ჩაკეტილობა, ისინი ერთ სუფრასთან ისხდნენ რაიკომის მდივნებთან, კანონიერ ქურდებთან, ცეხაეიკებთან და ყველასთან, ვისაც გავლენა და ძალაუფლება ქონდა - ისინი იყვნენ ყველასთან, გარდა ჩვეულებრივი ადამიანებისა და მოქალაქეებისა. ისინი არ იყვნენ მოქალაქეები, ისინი „არ ერეოდნენ პოლიტიკაში“, რადგან „პოლიტიკა ბინძური საქმეა“ - მაგრამ პოლიტიკა ერეოდა მათში, მათ იყენებდნენ და იყენებდნენ ყოველთვის - მაშინაც და მერეც, და იყენებენ ახლაც.

მას მერე, რაც ადამიანებმა გააცნობიერეს, რომ პოეტიც ადამიანია, ტყუალეტშიც დადის და როგორც პაატა შამუგია იტყოდა, შეიძლება მანქანაც ყავდეს, ისინი მომენტალურად იქცნენ „ამორალურებად“ და სულ უფრო და უფრო ხშირად ისმოდა მათ მიმართ ლანძღვის, გინების და ერის გამრყენების, მე თუ მკითხავთ, საკმაოდ ლამაზი ეპითეტები - რა უნდა იყოს იმაზე კარგი, როცა თანამოქალაქეებს თავისუფლების და სიყვარულის თბილი ჰაერით რყვნი და ქართველობას ართმევ? არც არაფერი. პაატა შამუგია ერთ-ერთი პირველია დათო ბარბაკაძესთან ერთად, რომელმაც ღრმა და ბნელი 90-იანების მინურულს, თავის ხმამაღალი სიტყვა სხვანაირად თქვა, თქვა და წვერებიანი, შავქურთუკიანი და თავზე ჯვრიანი ქუდების სამუზეუმო ექსპონატები, ანუ ერის უდიდესი ნაწილი, მის წინააღმდეგ ამხედრდა.

ძალიან რთულია მეგობრებზე წერა, მით უმეტეს ახლო მეგობრებზე. ამიტომ ვარჩიე, რაღაცეები ვკითხო. ასე უბრალოდ, ავდეგ და ვკითხო. ალბათ, აქ ჩაეტევა ყველაფერი ის, რის დაწერაც მინდოდა. პრინციპში, მკითხველის გადაღლაც ვერ არის მთლად დაფასებული საქმე. ასე რომ, როგორც შალვა ნათელაშვილი იტყოდა, ვინცებთ:

პირველად იყო „ანტიტყაოსანი“ და ანტიტყაოსანი იყო პაატა შამუგია.

რეაქციებზე გათვალე, პოპულარობა გინდოდა თუ უბრალოდ, შემოგენერა „ანტიტყაოსანი“?

იმდენად დიდი ხნის წინ იყო, რომ არც მახსოვს, რატომ დავწერე მემგონი, ყველა ტექსტი, საბოლოო ჯამში, ინერება იმისთვის, რომ რაღაც შეცვალოს. მე არვიცი, რა შეცვალა ამ ტექსტმა. ვერ ვიტყვი, რომ მისი გამოსვლის შემდეგ სამყარო სხვანაირი გახდა. თუმცა მე შემცვალა ცოტათი, იმედი მაქვს. საბოლოო ჯამში, ეს ჩემი დებიუტი იყო, იქამდეც მქონდა წერილმანები დაწერილი, მაგრამ ეს აფეთქდა.

A poet was everything but for the citizen. A toastmaster, a public speaker, a face of soul, personality and courage, an educator, a teacher and had a much better choice – he had to be poor whose existence would be unknown for the public until after his death; or he had to be an official of Writers’ Union if he wanted to live.

The consolidation of so many ugly stereotypes was naturally approved and supported by ugly state system – it appreciated the poor after their death and called the intellectuals “soul engineers”. They were everywhere where there was clan system and system closure, they shared the table with district committee secretaries, mafia bosses, illegal businessmen, and with anybody else who had influence and power – they were with everybody but for ordinary people and citizens. They were not citizens. They did not “interfere with the politics” because “politics was a dirty business” – but politics interfered with them. They have always been used – at that time, later, and now too.

After people realized that a poet is a human, goes to the toilet and as Paata Shamugia would say can even have a car, they immediately turned into “immoral” and more and more often one could hear swearing, abuse and title of nation’s perverts in the address of poets, which to my mind are quite nice epithets – what can be better than depravation of fellow citizens by warm air of freedom and love and depriving them of their Georgianhood? There is absolutely nothing better than that.

Paata Shamugia is one of the first, together with Dato Barbakadze, who said a loud word in a different way at the end of deep and dark 1990s. He said it and bearded, dressed in black suits museum exhibits with crossed hats on their heads that is the largest part of the nation raised against him.

It is very difficult to write about friends - moreover about close friends. That is why I preferred to ask him something. Just get up and ask. Probably everything what I wanted to write about would fit into it. Generally, making the reader overtired has never been appreciated properly. So, as Shalva Natelashvili would say, we begin: At the beginning there was “anti-skin” and the anti-skin was Paata Shamugia.

Did you consider reactions, did you want publicity or did you just write “anti-skin”?

It was so long ago that I do not remember why I wrote it - I think that any text finally is written to change something. I do not know what this text changed. However, I hope it did change me a bit. To sum up, it was my debut. I have written some petty things before too but this one exploded.

A lot of time has passed since then. What changed in people and in general in society – are we still there or have we advanced a bit?

Douglas Coupland has an amazing novel “Generation X”. The characters there invent a country – Texlahoma. It is 1974

იმის მერე დიდი დრო გავიდა - რა შეიცვალა ადამიანებში, ზოგადად საზოგადოებაში - ისე იქ ვართ თუ ცოტა წინ ნაველით?

დავლას კოუპლენდს აქვს გადასარევი რომანი „თაობა იქსი“. იქ პერსონაჟები იგონებენ ქვეყანა- ტექსლაჰომას. ამ ტექსლაჰომაში სულ 1974 წელია. იცვლება გარშემო ყველაფერი, ხალხი იხოცება, მაგრამ ტექსლაჰომაში მაინც 1974 წელია. დროის გაჩერება გადასარევი იდეაა მხატვრული ტექსტისთვის, მაგრამ ტრაგედიაა, როცა ეს რეალობაში გადმოდის. აი, ჩვენთან დრო არის გაჩერებული, შედეგებული. ოღონდ არეცი, რომელ წელზე გაჩერდით.

ჯერ ქვეები გესროლეს და ცოტა ხნის წინ, ლიტერატურული პრემია „საბა“ მოგცეს. ზოგადად, რა დამოკიდებულება გაქვს კონკურსების მიმართ, რამდენად მნიშვნელოვანია ეს მწერლების განვითარებისთვის?

ქვეებს კარგად ვირიდე, დავოსტატდი უკვე პრემია ძალიან გამიხარდა. „საბა“, ფაქტობრივად, ერთადერთი სოლიდური პრემიაა საქართველოში და ამიტომაც, მის გარშემო სულ მაღალი ტემპერატურაა. პრემია ტექსტს ვერ დაგანერინებს, მაგრამ შენი ნაწერისთვის მაღლობას რომ გუებნიბიან, რა არის ამაში ცუდი? პირიქით.

ყველაზე სულელური კლიშე, რაც პოეტებზე გავიგონია, გარდა იმისა, რომ „სულის ინჟინერი“ უნდა იყოს?

პოეტია, ანუ გიჟია. ეს კლომე ძალიან გავრცელებულია და ზოგი ახლაც კი ცდილობს ამ განწირულ იმიჯს შეაფაროს თავი, იმისთვის, რომ უფრო პოეტური გამოჩნდეს. დარწმუნებული ვარ, რომ არ ვარ გიჟი. ნუ, შეიძლება მხოლოდ ცოტათი.

აპოლიტიკური ხელოვანი არსებობს? შეიძლება ადამიანი რამეს ქმნიდეს და გარემოსთან, მიმდინარე მოვლენებთან ინდიფერენტული იყოს?

მემგონი, თანამედროვე სამყაროში კატაც კი არ არსებობს აპოლიტიკური. ხელოვნება შეუძლებელია იყოს აპოლიტიკური, მაშინაც კი, როცა ის გაურბის პოლიტიკურ პოზიციონირებას.

ანტიკური ხანიდან ეგრე იყო, არც ერთი ნორმალური შემოქმედი აპოლიტიკური არ ყოფილა. ძველ საბერძნეთში და რომში ისინი ლამის ქვეყნებს მართავდნენ. რატომ იყო საქართველოში მუდმივად ის განცდა, რომ პოეტი და მწერალი რალაც განყენებულია, სხვა - საბჭოთა კავშირს დავაბრალოთ ესეც თუ ჩვენი ნაციონალური იდენტობის ერთ-ერთი თვისებაა ქედმაღლობა, სიზარმაცე და პასუხისმგებლობის არქონა?

მიზეზი ირაციონალურია. სინამდვილეში, საქართველოში იყვნენ თუ არიან პოლიტიკური პოეტები. მეტიც, ისინი იყვნენ პოლიტიკური აქტივისტები, პარტიული პოეტები, სახელმწიფო პროპაგანდის უშუალო რეპორტები. ეს კიდევ სხვა რამეა. როცა ვამბობ პოლიტიკურობას, გვულისხმობს სოციალურ პასუხისმგებლობას და არა პოლიტიკურ აქტივიზმს. ყველაზე ლირიკული, მეტაფიზიკური პოეტიც კი პოლიტიკურია ამ თვალსაზრისით. და ეს მიუხედავად იმისა, თვითონ რას ფიქრობს, ან ფიქრობს თუ არა საერთოდ ამაზე. ერთმა კარგმა ფსიქოანალიტიკოსმა თქვა, მილიონობით ადამიანმა არ იცის, რომ მათ თიმუსის

there all the time. Everything changes around it, people die but it is still 1974 there. It is a wonderful idea to stop time for a fiction text; however, it is a tragedy when it becomes a reality. The time has stopped at our place, thickened. I just do not know which year it is where we stopped.

First they threw stones at you and then presented you with “Saba” Literature Award. What attitude do you generally have towards competitions? What significance do they have for writer’s development?

I evade stones well enough. I have already reached mastery in it - I really enjoyed the Award. “Saba” is actually the only reputable Award in Georgia and that is why the temperature is always high around it. The Award will not make you write a text but what is bad when you are thanked for your writing? Just on the contrary.

What is the silliest cliché you have heard about poets besides the one that “a poet is engineer of soul”?

A poet is a mad. This cliché is very widespread and there are people even now who try to find shelter in this sacrificial image to appear more poetic. I am sure I am not mad. Well, may be a little bit.

Is there an apolitical artist? Can a person create something and remain indifferent towards the current environment?

I think there is not eve an apolitical cat in the modern environment. Art is impossible to be apolitical; even when it avoids political positioning.

It has been so since Antique Age – not a single normal artist has ever been apolitical. They nearly ruled countries in ancient Greece and Rome. Why has there always been that feeling in Georgia that a poet and a writer are somehow abstract? Another thing is – shall we accuse the Soviet Union of that or one of our national identities arrogance, laziness and absence of responsibility?

The reason is irrational. In reality if there were poets in Georgia they were political poets. More than that, they were political activists, party poets, and immediate mouthpieces of state propaganda. It is still another thing. When I say politics I mean social responsibility and not political activism. The most lyrical, metaphysical poet is political from this point of view. And this is, despite, his own thoughts about it or whether he thinks anything at all or not. One good psychoanalyst said millions of people do not know that they have thymus gland but despite this they do have thymus gland. The same is the case with apolitical poets.

I am personally interested in politics as much as I can write about it; turn it into a part of dialectic play. Otherwise I am not interested in it or I am less interested.

If it were for your choice which poet would you introduce to school curriculum?

ჯირკვალი აქვთ, მაგრამ მიუხედავად ამისა, მათ მაინც აქვთ თიმუსის ჯირკვალი. ასევე აპოლიტიკური პოეტების შემთხვევაშიც.

მე, პირადად, პოლიტიკა მაინტერესებს იმდენად, რამდენადაც შემიძლია მასზე დავწერო, ვაქციო დიალექტიკური თამაშის ნაწილად. სხვა შემთხვევაში არ მაინტერესებს, ან ნაკლებად მაინტერესებს.

შენი ნება რომ იყოს, რომელ პოეტს შეიყვანდი სასკოლო სახელმძღვანელოში?

საკუთარ თავს.

მეტს არავის?

კი, გიორგი ხასაიას „ოჯახურ პორტრეტს“ შევიტანდი მეექვსე კლასის სახელმძღვანელოში. ზვიად რატიანის რომელიმე ლექსს მეცხრე კლასელებს ნავაკითხებდი. ზაზა კოშკაძის „საქართველოს“ კლასგარეშე საკითხავად შევიტანდი. ამ წუთას ეს ვიკმაროთ.

რომელ პოეტს თარგმნიდი ყველაზე დიდი სიამოვნებით?

ჯონეშბერის. მაგრამ ჯერ ვერ ვრისკავ. რთული ავტორია,

Myself.

Is there nobody else?

Yes, there is. I would introduce “Family portrait” by George Khasaia to the sixth grade curriculum. I would also make the ninth form students read some rhymes by Zviad Ratiani and would introduce “Georgia” by Zaza Koshkadze for home reading. Let us be satisfied with this list at the moment.

Which poet would you enjoy translating?

John Ashbery. But I do not risk it yet. He is a complicated author. He sets numerous linguistic experiments; he erases and sets up idioms. That is why I have not got down to translating him yet.

Poetry translation is an impossible and ungrateful business. Which translators do you like most of all and how do you generally see today’s translation system?

There are a lot of good authors which have been translated recently.

უამრავ ენობრივ ექსპერიმენტს აკეთებს, იდიომებს შლის და აწყობს. ამიტომ ჯერ ვერ ჩავუჯექი.

პოეზიის თარგმნა შეუძლებელი და უმადური საქმეა, რომელი მთარგმნელი გიყვარს ყველაზე ძალიან და საერთოდ, როგორ ხედავ დღევანდელ მთარგმნელობით სისტემას - ძალიან ბევრი კარგი ავტორი გადაითარგმნა ბოლო პერიოდში.

თანდათან ბევრი კარგი ნიგნი ითარგმნება. პოეზიაში დავით ნერედიანის ვიიონი შეუდარებელია, გიორგი ლობჯანიძე თარგმნის ირანულ პოეტებს მშვენივრად. სარამაგუს „იესოს სახარება“ კობტად უთარგმნია მიხეილ ანთაძეს და ა.შ. კარგი თარგმანები მოდის ნელ-ნელა.

გამორჩეული ავტორები თუ გყავს თანამედროვე ქართულ მწერლობაში?

ყოველ დასახელებაზე სხვა და სხვა ავტორს ვამბობ ხოლმე. არიან ავტორები, რომლებიც მომწონს და მერე გულს ავიტრუებ, მერე ისევ შეიძლება მივუბრუნდე. მაია სარიშვილი არის ბრილიანტი პოეტი. დღეს ვკითხულობდი, სხვათაშორის, მის ლექსებს და არასდროს მინელებს თავდაპირველ სიხარულს - ყოველთვის მომწონს.

საქართველოში ყველაზე ხშირად ისმის სიტყვები „მტერი“ და „აგენტი“ - მართლა არსებობენ ისინი?

ნებისმიერ ქვეყანას ჰყავს აგენტები. ჩვენც გვეყოლება, თანაც, ჩვენი პოლიტიკური მოცემულობებიდან გამომდინარე - საკმაოდ ბლომად. უბრალოდ, რაც აქ ხდება, ეს არის ისტერია. ყველა, ვინც არ გვეთანხმება, მტერი ან აგენტი. ყველანი ვერბალური მურისძიებით ვართ გავსებული. ეგვიპტელებს ჰქონდათ კარგი ხერხი: მტრის სახეს ფეხსაცმლის ლანჩაზე იხატავდნენ და დადიოდნენ, სულ ფეხქვეშ იფენდნენ მტრის სახეს. სუბლიმაციის მშვენიერი მეთოდია. ჩვენც რამე მსგავსი გვიანდა, თორემ დამძლეულია ეს პარანოია.

ნ თუ 7 კრებული ავტორი ხარ, რომელიმე თუ გიყვარს გამორჩეულად?

სიყვარულის რა გითხრა და ბოლო კრებული „შიზოგადობა“ ყველაზე კარგად ხსნის ჩემს ფილოსოფიას, ასევე ბოლოს წინა - „დაუჯდომელი“.

მაგრამ ყველაზე დიდი დაფასება მაინც „დაუჯდომელს“ ხვდა წილად.

თუ პრემიას გულისხმობ, კი. „შიზოგადობაც“ წარდგენილია და ენახოთ, რას იზამს.

საავტორო უფლებებზე რას გვეტყვი, რამდენად არიან დღევანდელი მწერლები დაცული და საერთოდ, რა მდგომარეობაა ამ მხრივ?

საავტორო უფლებების კულტურა არაა ასე ფეხმოკიდებული საქართველოში. ხშირად მინახავს ჩემი თარგმანები სხვა საიტებზე დადებული. ეგ არაა პრობლემა, იმისთვის ვთარგმნი, რომ რაც შეიძლება ბევრმა ნაიკითხოს, მაგრამ ცუდი ისაა, რომ მთარგმნელი საერთოდ არ ეწერა. მემგონი, სხვა ყველაფერთან ერთად, ამის კულტურაც მოვა - სხვისი შრომის დაფასების კულტურა. ამის გარეშე, არაფერს არ აქვს ფასი.

A lot of good books are being translated little by little. Viion by David Tserediani is incomparable in poetry. Giorgi Lobjanidze perfectly translates Iranian poets. Mikheil Antadze has nicely translated “Christ’s Gospel” by Saramago and so on. There are good translators appearing little by little.

Do you have any special authors in modern Georgian literature?

I usually name different authors every time I speak about it. There are authors I like and later I get disappointed in them. Then I can return to them again. Maya Sarishvili is a brilliant poet. By the way I have read her poems today. She never reduces my first time joy. I always like her.

Words “enemy” and “agent” are always heard in Georgia. Do they always exist?

Any country has agents. We will also have them, and quite a lot of them especially based on our political grounding. But what happens here is just hysteria. Everybody who disagrees with us is an “enemy” and an “agent”. We are all overloaded with verbal revenge. The Egyptians had a nice tool: they painted enemy’s face on the shoe soles and walked with that. They always had enemy’s face under their feet. It is a fine method of sublimation. We also need something like that. Otherwise this paranoia is really tiresome.

You are an author of 5 or 6 collections. Do you like any of them in a particular way?

I cannot say anything about love but my last collection “Schizogadoeba” reveals my philosophy in the best way. And the one before last – “Unseated” too.

But the “Unseated” had the most appraisals.

Yes, if you mean the Award. “Schizogadoeba” is also nominated for the Award so let us wait and see what it will achieve.

What can you say about the copyright? How much are the modern writers protected and what is general situation about it?

The copyright culture has not established itself firmly in Georgia yet. I often see my translations at other sites. It is not a problem. I translate for as many people to read as it is possible. However, a bad thing is that the translator is not mentioned at all. I think that the culture of appreciating other people’s work will come together with everything else. Nothing has its price without it.

“Schizogadoeba” is your last collection. What happens in “Schizogadoeba” – that is here and now, in our country?

Schizophrenia is the state when the consciousness is split. That is why schizogadoeba suits today’s situation

„შიზოგადობა“ შენი ბოლო კრებულია, რა ხდება შიზოგადობაში - ანუ აქ და ახლა, ჩვენთან?

შიზოფრენია ის მდგომარეობაა, როცა ცნობიერება გახლეჩილია. ამიტომაც შიზოგადობა ყველაზე კარგად ერგება დღევანდელ სიტუაციას. დღეს ქართველი საზოგადოება არის გახლეჩილი, დაცალკევებული, მემარჯვენეებს არ ესმით მემარცხენეების, ანარქისტებს-მონარქისტების, მორწმუნეებს-ურწმუნოების. ერთადერთი, „ასავალ-დასავალს“ ესმის გიორგი ორგაძის. აი, მანდ სრული ნეტარებაა.

| შია საქართველოს კულტურა?

არა, საქართველოს, უბრალოდ, შია. როცა ეს მოგვარდება და ხალხი მშიერი არ იქნება, მხოლოდ ამის მერე გვექნება დრო კულტურით შიმშილს ჩაეულრმავდეთ. მანამდე სლოგანი „კულტურა გვშია“ სნობურ აკვიატებად დარჩება სადმე გარეუბნის კედელზე.

the best. Georgian society is split, separated - the rights do not understand the lefts, anarchists do not understand monarchists, and believers do not understand atheists. The only thing is that “Asaval-Dasavali” understands Igor Giorgadze. That is there where there is a complete bliss.

| Is Georgia hungry for culture?

No. Georgia is just hungry. When this problem is solved and people will not be hungry only then we will be able to devote ourselves to culture hunger. And so far the slogan “we are hungry for culture” will remain a snobbish obsession somewhere on a wall in the outskirts.

ახალი THE NEW

რუბრიკის ავტორი: მაკო მჭედლიშვილი / Author of Rubric: Mako Mchedlishvili

„ახალი“ copyright-ის ახალი რუბრიკაა. თვითონაც არ ვიცი, რატომ, ყოველთვის მინდოდა დამენერა ჟურნალისთვის. არ ვიცოდი, რაზე, ვისზე ან ვისთვის, მაგრამ ვიცოდი, რომ უნდა მომეყოლა საინტერესო ამბები, რომლებიც ახალი იქნებოდა მკითხველისთვის. მოკლედ რომ ვთქვა, ყოველი მომდევნო ნომრის ამ რუბრიკაში საინტერესო ადამიანების, მოვლენების, ადგილების შესახებ წაიკითხავთ. ეს ამბები არასდროს იქნება ერთმანეთის მსგავსი, მაგრამ რასაც აქ წაიკითხავთ და ნახავთ, ყოველთვის თქვენ გვერდით მოხდება.

“The New” is a new column of the Copyright. I don’t know myself why I have always wanted to write for the journal. I did not know about what, about whom or for who but I knew that I wanted to tell about interesting events which would be new for the reader. To make a long story short every next issue will present its readers something interesting about people, events and places under this heading. The news will never be similar to each other but what you see or read here will always happen next to you.

CHUBIKA CONCEPT STORE

ვაშლოვანის ქუჩა Chubika Concept Store-ით იწყება. მაღაზიას არ ხსნიდა მანამ, სანამ საკუთარი იდეები იმ ნივთებში არ გადაიტანა, რომლებსაც მარტივად მოვიხმართ.

სწავლის პერიოდიდან მოყოლებული, მხოლოდ ხელოვნებით იყო დაკავებული და არ აინტერესებდა კომერცია. არასდროს განიცდიდა იდეების ნაკლებობას. ის, რისი სწავლაც სჭირდებოდა, ბიზნესი იყო. არ ფიქრობს, რომ ადამიანი ყველა ცვლილებას მაშინვე უნდა ერგებოდეს. პრინციპულაა იმაში მდგომარეობს, რომ პიროვნებას ინდივიდუალურად უმნიშვნელო რაღაცის მოთხოვნილება - ვიღაცას დღეს, ვიღაცას ხვალ. „ადამიანი არაფერს წააგებს მაშინ, როცა საკუთარ თავს ელოდება“.

როგორც თვითონ ამბობს, ახლა აბსოლუტურად მზად იყო ამ ახალი პროექტისთვის.

ამბობენ, რომ კონცეპტუალურ მაღაზიაში წარმოდგენილ ნივთებზე მნიშვნელოვანი ამ ნივთების წარმოჩენის ხერხია. ადამიანების ნაწილი იქ განსხვავებული ატმოსფეროს გამო მიდის და არა საყიდლებისთვის. ზუსტად ვიცი და აქსიომაა ის, რომ ამ შემთხვევაში მთავარი იდეაა, კონცეფცია, რომლის გარშემოც ყველა ნივთი ერთიანდება. Chubika Concept Store-ის მთავარი იდეა კი ის არის, რომ აქ არავის ნამუშევრები არ გამოიფინება, ნინო ჩუბინიშვილის, ჩუბიკას, გარდა. „ჩემი გამოგონილი პლანეტაა, რომელზეც რაღაც კანონები შეექმენით. პატარა ბავშვივით არის, რომელსაც სჭირდება ჩემი ენერჯია. ჩემი შვილივით, რომელიც ვითარდება“.

Vashlovani Street begins with Chubika Concept Store. The store did not open until she transferred its idea to the goods we would easily use. She has been busy only with art since her learning period and was not interested in commerce. She has never suffered lack of ideas. What she needed to learn was business. She does not think that a human must immediately fit all the changes. The idea of the principle stand is that a person’s demands of something ripe individually – somebody’s today, while somebody’s tomorrow. “A person will lose nothing waiting for his own self”.

As she says herself she was perfectly ready for the new project. They say that there is a significant instrument of origin of the items in the concept shop. Part of people goes there for different atmosphere, not for shopping. We know exactly, and it is an axiom, that the idea, the concept is the main thing in this case which unites all the items there. The main idea of Chubika Concept Store is that it exhibits nobody’s works but for Nino Chubinishvili’s, Chubika’s. “It is my invented planet where I created some laws. It is like a small child who needs my energy, like my child which develops”. The project importance is doubled as it is a Nino’s and her husband’s Dato Giorgadze’s joint work. The design, the author of which is Dato, has been projected in a way to easily enable space transformation.

პროექტის მნიშვნელობას აორმაგებს ის, რომ ეს ნინოს და მისი მეუღლის, დათო გიორგაძის ერთობლივი ნამუშევარია. დიზაინი, რომლის ავტორიც დათოა, ისეა დაპროექტებული, რომ ადვილად იძლევა სივრცის ტრანსფორმაციის საშუალებას.

„ძალიან ბედნიერი ვარ იმიტომ, რომ განსაკუთრებულად სასიამოვნოა, როდესაც მაგარი ნამუშევარი იმ ადამიანთან ერთად გამოგივა, რომელიც გიყვარს.“

გენიალური გარემო შემექმნა, სადაც თვითონ არ არის დომინანტი და მე დამიტოვა დიდი სივრცე. ნებისმიერ მომენტში შეიძლება ყველაფრის შეცვლა, ხვალ შეიძლება მოხვიდეთ და დაგხვდეთ სრულიად სხვაგვარი მალაზია“.

შემთხვევით არც მალაზიის ლოკაცია შერჩეულა - ვაშლოვანის ქუჩა №1. „ძალიან კარგი ქუჩაა. ნეიტრალური, მყუდრო. ეს შეიძლება იყოს პარიზული მარეს პატარა უბანი. მომწონს ის, რომ პირდაპირ ქუჩაში შემიძლია ვაკეთო რაღაც, ეს არ არის შეყუჟული, ექსკლუზიური, სნობიზმით გაჯერებული ადგილი.“

“I am very happy because it is particularly pleasant to achieve a great result together with the person you love. There is a genius environment around me, where she is not dominant and has left a large space for me too. Everything can be changed at any moment. You may come tomorrow and see an absolutely different store”.

The store location has not been accidental either – I Vashlovani Street. “It is a very good street, neutral and cozy. It can be a small district of Parisian Mare. I like it because I can do something directly in the street. It is not a cramped, exclusive, struck with snobbism place”.

At this stage the shop presents various items. On the one hand very strong, “heavy” works – black leather bracelets and bags; while on the other hand, it also shows light, open-colored bags, caps, rain-coats. What is the most important thing this is “easy” art. Anybody can find a favorite item here.

ამ ეტაპზე, მალაზიაში წარმოდგენილია მრავალფეროვანი ნივთები. ერთი მხრივ, ძალიან ძლიერი, „მიძიმე“ ნამუშევრები, შავი ტყავის სამაჯურები და ჩანთები და, მეორე მხრივ, მსუბუქი, ღია ფერის ჩანთები, ქუდეები, სანვიმარები. რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, ეს არის „ადვილადტარებადი“ ხელოვნება. აქ შეიძლება ნებისმიერმა მოძებნოს საყვარელი ნივთი.

მოკლედ, არავინ იცის, როგორი შეიძლება იყოს Chubika Concept Store ხვალ, ახალი ნამუშევრებით ან შეცვლილი სივრცით, მაგრამ იმედი მაქვს, იქ მისულებს აუცილებლად დაგხვდებათ სანდრო, რომელიც დაგეხმარებათ, თქვენთვის ძვირფასი ნივთი მოძებნოთ. რატომ მაქვს ამის იმედი, ალბათ, ფოტოებიდანაც მიხვდებით.

P.S.: ჩუბიკას ნამუშევრების ნახვა და შეძენა შესაძლებელია ვებ გვერდზე www.chubika.com . საიტი არ არის გათვლილი მხოლოდ საქართველოზე .

In short nobody knows how the Chubika Concept Store may look tomorrow – with new works or changed space but I hope that Sandro will necessarily meet those who come there who will help you to find a favorite item. You will probably understand even from the photos why I hope for that.

P.S. It is possible to see and purchase Chubika’s works at the web page www.chubika.com . The site is not meant for Georgia only.

თეკუნა გაჩეჩილაძე / Tekuna Gachechiladze

არსებობს თბილისში ისეთი ადგილები, სადაც ყოველთვის მოგინდება დაბრუნება.

მწერალთა სახლის ბაღში პირველად ერთ-ერთ გამოფენაზე მისვლისას აღმოვჩნდი. ზღაპრებისთვის უკვე დიდი ვიყავი და ზედმეტად დაღლილიც, მაგრამ ფაქტია, რეალობის შეგრძნება რაღაც დროით დავკარგე. ამ ამბის შემდეგ, კიდევ რამდენჯერმე გამოვქებნე მიზეზი ბაღში შესასვლელად. პრინციპში, ამის სურვილი ყოველთვის მიჩნდებოდა, როცა მაჩაბლის ქუჩასთან ჩავივლიდი. შესავალი ძალიან რომ არ გამიგრძელდეს, პირდაპირ ბოლო სტუმრობაზე მოგიყვებით, რომელიც წინა რამდენიმე ვიზიტთან შედარებით, ბევრად „გემრიელი“ გამოდგა.

„Cafe Littera“ მწერალთა სახლის ეზოში შეფ-მზარეულმა - თეკუნა გაჩეჩილაძემ გახსნა. იმ ადამიანებისთვის, ვინც დაინტერესებულია კულინარიით, ეს სახელი და გვარი თავისთავად ასოცირდება ექსპერიმენტებთან, სიახლესთან და ბევრ წარმატებულ პროექტთან. წლების წინ, გერმანიიდან ნიუ იორკში წავიდა. პროფესიით ფსიქოლოგი, ამერიკაში მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხის მისაღებად ჩავიდა და, საბოლოოდ, კულინარიულ სკოლაში აღმოჩნდა. როცა თბილისში მზარეულის ფორმით დაბრუნდა, ყველას უკვირდა: „რატომ?“ ამერიკისგან განსხვავებით, აქ რესტორანში მთავარი მეპატრონე იყო და

There are a places in Tbilisi where you will always want to return.

The first time I found myself in the garden of the Writer’s house was during my visit to one of the exhibitions. I was too adult for tales and too tired as well but the fact is that I lost a sense of reality for some time there. After that experience I found the reason for a visit there several more times. Generally, I always had the longing for that whenever I walked nearby Machabeli Street. To avoid a too long introduction let me tell you directly about my last visit which turned out much more “delicious” in comparison with several previous ones.

“Café Littera” was opened in the yard of the Writer’s House by a chef Tekuna Gachicheldze. For those interested in cookery this name and surname itself is associated with experimenting, novelty and with many successful projects. Many years ago she moved from Germany to New-York. A psychologist by profession she went to America to take Doctor’s degree and finally she found herself in a Culinary School. When she returned to Tbilisi in a cook’s uniform, everybody was wondering: “Why?” In contrast to America, in Tbilisi she was not a restaurant chef but the main owner.

არა შეფი. პრინციპში, ეს დღესაც ასეა. თბილისში გახსნილი პოპულარული და „ატაცებული“ ობიექტების ძალიან დიდი ნაწილი სწორედ მისი მონაწილეობით შეიქმნა. იმ ადგილების უმრავლესობაში, სადაც წლების განმავლობაში ვხვდებით ერთმანეთს და გვქონდა ამოჩემებული კერძები თუ სასმელი, მენიუც და ინტერიერიც, მისი იდეების მიხედვით იქმნებოდა.

წელიწადნახევრის წინ, გაჩნდა საინტერესო პროექტი „კულინარიუმი“. ჩანაფიქრის მიხედვით, ეს კულინარიის სკოლა უნდა ყოფილიყო. აღმოჩნდა, რომ იდეა ისე ვერ განხორციელდა, როგორც თავდაპირველად იყო ჩაფიქრებული. ალბათ, ჯერ კიდევ არ ვიყავით მზად სიახლეებისთვის, ექსპერიმენტებისთვის და იმისთვის, რომ ცუდად გახდომამდე კი არ ვჭამდეთ, უბრალოდ, სიამოვნების მისაღებად ვაგემოვნებდეთ რამეს. მოგვიანებით დაიწყო კულინარიული შოუ. „ძალიან გულდაწყვეტილი ვიყავი სკოლის წარუმატებლობით და ეს იყო ერთ-ერთი მიზეზი, რის გამოც დავეწყე კულინარიული გადაცემა. ვიფიქრე, თუ ისინი არ მოდიან ჩემთან სკოლაში, მაშინ მე მივალ მათთან.“ არ მახსოვს რეცეპტი, მაგრამ მახსოვს ერთი ფრაზა გადაცემიდან: „ცხოვრებას ამარტივებს კარგი დანა, კარგი ტაფა და კარგი ქმარი.“ დღეს, როცა თავისი რესტორანი აქვს, აღმოაჩინა, რომ კარგ დანასთან, ტაფასთან და ქმართან ერთად, ცხოვრებას კარგად დათვლაც ამარტივებს.

It is like that today too. She participated in creation of many popular and “catching” places opened in Tbilisi. Menus and interior of most places where we have met each other for years and had our favorite dishes and drinks have been created in accordance with her ideas. An interesting project “Culinarium” was born half a year ago. According to the plan it was to be a culinary school. However it turned out that the idea did not work as it should have worked according to the plan. So far we probably have not been ready for the novelties, experiments and not eating till vomiting but just tasting for pleasure. Later a culinary show began. “I was really disappointed by school failure and this was one of the reasons for starting a culinary show. I thought if they do not come to my school than I will go to them”. I do not remember a recipe but I remember one phrase from the show: “A god knife, a good frying-pan and a good husband make life simpler”. Today when she has her own restaurant she has discovered that together with a good knife, a frying-pan and a husband a good calculation also makes life simpler.

Ideas, products, experiments were gathered at the Littera. It is natural that together with pleasure it is also an enormous work and difficulty. “When people like the dish they have tasted they come and thank me. I realize that all this is

იდეებმა, პროდუქტებმა, ექსპერიმენტებმა ლიტერაში მოიყარეს თავი. ბუნებრივია, სიამოვნებასთან ერთად, ეს კოლოსალური შრომა და ბევრი სირთულეა. „მაშინ, როცა ადამიანებს მოსწონთ გასინჯული კერძი, მოდიან და მადლობას მიხდებიან. ვხვდები, რომ ღირს ეს ყველაფერი ამდენ შრომად, ნერვიულობად და მართლა საჭირო საქმეს ვაკეთებ. ყველა სტუმრის აზრი მნიშვნელოვანია, მაგრამ განსაკუთრებით სასიამოვნოა, როცა დადებით შეფასებას იმ ადამიანისგან იღებ, რომელიც მუდმივად მოგზაურობს, გამუდმებით აგემოვნებს ახალ კერძებს და შემდეგ შთაბეჭდილებებს სხვებს უზიარებს. ამ შემთხვევაში განსაკუთრებით დასამახსოვრებელია ჟურნალ „Food and Wine“-ის რედაქტორის, ანია ფონ ბრემზენის სტუმრობა იყო. დასამახსოვრებელთან ერთად, განსაკუთრებულად ლამაზი კი, ალბათ, ყატარის შეიხის მეუღლის, შეიხა მოზას ვიზიტი გამოდგა.“

ყველაზე მეტად აქ ის მომწონს, რომ იმ შემთხვევაშიც კი გრძნობ თავს განსაკუთრებულად, როდესაც არ ხარ შეიხის მეორე ან მესამე ცოლი. სალამოს გარემო კიდევ უფრო ლამაზი ხდება. ამიტომ, პირადად მე, გირჩევდით, თქვენი სტუმრობა დღის ამ მონაკვეთს დაამთხვიოთ. რაც შეეხება მენიუს, ბალანსი დაცულია. მარტივი კერძები შედარებით ნაკლებად გაბედული სტუმრებისთვის და თამამი ექსპერიმენტები, მაგალითად, „მთის კალმახის კარპაზო ვაშლატამას სალაით“ ნამდვილი გურმანებისთვის.

worth such work, nervousness and I do a really necessary job”. Every guest’s opinion is important; however it is particularly pleasant when you get a positive assessment from a person who constantly travels always tries new dishes and then shares impressions with others. In this case Ann von Bremzen’s, editor of the “Food and Wine” magazine, visit was the most memorable. Together with being memorable, probably, a particularly beautiful visit was that of Qatar sheikh’s wife Sheikha Mozah.

The best thing I like here is that you feel yourself special even though you are not sheikh’s second or third wife. The environment becomes even more beautiful in the evening. That is why I would advise you to visit us at this part of the day. What refers to the menu, we keep the balance. There are simple dishes for comparatively less daring visitors, while bold experiments, for example “Mountainous trout Carpaccio with nectarine salad” for real gourmets. However, those, who constantly enjoy one and the same thing and refuse to taste new recipes Tekuna advises to be more daring. “Those who do not take risks must have a go. There is always time to change your life even if in this way. It is a small step which will make you free as the person who avoids novelty when choosing a dish, probably, generally finds it difficult

თუმცა მათ, ვინც მუდმივად ერთსა და იმავეს მიირთმევს და უარს ამბობს ახალი რეცეპტების გასინჯვაზე, თეკუნა ურჩევს, უფრო გაბედულები იყვნენ. „ვინც ვერ რისკავს, უნდა გარისკოს. ყოველთვის არის დრო იმისთვის, რომ შენი ცხოვრება შეცვალო, თუნდაც ამ კუთხით. ეს არის პატარა ნაბიჯი, რომელიც გაგათავისუფლებს იმიტომ, რომ იმ ადამიანს, რომელიც კერძის არჩევისას ერიდება სიახლეს, ალბათ, ზოგადად, უჭირს გადამწყვეტილებების მიღება და „სიმაჰაცე“ აკლია“. იმ შემთხვევაში, თუ გარისკეთ და არ მოგეწონათ, რესტორანში „ოქროს წესი“ მოქმედებს. „ადამიანს თუ ვერ ასიაშოვნებ, ამაში ფული არ უნდა გადაახდევინო. ეს არის ჩემი ოქროს კანონი. სულ ვცდილობ, ეს განვახორციელო. შეიძლება ვიღაცას კერძი მოეწონოს, ვიღაცას - არა. როცა ადამიანი რაღაცას გასინჯავს, არ მოეწონება და ამაში ფულს გადაახდევინებენ, ნამდვილად უკმაყოფილო დარჩება. თუ თანხას არ გადაიხდის, მაინც კმაყოფილი ნავა და ახალ გამოცდილებასაც მიიღებს.“ მზარეულისთვის ერთი განსაკუთრებული რეცეპტის გამოყოფა რთულია, მით უმეტეს, როცა სტანდარტული მენიუ არ არსებობს და ის მუდმივად იცვლება, მაგრამ მაინც გაბედულ სტუმრებს „ლიტერას“ შეფი ურჩევს, მისი ფავორიტი კერძი, იხვი ფუა-გრატი გასინჯონ.

ასე რომ, არჩევანი თქვენზეა, Bon Appetit!

to take decisions and “lacks boldness”. However, in case you tried a dish and did not like it there is a “Golden rule” in the restaurant. “You must not charge a person for something that does not please him. It is my golden law. I always try to follow it. It is possible that somebody will like a dish and somebody will not. When a person tastes something, does not like it and still has to pay for that he will naturally remain really displeased. And if he does not pay for that he will remain pleased any way and will try new experiences”. It is difficult for a cook to pick out one specific recipe more so that there is no standard menu and it constantly changes. Despite this “Littera” chef advises daring visitors to taste her favorite dish “A duck with foie gras”.

Thus the choice is up to you. Bon Appetit!

„lucky 11“ ტანსაცმლის ახალი ლეიბლია, რომელიც მარიამ სიჭინავამ და ლელა გუნდიშვილმა შექმნეს. მარიამი ფოტოგრაფია. მისი განსაკუთრებული დამოკიდებულება ტანსაცმელთან სხვადასხვა ბრენდთან მუშაობის შემდეგ, 5-6 წლის წინ დაიწყო. მოსწონდა ვინტაჟური ტანსაცმელი და არაკომერციული გადაღებებისთვის ყოველთვის რაღაც განსაკუთრებულს ეძებდა. მოგვიანებით მაღაზიის გახსნა გადაწყვიტა და იდეა ლელას გააცნო. ასე დაიწყო ყველაფერი, საბოლოოდ კი ტანსაცმლის ხაზი შეიქმნა.

ამბობენ, რომ 11 ილბლიანი რიცხვია. სწორედ ამიტომ, სახელად “lucky 11” შეარჩიეს.

მომხმარებლები, დამთვალეირებლები, შემფასებლები, ძირითადად, უკვე მზა პროდუქტს ხედავენ, მაგრამ ყოველთვის საინტერესოა მუშაობის პროცესი, მით უმეტეს, როცა საერთო ნამუშევარს ორი ადამიანი

“Lucky 11” is new clothes label, created by Mariam Sichinava and Lela Gundishvili. Mariam is a photographer. Her particular attitude towards clothes began after work with different brands 5-6 years ago. She liked vintage garments and always looked for something special for noncommercial shootings. Later she decided to open a shop and introduced the idea to Lela. Everything began in this way and finally a clothes line has been created.

11 is said to be a lucky figure. For this very reason they have chosen “lucky 11”. Consumers, viewers, assessors generally see ready product but the work process is always interesting, more so when two people create combined work. They create so-called mood-boards to have a better understanding and revision of each other’s vision; then they agree on style and make sketches for specific details.

ქმნის. ერთმანეთის ხედვა რომ კარგად გაიგონ და შეაჯერონ, ეგრეთ ნოდებულ mood board-ებს ქმნიან, შემდეგ თანხმდებიან სტილზე და აკეთებენ ჩანახატებს კონკრეტული დეტალებისთვის.

პირველი კოლექციის მომზადება, ალბათ, განსაკუთრებით რთული იმიტომ, რომ სწორედ ამ ნამუშევრებით უნდა გაგიცნონ. ამ შემთხვევაში აქცენტი ხარისხზე, ფერებზე, ორიგინალურ იდეებზე, ჰაეროვნებასა და ვინტაჟზე გააკეთეს. თუ კოლექციას სამი სიტყვით დავახასიათებთ, ეს სამი სიტყვა იქნება: „Stylish, Fabulous, Original“. ტანისამოსი არ არის გათვლილი მასობრივ წარმოებაზე და მცირე რაოდენობით, ექსკლუზიურად იკერება.

P.S. „lucky 11“-ის ტანისამოსის დათვალიერება და შექმნა შეგიძლიათ ვებ გვერდზე www.lucky11.co. ვინ იცის, იქნებ რიცხვი 11 თქვენთვისაც იღბლიანი აღმოჩნდეს.

It is particularly difficult to make the first collection because exactly these works will introduce you to the public. In this case they emphasized quality, color, original ideas, airiness and vintage. If we characterize the collection with three words, these three words will be: „Stylish, Fabulous, Original“. The garments are not considered for mass production and are made exclusively in small quantity.

P.S. “lucky 11” garments can be viewed and purchased at web page www.lucky11.co. Who knows, 11 may turn out lucky for you too.

კონკურსი „თბილისი“ COMPETITION “TBILISI”

ბოლო ამბავს, რომელიც ამ ნომრის რუბრიკისთვის შევარჩიეთ, განსაკუთრებით ყურადღებით უნდა გავცნოთ იმ შემთხვევაში, თუ უკანსაკნელი ერთი წლის მანძილზე შექმნით ან აპირებთ, რომ ახლა შექმნათ საინტერესო ნამუშევარი ლიტერატურის, ფერწერის, არქიტექტურის, სკულპტურის, სიმღერის ან ფოტოგრაფიის დარგში.

თბილისის საკრებულო აცხადებს კონკურსს, რომელიც შემდეგ ნომინაციებს მოიცავს: წლის საუკეთესო პროზაული ნაწარმოები, წლის საუკეთესო პოეტური ნაწარმოები, წლის საუკეთესო ესე (“ჩემი თბილისი” - სასკოლო ასაკის ბავშვებისთვის), წლის საუკეთესო სიმღერა; წლის საუკეთესო ფერწერული ნაწარმოები, წლის საუკეთესო ქანდაკება, წლის საუკეთესო ფოტოხელოვნების ნაწარმოები, წლის საუკეთესო არქიტექტურული ნაწარმოები და ჟიურის პრიზი.

მონაწილეების ასაკი შეზღუდული არ არის. ასაკი განსაზღვრულია მხოლოდ ერთ ნომინაციაში - წლის საუკეთესო ესე „ჩემი თბილისი“. კონკურსანტს შეუძლია თითო ნომინაციაში მხოლოდ ერთი ნაწარმოების წარდგენა. საკონკურსო ნაწარმოებების მიღება 20 ივლისს დაიწყო და გაგრძელდება 10 სექტემბრის ჩათვლით.

საკონკურსო ნაწარმოები, სააპლიკაციო ფორმა და კონკურსთან დაკავშირებული კითხვები შეგიძლიათ ერთ წერილად გაგზავნოთ მისამართზე: კონკურსი tbilisi@tbsakrebulo.gov.ge

წარმატებას გისურვებთ და იმედი მაქვს, მომდევნო ნომერში მოძებნით „ახალს“.

In case you have created or are going to create an interesting work in literature, painting, architecture, sculpture, music or photography within the recent year, you must look through the last event we have chosen for the column of this issue with particular attention.

Tbilisi City Assembly has announced a competition for the following nominations: The best prose work of the year, The best poem of the year, The best essay of the year (“My Tbilisi” – for school children), The best song of the year; The best painting of the year, The best sculpture of the year; The best photography of the year, The best architecture of the year and the jury prize.

The age of participants is not limited. The age is limited in only one nomination – the best essay of the year “My Tbilisi”. Competitors may present only one work for each competition. The registration of works for the competition began on July 20 and will last until September 10.

Competition works, application forms and competition related questions can be sent to the following e-mail: konkursitbilisi@tbsakrebulo.gov.ge

We wish you all the best and we hope that you will look for the “New” in the next issue of the journal.